

መፍረስና መታደስ

የመጽሐፈ ነህምያ ማጥኛና ቀላል ማብራሪያ

ከዘላለም መንግሥቱ

መፍረስና መታደስ

የመጽሐፈ ነህምያ ማጥኛና ቀላል ማብራሪያ

ዘላለም መንግሥቱ (© ፪ሺህ፲ ዓመተ ምሕረት)

ይህን መጽሐፍ ባለቤትነቱን ሳይወስዱና ለሽያጭ ሳያውሉ ጸሐፊውን በማሳወቅ ማባዛትም ማስራጨትም ይፈቀዳል።

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች በሙሉ የተወሰዱት ከ1954 ዓ. ም. የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር ካሳተመው የአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

* * * * *

Ruin and Renewal

Study Notes and Devotional Commentary on the Book of Nehemiah.

Zelalem Mengistu (© 2018)

This work can be reproduced and disseminated by only notifying the author, without claiming ownership and so long as it is not for profit.

All Scripture quotations are from the 1962 edition of the Amharic Bible published by the Bible Society of Ethiopia.

መድረክ ዕዝራ

ለጌታ ቃል እና ለቃሉ ጌታ ታማኝ በመሆን

ezra forum

being true to the Word of God and the God of the Word

መቅደም

ይህንን የነህምያን መጽሐፍ ትምህርት ወይም ጥናት ለምታነበቡ ሁሉ ሰላም ይሁን። ይህ ትምህርት በቤተ ክርስቲያን መደበኛ የአምልኮና ትምህርት ጊዜ በ2011 ባሉት እሁዶች ካስተማርኩበት ማስታወሻ ወደ ጽሑፍ የተመለሰ ነው። በቤተ ክርስቲያን ሳስተምር አንድ ዓመት አንድ መጽሐፍ ከአዲስ ኪዳን በቀጣዩ ደግሞ አንድ መጽሐፍ ከብሉይ ኪዳን በመውሰድ ነው የማስተምረው። ነህምያን ዓመት ሙሉ ነው የተማርነው። እንደማንም አስተማሪ በማካፍልበት ወቅት ካዘጋጀሁት በላይ የጨመርኳቸው ብዙ ነገሮች ቢኖሩም ይህን ማስታወሻ ብዙም ሳልከልሰው ነው ከማስታወሻዬ እንዳለ ያቀረብኩት።

መጽሐፈ ነህምያን ለመጀመሪያ ጊዜ ያጠናሁት ገና አዲስ ክርስቲያን ሆኜ በዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ኅብረት ውስጥ ነበር። የመጀመሪያ የመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍ ጥናቴም ነበር። ከዓመታት በኋላ ደግሞ በአዲስ አበባ ተደርጎ ለነበረው ዘመቻ ፊልጶስ ለተባለው የወንጌል ስርጭት ቀለል ያለ የማጥኛና የመወያያ መጽሐፊት እንዳቀርብ ተጠይቄ መጽሐፊቷን አዘጋጀሁ። ዘመቻ ፊልጶስና የነህምያ የቅጥር ሥራ በ52 ቀናት ዘመቻነት ስለሚመሳሰሉ ነው መጽሐፉ የተመረጠው እንጂ መጽሐፉ ከወንጌል ስርጭት ጋር እምብዛም አይገናኝም። ይህን ትምህርት ለማዘጋጀትና በቤተ ክርስቲያን ለማስተማር በግሌ ሳጠናው በጣም ብዙ ነገሮችን እንደገና ቀስሜበታለሁ። የእግዚአብሔር ቃል ውበቱና ጥልቅነቱ ይህ ነው፤ እንደገና ሳጠናው ቁጥር እና ልክ አዲስ አብርሃን ይገኘናል። እንደገናም እናውቀዋለን።

ነህምያ በምርኮ አገር የራሱን ሕዝብ ባሪያና ግዛተኛ አድርጎ በወሰደ መንግሥት ስርና በንጉሡም አገልግሎት ውስጥ የነበረ ሰው ነው። ናፍቆት ያደረበትና ሊያደርግ የሚመኘው ምኞት ያለው ሰው ነው። አቅሙ ምን ታህል እንደሆነችም፣ አምላኩ ደግሞ ምን ያህል ትልቅ እንደሆነም አውቋል። የስኬቱ ዋና ምስጢር ይህ ይመስለኛል።

ነህምያ አስደናቂ ሰው ነው። ሌዋዊ አይደለም፤ ከህነት የለውም። ከይሁዳ ነገድም አይደለም፤ የነገሥታት ዝርያነት የለውም። እነዚህን አለመሆኑም አልተጻፈም፤ ቢሆን ኖሮ ግን ይጻፍ ነበር። በመጽሐፉም ውስጥ ዝርያውንም እንኳ አናገኝም። እንዲህ ከሆነ፣ በቀላል ቋንቋ ነህምያ ተራ ሰው ነው ማለት እንችላለን። እግዚአብሔር ፊቱን በሚፈልግ፣ ልቡ ቅን በሆነ፣ ለሥራው በቀና፣ በተራ ሰው ሁሌም የሚሠራው ሥራ አለው። ይህንን ነው በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የምናየው። ተራ ሰው በትልቅ አምላክ እጅ ውስጥ ትልቅ ሰው ነው።

በዘመናት ውስጥ በእግዚአብሔር ሕዝብ ውስጥ ስብራትና መፍረስ ጠፍቶ አያውቅም። እግዚአብሔርም ጥግናትንና መታደስን ነፍሳ አያውቅም። የኛም ዘመን ከዚህ የተለየ አይደለም። ስታነበቡ ወይም ስታጠኑ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ከተጻፈው በላይ ያስተምራችሁ።

ዘላለም መንግሥቱ።

2015 / 2007 ብሩክስ፣ አልበርታ።

ማውጫ

መግቢያና ዳራ፤ ሰውየውና ዘመኑ - ገጽ 5

የመታደስ መጽሐፍ - ገጽ 11

ክፍል አንድ፡ የቅጥር ግንባታ

ክፍል 1፤ ሱሳና ኢየሩሳሌም (ክፍል 1 ሰውየው) - ገጽ 15

ክፍል 2፤ የዕቅድና የተግባር ሰው - ገጽ 26

ክፍል 3፤ ከበግ በር እስከ በግ በር - ገጽ 44

ክፍል ሁለት፡ ማኅበራዊና አስተዳደራዊ ግንባታ

ክፍል 4፤ ውጪያዊ ተግዳሮት - ገጽ 55

ክፍል 5፤ ውስጣዊ ችግሮች - ገጽ 62

ክፍል 6፤ ስልታዊ ሤራ - ገጽ 70

ክፍል ሦስት፡ መንፈሳዊ ግንባታ

ክፍል 7፤ የሕዝብ ግንባታ - ገጽ 81

ክፍል 8፤ በቃሉ መታነጽ - ገጽ 89

ክፍል 9፤ ንስሐ፡ ውዳሴና ጸሎት - ገጽ 97

ክፍል 10፤ የቃል ኪዳን እድሳት - ገጽ 106

ክፍል 11-12፤ በተቀደሰች ከተማ ዋጋ ከፍሎ መኖር - ገጽ 112

ክፍል 11-12፤ የአገልጋዮች ዝርዝር እና የቅጥሩ ምረቃ - ገጽ 117

ክፍል 13፤ ከድብልቅነት መጽዳትና ቀጣይ እድሳት - ገጽ 121

መግቢያና ዳራ

ይህ መጽሐፍ የምታነብቡ ወገኖች በምን የመፍረስ እድላትና ጥግናት ሂደት ውስጥ እንደምትሳተፉ፤ ምን መሪዎች እንደሚሰናዱ፤ ምን ያረጃና የሚታደስ፤ ወይም የተሰበረና የሚጠገን ነገር እንዳለ አላውቅም። የሚጠገንና የሚታደስ ነገርም መቼ ይጠፋል። የሚያረጅና የሚሰበር ነገር እስካለ ድረስ እድላትና ጥገናም አይቀሩም። ስለዚህ ለወደፊትና ለሌላው ብቻ ሳይሆን ለዛሬና ለኔ ብለንም እናንብባለን።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የመታደስ ተስፋዎች ተሰጥተዋል፤ ለምሳሌ፡ ሕዝቡ በድለው ቢበተኑ እንደሚሰበሰቡ በሙሴ ተስፋ ተሰጥቶአል። ሰሎሞንም ቤተ መቅደሱ በተመረቀ ቀን የጸለየው ጸሎት ይህንንም ዘመን ያጠቃልላል። ስለ ኢየሩሳሌም ስለ ቅጥርዋ ደግሞ በኢሳ. 49፥15-16 ገና ሳትፈርስ እንኳ እንደምትታሰብና እንደምትታደስ የተሰጠ ተስፋ አለ። ገና ሳትፈርስ ይህ ተስፋ ከተሰጠ ትፈርሳለች ማለት ነው፤ ከዚያ ትታደሳለች።

በነህምያ ዘመን የኢየሩሳሌም ቅጥር ፈርሶአል። ቅጥሩ የፈረሰው ገና ነገሥታት ከነበሩበት ዘመን ጀምሮም ነበር፤ ለምሳሌ የእስራኤል ንጉሥ ኢዮአስ ከይሁዳው ንጉሥ አሜስያስ ጋር ከተዋጋና ካሸነፈው በኋላ ቅጥሩን 400 ከንድ አፍርሶ ነበር፤ 2ዜና 25፥23። ኋላ ቅጥሩ ያለ ምሕረት የወደመው በባቢሎን ምርኮ ዘመን ነው፤ 2ዜና 36፥19፤ ኤር. 52፥ 12-14። ይህ የሆነው ብዙ ማስጠንቀቂያ እየተሰጣቸው፤ ወደ ልባቸውና ወደ አምላካቸው እንዲመለሱ እግዚአብሔር በቃሉ፡ በነቢያቱ እየተናገራቸው አንገእ ደንዳና በመሆናቸው ነው።

ያኔ እንደነበረው ዛሬም ብዙ አካላዊም፤ ማኅበራዊም፤ መንፈሳዊም፤ ሌሎችም መፍረሶች ይኖራሉ። አንዳንዶቹ ራሳችን ያመጣናቸው፤ ሌሎቹ የመጡበን ይሆናሉ። የመፍረስ ምክንያቶች ብቻ ሳንሆን የመታደስና የጥገና መሳሪያዎችም ለመሆን ዕድሉ አለን። የነህምያ ሕይወት ይህንን አንድ ትልቅ እውነት ያስተምረናል።

ነህምያ ሰውየው

ነህ. 1፥1 የነህምያ ቃል፤ ቃል (ነገጋገ) ዲብሬይ፤ ዳባር፤ ዳቫር ከሚል ቃል የወጣ ነው። ይህ ቃል አብዛኛውን ጊዜ ቃል እየተባለ ነው የተተረጎመው፤ ደግሞም ቃል ማለትም ነው። ለምሳሌ እዚሁ ነህ. 2፥18 የንጉሡ ቃል የሚለው ተመሳሳይ ቃል ነው። የተነገረ ከአፍ የወጣ ቃል ማለት ነው።

ቁጥር 1 ላይ ያለው ቃል ግን ቃል ብቻ ሳይሆን ድርጊትንም፤ ሥራንም ፤ ጉዳይንም፤ የሚይዝ ቃል ነው። የነህምያ ነገር እንደማለት ነው። ለምሳሌ፡ ዘዳ. 17፥8 የፍርድ ነገር በሚለው ሐረግ ነገር የሚለው ቃል ይህ ለነህምያ ቃል የተባለው ነው። ጉዳይ እንደማለት ነው። ወይም ሰላም. 10፥2 ስለ አህዮች ማሰብ ትቶ በተባለበት ማሰብ የተሰኘው ቃል ተመሳሳይ ነው። አሳብ ወይም ጉዳይ ማለት ነው።

እንግዲህ ይህ የሀካልያ ልጅ የነህምያ ቃል ቃል ብቻ ሳይሆን ከዚያም ያለፈ መሆኑን እናስተውል። የነህምያ ቃል የነህምያ አሳብ፣ ነገር፣ ጉዳይ፣ ሥራ ነው። ደግሞም በመጽሐፉ ውስጥ የምናየው የነህምያን ቃል ብቻ ሳይሆን ከዚህ በላይ የሆነ ነገር ነው፤ ድርጊትና ሥራም፣ አመራርም፣ አኗኗርም ነው የምናየው።

ቃልን ካየን ነህምያን እንይ። ማነው ይህ ነህምያ? የሀካልያ ልጅ ነው። ስለ ሀካልያ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ምንም የተጻፈ ነገር አናገኝም። ስሙ በነህምያ መጽሐፍ ውስጥ ሁለት ጊዜ ብቻ እዚህና ነህ. 10፡1 ከመጻፉ በቀር የትም የለም። ስለዚህ ሰውየው የሚታወቅ ሰው አይደለም። የሀካልያ የስሙ ትርጉም ግን ከዘመኑ ጋር ሲተያይ አስገራሚ ትርጉም አለው። ሀካልያ (ከጌጋጋ-ሀካልያህ) ማለት የእግዚአብሔር ጨለማ ወይም ድንግዝግዝታ ማለት ነው። ከዚህ አያይዘን የነህምያን የስሙን ትርጉምም ስናይ ነህምያ (ከጌጋጋ - ንኹምያህ) ደግሞ የእግዚአብሔር ማጽናናት፣ የእግዚአብሔር አጽናኝነት ማለት ነው። ናሆም እና ኑሃሚን የሚባሉት ስሞች ከነህምያ ጋር ተቀራራቢ ስሞች ናቸው።

ስም ስም ብቻ ነው ልንል እንችላለን። በአንድ በኩል በእርግጥም ነው። ለአይሁድ ግን አብዛኛውን ጊዜ ስም ከመጠሪያና መታወቂያ ያለፈ ነገርም ነው። የማንነት መግለጫ፣ የግንኙነት መግለጫ፣ የዘመኑና የሁኔታዎች፣ የተስፋና የምኞት መግለጫና ማስታወሻም ነው። እዚህ የአባትና ልጅ ስም የሚገርም ቁርኝት አላቸው። አይሁድ ሆነን ይህንን ጥቅስ፣ ነህ. 1፡1ን ብናነብ በጌጋጋ- 1፡፩ ከጌጋጋ ጋር ዲብሪይ ንኹምያህ ቤን ሀካልያህ - 'የእግዚአብሔር ጨለማ ልጅ' የሆነው የእግዚአብሔር ማጽናናት ቃል' ብለን ነው የምናነብበው።

ከእግዚአብሔር ጨለማ ውስጥ የእግዚአብሔር ማጽናናት ለካስ ይወለዳል! ልክ መዝ. 30፡5 ላይ እንደተጻፈው፣ ቊጣው ለጥቂት ጊዜ ነው፣ ሞገሱ ግን ለሐይወት ዘመን፤ ልቅሶ ማታ ይመጣል፣ ጥዋት ግን ደስታ ይሆናል። እንደሚል ቃል ነው። የማታው ልቅሶ በጠዋት ደስታና መጽናናት ሲለወጥ እንደሚሆነው ይመስላል። እግዚአብሔር ድቅድቅ ጨለማን በንጋት የሚለውጥ ጌታ ነው። ጨለማው ጊዜ ጠብቆ የሚነጋ ብቻ ሳይሆን እርሱ ሲገኝ ብሩህ መሆኑ እውነት ነው።

የነህምያ አባት የሀካልያ ስም ለምን ሀካልያ ወይም የእግዚአብሔር ጨለማ እንደተባለ አናውቅም። ምናልባት የምርኮው ዘመን ክፉና የጨለመ ስለሆነ ይሆን? አባቱም በምርኮ አገር የተወለደ መሆኑ እርግጥ ነው። በዚህ ጊዜ ነህምያ 40 ዓመቱ እንደሆነ ብንገምትና አባቱ በ40 ዓመቱ ቢወልደው ሀካልያ የተወለደው ከዚያ ጊዜ 80 ዓመታት ቀድሞ ነው ማለት ነው። የነህምያ ታሪክ የተጻፈበት ዘመን ደግሞ ከምርኮው ጀምሮ ወደ 140 ዓመቱ ነው። እናም፣ አባትየው ራሱ በምርኮው ዘመንና በምርኮው አገር የተወለደ ፍሬ ነው። የራሱን ስም ያወጡለት ወላጆቹ ዘመናቸው መጨለሙን፣ መከፋቱን ማመልከታቸው ይሆን? ይህኛው ደግሞ ለልጁ ነህምያ ብሎ ስም ማውጣቱ የመጽናናት ዘመን መምጣቱን መጠባበቁ ይሆን?

አይሁድ ስም በማውጣት ታሪክን ይናገራሉ፤ ለልጆቻቸው ብቻ ሳይሆን ለነገሮችና ለቦታዎች የሚሰጡባቸው ስሞችም ምስክርነት አላቸው። ለምሳሌ፣ አብርሃም ያህዌ ይርዒ፣ ይስሐቅ ኤሴቅ (ክርክር)፣ ስጥና (ጥል)፣ ርሆቦት፣ ጌዴዎን እግዚአብሔር ሰላም፣ ሳሙኤል አቤንዔዘር

ወዘተ፤ ሲሉ ከስም በላይ ጉዳይን ማስተላለፋቸውም ነው። እግዚአብሔር በደርግ ዘመን ለተወለደ የአንድ አገልጋይ ልጅ የወጣለት ስም ነው። ማኼር ሻላል ሐሽ በዝ ይህም ስም ነው፤ ምርኮ ፈጠነ፤ ብዝበዛ ቸኮለ ማለት ነው። የኢሳይያስ ልጅ ስም ነው።

ለወይይት

የልጅ ወይም የነገሮች ስም ብቻ ሳይሆን የእግዚአብሔርን ሥራ የምናስታውስበት የታሪክ ማስታወሻ አለን? መከራ ያየንባቸውን፤ ያሳለፈንን መከራ፤ ያሰፋንን ያበዛንን ዘመን የምናስብበት ጨለማውንም ማጽናናቱንም የምናስብባቸው ሐካልያ ወይም ነህምያ የሚሰኙ ማስታወሻዎች አሉን? ሊኖሩን የተገባው ለምንድን ነው?

ነህምያ ዘመኑ

የነህምያ ዘመን ከምርኮው ዘመን ብዙ ቆይቶ ነው የተፈጸመው። ከዚያ የቀደመውን እና የዚያን ዘመኑን መልክ ለማየት በትንሹና ዋና ዋናዎቹን የተፈጸሙትን ነገሮች በቅደም ተከተል እንመልከት። ይህ መጽሐፉን በትክክል ለመገንዘብ ይረዳናል።

722 ከክርስቶስ ልደት በፊት የሰሜኑ የእስራኤል መንግሥት ስልምናሶር እና ሳርጎን በተባሉት የአሦር ነገሥት ዘመን ወደ አሦር ተጋዘ። በዚህ ዘመን አሦር ኃያል መንግሥት ነበረ። ይህን መንግሥት እግዚአብሔር ገናና እንዲሆንና እስራኤልን እንዲቀጣ መሣሪያ አደረገው፤ 2ኛ. 17 እና 18፤9-12። እግዚአብሔር ይህን ሕዝብ እስራኤልን ወደ ተስፋዋ ምድር ካገባበት ጀምሮ ተደስቶበት አያውቅም፤ ቻለው እንጂ፤ እየቆረቆረው ተሸከመው እንጂ! በኋላ ግን አስቀድሞ በዘሌ. 18፤28፤ 20፤22 እንደተነገረው ከእነርሱ በፊት የነበሩትን አሕዛብ በኃጢአታቸው ምክንያት እንደተፋቻቸው ምድሪቱ ተፋቻቸው። በነዚህ ፈንታ የአሦር ንጉሥ ሌሎች ሰዎችን አምጥቶ በቦታቸው ትክለኞች አደረጋቸው። እነዚህ መጤዎች ከቀሩት ነዋሪዎች ጋር ተጋብተው ተዋለዱ። ሳምራውያን የተባሉት እነዚህ ናቸው። እነዚህ በኋላ ለነህምያና ጠላቶች፤ ለሥራውም እንቅፋት የሆኑ ሰዎች ናቸው።

705 ሰናክሬም ይሁዳን ሊወጋ ሞክሮ ነበር 2ዜና 32፤ ኢሳ. 37፤33-38፤ ግን በእግዚአብሔር ተስፋ፤ በጌታ መልአክ ሠራዊቱ ወደመና አፍሮ ነፍሰያውን ተመለሰ። የገዛ ልጆቹም ገደሉት።

612 ነነዌ በአዲሱ ባቢሎናዊ መንግሥት ተወርራ ተያዘችና የአሦር መንግሥት ተፈጽሞ ባቢሎናዊው መንግሥት ተጀመረ። ይህን ያደረገው ናቡጶላጸር የተባለው ከ625-605 የነገሠው የመጀመሪያ ንጉሥ ነው። የዚህን ሰው ታሪክ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አናገኝም። ግን ኢሳይያስ በምዕ. 13-14 እና ናሆም በትንቢቱ መጽሐፍ የተናገሩት ስለዚህ ዘመን እንደሆነ ይስተማራል። ከእርሱ ተከትሎ ናቡከደነጾር ነገሠ። ይህ የታወቀው ንጉሥ ነው።

605 ናቡከደነጾር ነገሠ፤ የነገሠው ከ605-562 ነው። ከናቡከደነጾር ቀጥሎ፦

- ዮርማርዴክ ከ561-560፤ 2ዜና 25፥27-30፤ ኤር. 52፥31-34።
- ኤርጌል ሳራስር ከ559-556፤ ኤር. 39፥3፥13።
- ናቡኒዶስ ከ555-539 ነገሠ፤ የዚህን ሰውም ታሪክ በመጽሐፍ ቅዱስ አናገኝም። በዚህ ሰው ዘመን የባቢሎን መንግሥት እየተዳከመ የሜዶንና ፋርስ መንግሥት ገናና እየሆነ መጣ።
- ብልጣሶር ከ538-536፤ ይህ ከባቢሎን መንግሥት በመጨረሻ የነገሠው እና ታሪኩን በዳን. 5 የምናገኘው ሰው ነው።

አይሁድን በተመለከተ በዚህ በባቢሎን መንግሥት ዘመን ከሆነው ነገር ትልቁ የይሁዳ መወረርና ተማርኮ ወደ ባቢሎን መግጋዝ ነው። ይህ የሆነው በአንድ ዘመቻ ሳይሆን እንደ ወጀብ በተከታታይ ዙሮች ነው። በ2ዜና 24-25 እና በትንቢተ ዳንኤል የተጻፈው ይህ ነው። እነዚህ ተከታታይ ወረራዎችና ምርኮዎች የሆኑት በ605፥ በ597፥ እና በመጨረሻ በ586 ነው።

586 ቤተ መቅደሱ በናቡከደነጾር ዘመን ተቃጠለ፤ ኢየሩሳሌም ወደመች፤ ይህ የመጨረሻው ዙር ግዛት ሆነ።

536 ቂሮስና የመልስ አዋጅ፤ የ70ው ዓመት ፍጻሜ፤ ኤር. 29። ብልጣሶር የሞተውና ቂሮስ የነገሠው በ536 ሲሆን የመጀመሪያው ዙር ምርኮና ግዛት ከሆነ 70 ዓመቱ ተፈጸመ ማለት ነው፤ (605-535=70)። ቂሮስ እንደነገሠ፤ አይሁድ ወደ አገራቸው እንዲመለሱና መቅደሳቸውን እንዲሠሩ በአዋጅ ፈቃድ ተሰጣቸው። የመጀመሪያው ዙር ተጓዦች በዘሩባቤል መሪነት ተመለሱ። 2ዜና 36 መጨረሻ እና መጽሐፈ ዕዝራ 1-6 የመጀመሪያውን ዙር የመልስ ዘመቻ ያወሳል። ከብዙ ዓመታት በኋላ ዕዝራ ደግሞ ከሌሎች ጋር ተመለሰ። ታሪኩን ከመጀመሪያ ጀምሮ ያውሳ እንጂ እራሱ ዕዝራ የተሳተፈበት የመልስ ጉዞ ቆይቶ በ458 ነው የሆነው። ይህ 70ው ዓመት ከመቅደሱ መፍረስ ጀምሮ ሳይሆን ከመጀመሪያዎቹ ምርኮና ግዛት ጀምሮ መሆኑ ነው።

520 የቤተ መቅደሱ ሥራ በ535 ከተጀመረ በኋላ ሥራው ተጓጉሎና ተቋርጦ ለ16 ዓመታት ቆመና በዚህ ዓመት እንደገና ሥራው ተጀመረ። ዕዝ. 4-5 እና ትንቢተ ሐጌ።

515 ቤተ መቅደሱ ተጠናቀቀ።

485 አርጤክስስ (Ahasuerus) ሸንገሽግጽ አካሽዌሮሽ ነገሠ። ይህ ሰው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በመጽሐፈ አስቴር የምናገኘው አስቴርን ያገባው ሰው ነው። በዕብራይስጥ አካሽዌሮሽ የሚባለው በኛው አሕሻዊሮስ የሚሰኘው ነው፤ (በዳን 9፥1 የተጻፈው ሌላ ሰው ነው)። በዕዝ. 4፥6 የተጠቀሰው ይህ ንጉሥ ነው።

465 አርጤክስስ (Artaxerxes) ጸጥታዊነቱን አርታክሻስታኦ አርጤክስስ ነገሠ። ይህ በዕዝ. 7-10 እና በመጽሐፈ ነህምያ የምናገኘው አርጤክስስ ነው። የዚህን ንጉሥ 20ኛ የንግሥ ዓመት ነው ነህምያ በመግቢያው ላይ 'በሀያኛው ዓመት በካሌሉ ወር' ሲል የጠቀሰው። ነህ. 2፥1 ይህን ያጠነክርልናል። አርጤክስስ የነገሠው ከ465-425 ድረስ ነው።

458 ዕዝራና አብረውት ሌሎች ተመለሱ (ዕዝ. 7-10) ዕዝ. 1-6ን ዕዝራ ጻፈው እንጂ ከእርሱ ቀድሞ እነዘሩባቤል ሲመለሱ የተፈጸመ ታሪክ ነው።

445 የነህምያ መጽሐፍ መጀመሪያ፤ የ465 ሃያኛ ዓመት 445 መሆኑ ነው። የነህምያ ታሪክ በብሉይ ኪዳን መደምደሚያ የሆነ ታሪክ ነው። ነህምያና የመጨረሻውን የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ የጻፈው ሚልክያስ በአንድ ዘመን ነው ያገለገሉት።

425-330 ከዚህ በኋላ በ330 የግሪክ መንግሥት የሜዶንና ፋርስን መንግሥት እስካሸነፈበት ድረስ 6 ነገሥታት እየነገሡ ቆይተዋል። በ330 ግን ትልቁ እስክንድር የፋርስን የመጨረሻ ንጉሥ ዳርዮስ ሣልሳዊን ነገሜ አጠገብ ካለቸው አርቤላ የተባለች ስፍራ ወግቶ አሸንፎ የሜዶንና የፋርስ መንግሥት ፍጻሜና የግሪክ መንግሥት ጅማሬ ሆነ።

እንግዲህ ይህ የነህምያና በዚህ ዘመን የነበሩት አይሁድ ታሪክ ከተጋዙ በኋላ ወዲያው የሆነ ታሪክ አይደለም። ከመጀመሪያው ዙር ምርኮና ግዞት ሲሰላ 605-445=160 ዓመት ሆኖታል። ከመቅደሱ መቃጠል ሲሰላ ደግሞ 586-445= ወደ 140 ዓመት ነው። በነህምያ መጽሐፍ የምናገኘው ታሪክ የተጀመረው እንግዲህ በ446 ከሆነ ከቤተ መቅደሱና ከኢየሩሳሌም ውድመት 140 ዓመት ቆይቶ ነው ማለት ነው። እንግዲህ ነህምያ በምርኮው ዘመን፣ በምርኮ ምድር ተወልዶ ያደገና የኖረ ሰው ነው። ልደቱም፣ ዕድገቱም፣ ኑሮውም የምርኮ ምድር ነው።

አይሁድ ተጋዙ ማለት ግን ታሪካቸው በይፋ አበቃ ማለት አይደለም። አላበቃም። በምርኮው ዘመንና በምርኮው አገር ስለሆኑት ነገሮች የሚተርኩ በርካታ መጽሐፎች በብሉይ ኪዳን ይገኛሉ። ከብሉይ መጻሕፍት ስምንቱ የምርኮውና ድኅረ-ምርኮ ዘመናት መጻሕፍት ናቸው። ከመጽሐፎች ዕዝራ፣ ነህምያ፣ አስቴር፣ ከትንቢቶች ደግሞ ትንቢተ ሕዝቅኤል፣ ዳንኤል፣ ሐጌ፣ ዘካርያስ፣ ሚልክያስ ናቸው። እነዚህ ከምርኮው ዘመን በኋላ ባለው ዘመን የተጻፉ ደማቅ የግንባታ፣ የመታደግ፣ የመታደስ ሥራዎች የተመዘገቡባቸው መዛግብት ናቸው።

ለካስ የእግዚአብሔር ሰዎች ተጨረሱ በሚባሉበት ጊዜ አይጨረሱም! ለካስ የእግዚአብሔር ሥራ ያበቃ በሚመስልበት ጊዜም አያበቃም! እግዚአብሔር በሕይወታችን ሥራው አያቆምም። የጀመረውን እስኪጨርስ ድረስ ሥራው ቀጣይ ነው። በምንም ነገር ውስጥ እንለፍ እጁ ሥራውን ከመሥራት አታቆምም። ይህ ደስ የሚልና ልብን የሚያሳርፍ እውነት ነው።

ዳን. 9፥25 ስለዚህ እወቅ አስተውልም ኢየሩሳሌምን መጠገንና መሥራት ትእዛዙ ከሚወጣበት ጀምሮ እስከ አለቃው እስከ መሢሕ ድረስ ሰባት ሱባዔና ስድሳ ሁለት ሱባዔ

ይሆናል እርሰዋም በጭንቀት ዘመን ከትዳናና ከቅጥር ጋር ትሠራለች። ከዚህ ዘመን ጀምሮ ነው የዳንኤል ሰባ ሱባዔ ጅማሬ የሆነው። ከ445 ጌታ እስከሞተበት ወይም መሢሕ እስከተቆረጠበት ዘመን፤ እስከ 33 ድረስ (69x7) 483 ዓመት ነው። ሱባዔ ሰባት ማለት ነው። ጌታ ሞተ የሚባለው ከ27-33 ባለው ጊዜ ነው። በ445 ላይ 30 ሲጨመር 475 ገደማ ነው። በዚህ ላይ የአይሁድ ጨረቃዊ የወር አቆጣጠርና አዋጁ የታወጀበት ጊዜ ሲሰላ ወደዚያ ይደርሳል።

በእነዚህ መጻሕፍት ታሪካቸውን የምናነብበው እነዚህ ሰዎች ከሕዝቅኤልና ከነዳንኤል በቀር የተጋዙትና የተማረኩት ሰዎች አይደሉም። ሁለተኛና ሦስተኛ ትውልድ ናቸው። በምርኮው ምድር የተወለዱና የኖሩ ሰዎች ናቸው። የቀደመውን የአምላካቸውንና የአገራቸውንና የህዝባቸውን ክብርና ግርማ አያውቁም። የቀደመውን የሚያውቁ ከሆነም በታሪክ ብቻ ነው። በእርግጠኝነት የሚያውቁት ግን የሕዝባቸውን ጉስቁልና ነው። ታሪካቸው መራራ የባርነትና የመከራ ነው።

ታዲያ እነዚህን የምርኮ ምድር ግዛተኞች ከአባቶቻቸው አምላክ ጋር ምን አቆራኛቸው? እግዚአብሔር የታሪክ አምላክ ብቻ ሳይሆን የግል አምላክ ነው። የቀድሞ አምላክ ብቻ ሳይሆን የአሁንም አምላክ ነው። ግንኙነት ከኖረ ታሪክ ለካስ ትኩስ ሆኖ መቆየት ይችላል! ለነህምያ እግዚአብሔር የግሉ አምላክ ነው፤ ይተዋወቃሉ፤ በባእድ ምድር በድሎት ቦታ ቢኖርም አምላኩን ያወቀ ሰው ነው። ይህን ወደ መጽሐፉ ስንዘልቅ እናያለን።

ለወይይት

የእኛስ ታሪካችን እንዴት ነው? ትኩስ ነው ወይስ የጠነዛና የነፈሰበት ነው? እግዚአብሔር የቀደሙት የአባቶቻችን ብቻ አምላክ ብቻ ነው? ወይስ የኛም አምላክ ነው? እግዚአብሔር ያለፈ ዘመን የታሪክ አምላክ ብቻ ነው? ወይስ ዛሬም ሕያው የሆነ ጌታ ነው? ይህ እንዲሆን ምን ዓይነት ግንኙነት ነው አለን? ይህንን ግንኙነት እንደጠነከረ ለማቆየት ምን እያደረግን ነን?

የመታደስ መጽሐፍ

ተሐድሶ፤ በነህምያ መጽሐፍ የበሮችና የቅጥር ብቻ ሳይሆን የሰዎችንም መታደስ እናገኛለን። የሰዎች ወኔና ድፍረት፤ ለማንነታቸው ያላቸው አመለካከትና ሲታደስ የሚታይበት መጽሐፍም ነው። ይህ ብቻ አይደለም፤ ከዚህና ከሌሎች ነገሮች ሁሉ በላይ፤ የአይሁድ መንፈሳዊ ሕይወትና ስለ አምላካቸው ያላቸው መረዳት ሲታደስ የምናይበት መጽሐፍም ነው። መጽሐፈ ነህምያ ዓይነተኛ የተሐድሶ መጽሐፍ ነው።

እንቅፋት፤ በነህምያ መጽሐፍ ለመንፈሳዊ መታደስ ሳንካና እንቅፋት የሚሆኑ ሰዎች፤ ሁኔታዎች እና ጉዳዮችም የሚታዩበት መጽሐፍ ነው። ለማደስና ለመታደስ ከጅላን አባራችንን አራግፈን ስንነሣ መልሰው ከአባራችን ጋር ሊደባልቁን የሚፈልጉ ብዙ ነገሮች፤ ብዙ ሁኔታዎች አሉ። እነዚህን እንዴት ስለመጋፈጥ ያስተምረናል።

መሪ፤ የነህምያ መጽሐፍ የመሪ መልክ የሚታይበት መጽሐፍም ነው። መሪዎች ዓይነታቸው ብዙ ነው። አምባ ገነን መሪዎች አሉ፤ ጨቋኝ ገዥዎች አሉ፤ ትህትና ያልነካቸው ዕብሪተኛ መሪዎች አሉ፤ ሌሎች ሰዎችን እንደ ጌኛ ለጉመው የሚነደጉ ወይም እንደ ፈረስ ተቀምጠው የሚጋልቧቸው ቅንጦተኛ መሪዎች አሉ፤ ብቸኛ መሪዎች አሉ፤ አሳታፊ መሪዎች አሉ፤ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ከልቡ መሪ የሆነ ሰው እናያለን። ነህምያ ባርኔጣውን በየጊዜው የቀያየረ ሰው ነው። ጠጅ አሳላፊ ነበረ፤ ግንበኛ ነበረ፤ አስተባባሪና መሪ ነበረ። ነህምያ አንድ ሰው ሆኖ ሳለ በአስፈላጊ ጊዜና ቦታ በካርታ ጨዋታ ውስጥ እንደ ጆከር ካርታ ሁሉ ቦታ መግባት ይችላል።

ተቃውሞ፤ የነህምያ መጽሐፍ ዓይነታቸው የበዛ ተቃውሞዎች የሚታዩበት መጽሐፍም ነው። የውጪ ተቃውሞ አለ፤ የውስጥ ብክለት አለ። የውጪው ተቃውሞ አንዳንዱ ሰውርና መሰሪ ነው፤ አንዳንዱ ደግሞ ግልጽ ማስፈራሮ የታዘለበት ነው። የውስጡ ስንፍናና ፍርሃት አለበት፤ ግድ የለሽነትና ደንታቢነት አለበት፤ ከኃጢአት ጋር መቆላለፍ አለበት። የውጪው ውሸታም ጎብረትን ከማስገደድ ሥራን እስከማስተጓጎልና እስከ ማፍረስ ነፍስን እስከማጥፋት ነው።

መጽሐፈ ነህምያ መልክ ብዙ ነው። ጎብረ ብዙ ነው። በአንድ ቃል እንሰይመው ካልን መጽሐፈ ነህምያ የተሐድሶ መጽሐፍ ነው። ጳውሎስ ስለ አገልግሎት ሲናገር “የሚያበራየውን በሬ አፉን አትሰር” ተብሎ የተጻፈውን አውስቶ ቀጥሎ፤ እግዚአብሔርስ ስለ በሬዎች ይገደዋልን? ይህን የሚለው ፈጽሞ ስለ እኛ አይደለምን? ይላል፤ 1ቆሮ. 9፥9። እዚህም እንዲያ ነው። እግዚአብሔር ከቅጥር የበለጠ ስለኛ ይገደዋል። የሕይወታችን መታደስ ይገድደዋል። ስለእኛ የሚናገረው ነገር አለው።

የነህምያ መጽሐፍ ዋና ትክታ የበርና የቅጥር እድሳት ነው። የኢየሩሳሌም መቅደስ እንደ ነገሩ ቢሆንም ቀድሞውኑ በነዘሩባቤልና ኢያሱ፤ በነቢያቱ ሐጌና ዘካርያስ ማበረታታትም ታድሶአል። ከተማዋ ግን ቅጥርና በሮች የሏትም። ቅጥር ዓይነቱ ብዙ ነው። የቤት ቅጥር አለ። የቤት ቅጥር የእንጨት ወይም የግንብ፤ በሰለጠነው ዓለም ደግሞ razor wire የሚሉት የኤለክትሪክ አጥርም አለ። የቤት ብቻ ሳይሆን የከተማ ቅጥርም አለ። የሐረር የጀጎል ግንብን

የምናውቅ የከተማ አጥር እናውቃለን። የኢየሩሳሌምም ቅጥር እንደዚህ ያለ ግንብ ነው። የአገር ቅጥርም አለ። የቻይና ግንብ የዚህ ምሳሌ ነው። ቅጥር ከሌለ ውሻም፣ ሌባም፣ ጠላትም፣ ምንም ነገር ይገባል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ቅጥር ያላቸው ከተሞች የተመሸጉ ከተሞች ይባላሉ፤ ለምሳሌ፡ ዘኁ. 13፥28፤ 32፥36፤ ዘዳ. 1፥28፤ 3፥5፤ 2ሳሙ. 20፥6፤ ወዘተ። አንዲት ከተማ የተቀጠረች፣ የተመሸገች መሆኗ የጥበቃ፣ ከጠላት ጥቃት የመታረፍ ምልክት ነው። በመጽሐፉ ውስጥ እንደምናየው ይህ ጉዳይ ጠላቶቻቸውን እጅግ ያስቆጣ እርምጃ ነው፤ ነህ. 4፥7።

የማይታዩ ቅጥሮች

ያ የከተማ ቅጥር ነው። የማይታዩ ቅጥሮች ደግሞ አሉ። በኢዮብ ዙሪያ ቅጥር ነበረ፤ ኢዮ. 1፥10። ግያዝ የኤልሳዕ አገልጋይ ዓይኖቹ ሲገለጡ በዙሪያው ምን አየ? የእሳት ፈረሶችና ሠረገሎች፤ 2ነገ. 6፥16። የእግዚአብሔር ቅጥር አለ፤ እኔ በዙሪያዎ የእሳት ቅጥር እሆንላታለሁ፤ በውስጥዎም ክብርን እሆናለሁ፤ ይላል እግዚአብሔር፤ ዘካ. 2፥5። ይህ የዘካርያስ ትንቢት ከነህምያ ዘመን ጋር የተቆራኘ መሆኑን ስናስተውል ትርጉም ይሰጠናል።

ሌላም የማይታይ ቅጥር አለ። ያም የመንፈሳዊ ሕይወት ቅጥር ነው። በአእምሮአችን ዙሪያ ቅጥር አለ? አእምሮአችን የሚመጣው አሳብ ሁሉ ይስተናገዳል ወይስ ዘበኛ አለው? ለዓይናችን ቅጥር አለ? የምናየው ነገር ሁሉ የምንመለከተው ነው? ጆሮአችን ቅጥር አለው? ለአንደበታችን ቅጥር አለው? ልጓም አለው ወይስ የፍጥረትን ሩጫ የሚያቃጥል ጉድፍ ይወጣበታል? በመዝ. 141፥3 አቤቱ፣ ለአፌ ጠባቂ አኑር፤ የከንፈሮቼንም መዝጊያ ጠብቅ። ብሎ ዳዊት እንደጸለየው እንጸልያለን?

ልባችንስ ቅጥር አለው? ምሳ. 25፥28 ቅጥር እንደሌላት እንደ ፈረሶች ከተማ፣ መንፈሱን የማይከለክል ሰው እንዲሁ ነው። ለመንፈሳችን ቅጥር አለው? መንፈስ ሲል ነፍስን የውስጥ ምኞትን፣ መሻትን፣ ፍላጎትን መናገሩ ነው። ፍላጎታችን አጥር አለው? በዔድን ገነት እንኳ ድንበር ነበረ፤ አጥር ባይሆንም። አጥር ያልሆነው ልብ ከሄደ አጥር ስለማያግደው ነው። ግን የተከለከለ፣ የታገደ ስፍራ ነበረ።

ለወይይት

እኛስ ቅጥር አለን ወይስ የለንም? በተለይ የማይታየው ማንነታችን ልባችን፣ ነፍሳችን፣ ምኞታችን፣ ልጓም እንደሌለው ፈረስ እንዳይፋንን ቅጥር አለው? ገደብ አለው? ቅጥራችንስ ጥብቅ ነው ወይስ የላላና የፈረሰ ነው? ከፈረሰስ ተስፋ አለው ለመታደስ?

አንድ አሜሪካዊ ገበሬ ሰው እድሜውን ሙሉ ገጠር ነው ከኖረና ካደገ በኋላ የራሱን ብጤ አገባ፤ ወለዱ ልጃቸው 10 ዓመት እስኪሞላው ድረስ እዚያው ገጠር ኖሩ። አንድ ቀን አንድ አሳብ መጣለት አባትየው፤ እና “እስካሁን እዚህ ገጠር ተወልደን አድገን፤ ተጋብተን ወልደን ኖርን፤ አንድም ቀን የሰለጠነ ከተማና ኑሮ ሳናይ ቆየን። ለምን እኛም ልጃችንም ከተማ ሄደን የከተማ ኑሮ ምን እንደሚመስል አይተን አንመጣም?” አለና ሚስቱን ጠየቃት። ተስማሙና አምስት ቀን ሆቴል ሊያርፉ በስልክ ሆቴል ይዘው፤ ፒክኦፕ መኪናቸውን ነድተው ወጡ። ሙሉ ቀን ነዱና አመሻሽ ላይ ደረሱ፤ የከተማው ቦግ እልም እያለ ማብረቅረቅ፤ ሙብራቱ፤ የመኪናው ብዛት፤ ትርምሱ ያስደንቃል። ደስ አላቸው። ሆቴል ሲደርሱ አባትየው፤ “እኔና ጁኒየር (ልጃቸው) ገብተን ክፍላችንን አረጋግጠን እስክንመጣ አንቺ እዚህ ቆይ።” አላትና ገቡ።

እንደገቡ በጣም ተገረሙ፤ ተደመሙ። ከውስጥ ጣራው ላይ የተንጠለጠለው ሙብራት፤ በግድግዳ ላይ የሚወርደው የቤት ውስጥ ፏፏቴ፤ ሌላውም ሁሉ አጀብ ያሰኛል፤ ይገርማል። ገበሬውን በተለይ ያስገረመው ጎን ለጎን ያሉ ሁለት በሮች ናቸው። ሰዎች መጥተው የሆነ ነገር ጫን ሲሉ በሩ ይከፈታል ሰው ይገባበታል ይዘጋል። እንደገና ሲከፈት ሌሎች ይወጣሉ። ገበሬው ጠጋ ብሎ ሲመለከተው ትልቅ ሳጥን የመሰለ ክፍል ብቻ ነው። ይህን ትንግርት ቆመው እያዩ ሳለ አንዲት አሮጊት መጣችና የሚጫኑትን ነገር ተጫነች፤ ተከፈተ፤ ገባች፤ ተዘጋ። አሁንም እዚያው ተገትረው እያዩ ትንሽ ቆይቶ ሲከፈት አንዲት በጣም የምታምር ኮረዳ ወጣች። ይኸኔ አባትየው ልጁን ጠራና፤ “ጁኒ፤ ቶሎ ብለህ ሂድና እናትህን ጥራና ይዘሃት ና! እዚህ ነገር ውስጥ አሁኑኑ መግባት አለባት! እዚህ ውስጥ ከገባች ምን እንደምትሆን ታውቃለህ? አሁኑኑ ገብታ ልክ ስንጋባ እንደነበረችው ወጣት ኮረዳ ሆና ትወጣለች!” አለው።

ገበሬው በጊዜው አንዲት አሮጊት ገብታ ተለውጣ መውጣቷ ሳይሆን ወደ አሳንሰሩ የገባችው ሴት ሌላ የወጣችውም ሌላ መሆኗን አላወቀም። አሳንሰሩ ወደ ላይና ወደ ታች የሚወጣና የሚወርድ፤ በየደርቡም እየተከፈተ ሰዎች የሚገቡበትና የሚወጡበት መሆኑን አላወቀም። እድሳት እንዲህ ቀላል ቢሆን ዋጋ የማይጠይቅ ቢሆን ብለው የሚመኙ አይጠፉም። ግን እንዲህ አይደለም፤ እድሳት ዋጋ ይጠይቃል።

በግ አሮጌ ጠጉሩን አራግፎ አዲስ ሲያወጣ አውቃለሁ። ይህ በበጉ ላይ ብዙም ለውጥ አይፈጥርም። እባብ ቁርባኑን ሲገፍፍም አውቃለሁ። እባብም ሌሎች እንደ አጥንት ካሉ ቁርባኖች (exo-skeleton) ውስጥ የሚኖሩ ነፍሳት አድገው ከአሮጌው ሲወጡ ስስ ስለሆኑ የሚነካቸው ሁሉ ይርብሻቸዋል። ንስር ይታደሳል ሲባል እስማሊሁ አይቼ አላውቅም። እርሱም ተመሳሳይ ጉዳት እንደ ሚደርስበት አንብቤአለሁ። መታደስ ዋጋ ያስከፍላል ግን ዋጋ ደግሞ ይከፍላል። ኢሳ. 40፥31 እግዚአብሔርን በመተማመን የሚጠባበቁ ግን ኃይላቸውን ያድሳሉ እንደ ንስር በክንፍ ይወጣሉ ይሮጣሉ፤ አይታክቱም ይሄዳሉ፤ አይደክሙም።

ዕቃ ሲታደስ አይተን እናውቃለን (ሶፋ፤ ፍራሽ፤ ፊደሮችና ቲቪ) አንዳንዴ አንድ ነገር ከማደስና ከማሳደስ አዲስ መግዛት ይቀልላል። ዱሮ ልጅ ሳለሁ አንድ ቀን ፊደሮችንን አበላሽቼ ነበር። ሆን ብዬ ሳይሆን ስነካካው ከእጄ ወደቀና ከጀርባው ያለው የባትሪ ድንጋዮቹ መያዣ ተላቀቀ።

የባትሪ ድንጋዮቹም ተበተኑ። ባትሪዎቹን በቦታው ሳካካሁና አስቀመጥኩት። አባቴ ቀን ሲመጣ ፊደሉ አይሠራም። ያኔ ከተማችን ትንሽ ነበረችና ፊደሉ ጠጋኝ የለም። ቅርብ ያለው የሚያውቀው የፊደሉ ማሠሪያ ሻሽመኔ ነበርና እዚያ ይዞ ሄዶ አሠርቶ መጣ። ወደዚያ ለመሄድ መጀመሪያ ወደ አስር ኪሎሜትር በፈረስ መሄድ አለበት፤ ከዚያ ሌላ 50 ኪሎሜትር በመኪና ተሳፍሮ ሄዶ አሠርቶ ተመለሰ። ከመጣ በኋላ የሆነውን ነገረን፤ ጠጋኙ የባትሪውን መያዣ ከፍቶ የባትሪ ድንጋዮቹን ሲያይ ተገላብጠው ነበርና ያንን በትክክል አድርጎ መለሰለት። ለካስ ከእጄ ወድቆ ባትሪዎቹ ሲረግፉ ስለ ፖዚቲቭና ኔጌቲቭ የማላውቀው የ9 ወይ 10 ዓመት ልጅ መልሼ እንደመሰለኝ አስገብቼዋለሁ። ጥፋቴን ስነግረው አባቴ አልተቆጣኝም፤ ግን ሌላ ጊዜ ሳጠፋ ሳልቆይ እንድናዘዝ ነገረኝ። መጀመሪያውኑ ብናዘዝ ይህ የአንድ አቅጣጫ የ50 ኪሎ ሜትር በላይ ጉዞ አይደረግም ነበር። አላስፈላጊ ዋጋ ተከፈለ።

አንዳንድ እድሳት እንደኛ ፊደሉ አላስፈላጊ ዋጋ ቢያስከፍልም ብዙ እድሳቶች ትንሽ ይሁኑ ትልቅ ዋጋ ይጠይቃሉ። የነህምያ የኢየሩሳሌምን ቅጥር ማደስ ዋጋ ጠይቋል። እድሳት ዋጋ ያስከፍላል። አንዳንድ እድሳቶች ከእድሳት ይልቅ ቢለወጡ ዋጋው ይቀንሳል። በምዕራቡ ዓለም ከዕቃው ዋጋ የጉልበቱና የጊዜው ዋጋ ስለሚብስ ከማሳደስ ይልቅ መግዛት ቀላል ነው። አንዳንድ ነገሮች ግን መተኪያ የሌላቸው ናቸውና በሌላ መለወጥ አይቻሉም። ኢየሩሳሌም ፈርሳላችን በሌላ ከተማ ትለወጥ ማለት አይቻልም። ያላት ምርጫ መታደስ ብቻ ነው።

ነህምያ የሚገርም አዳሽ ነው። ሦስት የተለያዩ እርከኖች ያሏቸውን እድሳቶች ሲያድስ በመጽሐፉ ውስጥ ይታያል፤ ምዕራፍ 1-4 በመጀመሪያ ቅጥርና የከተማ በሮች አደስ። በምዕራፍ 5-7 የሕዝቡ ማንነት፣ ድፍረትና ወኔ ማሳበራዊው ቀውስም ሲታደስ ይታያል። ከምዕራፍ 8-13 ደግሞ የሕዝቡን መንፈሳዊ ሕይወት ሲያድስ እናያለን። ስለ ሕይወት መታደስ ሌዋውያኑ በንስሐ ጸሎታቸው ውስጥ ውስጥ ይህን ብለው ነበር፤ አሁንም ቅሬታ ይተውልን *ዘንድ፡ በተቀደሰውም ስፍራው ችንካርን ይሰጠን ዘንድ፡ አምላካችንም ዓይናችንን ያበራ ዘንድ፡ በባርነትም ሳለን ጥቂት የሕይወት መታደስን ይሰጠን ዘንድ፡ ለጥቂት ጊዜ ከአምላካችን ከእግዚአብሔር ሞገስ ተሰጥቶናል። ባሪያዎች ነንና፡ አምላካችን ግን በባርነታችን አልተወንም የሕይወት መታደስን ይሰጠን ዘንድ፡ የአምላካችንንም ቤት እንሠራ ዘንድ፡ የተፈታውንም እንጠግን ዘንድ፡ በይሁዳና በኢየሩሳሌምም ቅጥር ይደረግልን ዘንድ፡ በፋርስ ነገሥታት ፊት ምሕረቱን ሰጠን። ነህ. 9፡8-9።*

ሮሜ 12፡1-2 ደግሞ ይህን ይላል፡ *እንግዲህ፡ ወንድሞች ሆይ፡ ሰውነታችሁን እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝና ሕያው ቅዱስም መሥዋዕት አድርጋችሁ ታቀርቡ ዘንድ፡ በእግዚአብሔር ርኅራኄ እለምናችኋለሁ፡ እርሱም ለአእምሮ የሚመች አገልግሎታችሁ ነው። የእግዚአብሔር ፈቃድ እርሱም በጎና ደስ የሚያሰኝ ፍጹምም የሆነው ነገር ምን እንደ ሆነ ፈትናችሁ ታውቁ ዘንድ፡ በልባችሁ መታደስ ተለወጡ እንጂ ይህን ዓለም አትምሰሉ።*

ለወይይት ነህምያ ሊያድስ፡ ዋጋ ሊከፍል የወሰነ፤ እስኪጨርስ ያላረፈ ሰው ነው። መታደስ ለመሆኑ ዋጋ ይጠይቃል? የሚጠይቀው ዋጋ ምንድን ነው? እንዴትስ ነው? እኛ ዘንድ ወይም በእኛ ዘመን የሚታደስ ነገር አለ?ይህን ዋጋ ለመክፈል ፈቃደኛና የተዘጋጀን ነን?

ክፍል አንድ የቅጥር ግንባታ

ነህምያ ምዕራፍ 1

ሱሳና ኢየሩሳሌም

በነህ. 1 ነህምያን ሰውየውን በቅርበት እና በግልጽ የሚታይ ሆኖ፤ ናፋቂ ሰው፤ ሚዛናዊ ሰው፤ የሂሳብ ሰው፤ የጸሎት ሰው፤ ትሑት ሰው ሆኖ እናገኘዋለን።

1. ነህምያ ናፋቂ ሰው።

ባለፈው የነህምያን መጽሐፍ ዘመን፤ የጊዜውን ሁኔታ፤ የመጽሐፉንም ስፍራ ተመልክተናል። ከስሙ በመንደርደር ማንነቱንም በትንሹ አይተናል። ከዚህ በኋላ ነህምያንና ተጋድሎውን ማየት እንጀምራለን። ከአገራቸው ወጥተው በምዕራቡ ዓለም እየኖሩ የማይሰለጥኑ፤ ከባህሉ ከሕዝቡ ጋር የማይዋሃዱ፤ ሰዎች አሉ። ኑሮአቸው እንደ አገር ቤት፤ አነጋገራቸው አንኮበርኛ፤ ሽታቸው ሽንኩርት፤ ሰዓት አከባበራቸው በቀን 28 ሰዓት እንዳለው ሰው፤ ስታወሯቸው ዓይናችሁን የሚያዩ እየመሰሉ ከግንባራችሁ በላይ አድርገው ወደ አዋሳ፤ ሐረር፤ ከረን፤ ከምባታ፤ ሄደዋል። ሲጠየቁ ደግሞ 10 ዓመት 20 ዓመት ኖሬአለሁ የሚሉ ናቸው። አንድ ወንድም ስለነዚህ ሰዎች ሲተች “እንዴ! እነዚህኮ ማታ ማታ አገር ቤት እያደሩ ነው ጧት ጧት አርፍደው የሚመጡት፤ 20 ዓመት ኖርኩ የሚለው ገና 5 ዓመቱንም አልደፈነም።” አለ። እውነት ነው።

ነህምያ እንደዚህ በሁለቱም ውስጥ የሚኖር ዓይነት ሰው ነው። በሱሳ አካሉ አለ፤ ልቡ ግን በኢየሩሳሌም ነው። ቀድመን እንዳየነው አይሁድ ከተጋዙ ወደ 140 ዓመት ግድም ነውና ነህምያ ኢየሩሳሌምን እንደማያውቃትና በዚያ እንዳልተወለደ እርግጠኛ ነገር ነው። ምናልባት፤ እንዲያው ምናልባት ሄዶ ጎብኝቶአት ሊሆን ይችላል፤ ግን አይመስልም። ቢሆን ኖሮ መጽሐፉ ታሪካዊ መጽሐፍም ስለሆነ ትንሽ ብልጭ የምትል ነገር እናገኝ ነበር። ኢየሩሳሌምን በታሪክ ያውቃታል እንጂ አላያትም። ብቻ ያላያትን አገር የሚናፍቅ፤ ለዚያች ‘የአባቶቼ መቃብር ያለባት’ ለሚላት አገር የሚያስብ ብቻ ሳይሆን የሚጨነቅ ሰው ነው።

ከቶ ያላዩት ውበት ከቶም ያልሰሙት ቃል፤

ወዘና አጠውልጎ ደምግባት ያደርቃል፤

ማስተዋልን ስልቦ ኅሊናን ይሰርቃል፤

ልብን እያደማ አእምሮን ይፍቃል፤

የማያውቁት አገር ለካስ ይናፍቃል?

ለካስ! . . . ለካስ ይናፍቃል?

እውነትም የማያውቁት አገር ለካስ ይናፍቃል? ነህምያ ከ15 ዓመታት ያህል ቀደም ብሎ ከተመለሰው ከነዕዝራ ቡድን ጋር ለምን እንዳልተመለሰ አናውቅም። አሁን እንዲህ የሚናፍቅ

ከሆነ ቀድሞውኑ መመለስ የነበረበት ይመስላል። ግን አልተመለሰም። ምናልባት የቤተ መንግሥት ሥራውና ኑሮው ግዴታ ሆኖበት ፈቃድ አጥቶ ይሆናል፤ ወይም የሱሳ ኑሮ ጥሞትና ተመችቶት ይሆናል። ምናልባት ጸልዮ በልቡ የተቀመጠውን አድርጎ ይሆናል። ጌታን የሚወድና የጸሎት ሰው መሆኑ በግልጽ ይታያል። ይህን ወይም ያን ብለን መፍረድ አንችልም። አንድ ነገር ግን ግልጽ ነው። ነህምያ አገሩንና ሕዝቡን ይናፍቅ ነበር።

2-3፤ እኔ በሱሳ ግንብ ሳለሁ፥ ከወንድሞቼ አንዱ አናኒ ከእርሱም ጋር ሌሎች ሰዎች ከይሁዳ መጡ፤ እኔም የዳኑትን ከምርኮ የተረፉትን የአይሁድን ነገር የኢየሩሳሌምንም ነገር ጠየቅኳቸው። እነርሱም፥ በዚያ ስፍራ ያሉት ከምርኮ የተረፉት ቅሬታዎች በታላቅ መከራና ሰድብ አሉ፤ የኢየሩሳሌምም ቅጥር ፈርሶአል፥ በሮችዋም በእሳት ተቃጥለዋል አሉኝ።

ቦታው የት ነው? ነህምያ በዚህ ጊዜ በሱሳ ግንብ ነበረ። ማን መሆኑንና ለምን በግንቡ እንደሆነ በቁጥር 11 እናገኛለን። በሱሳ ግንብ ሳለሁ ስለሚል ግንብ የሚለው ቃል እንዲያው አጥር ወይም ቅጥር እንዳይመስለን። የተገነባ ሕንጻ ማለት ነው፤ (ተመሳሳይ የዕብራይስጥ ቃል ፲፯፻፺ [ሐ]ቢይራህ የሚለው በሌላ ቦታ ሕንጻ እና ቤት ተብሎአል፤ ለምሳሌ፥ 1ዜና. 29፥1፥ 19 የቤተ መቅደሱ ሕንጻ።) ስለዚህ እንዲያው በተለምዶ ግንብ ወይም ግንብ ቤት እንደምንለው ሳይሆን ቤተ መንግሥት ነው። ዋናው የቀድሞው ቤተ መንግሥት በመናገሻዋ በባቢሎን ይገኛል። የንጉሠ እንደራሴም በዚያ ይሆናል። ለምሳሌ በዳንኤል 5-6 የምናገኘው ዳርዮስ እንደራሴ ነው። ይህ የነገሥታቱ ሌላኛው የቅንጦት ቤተ መንግሥት ነው። ይህ ብቻም ሳይሆን አሁን መንግሥቱ የባቢሎን ሳይሆን የፋርስ ስለሆነ መናገሻቸውን በራሳቸው ክልል ማድረጋቸው ነው። በአስ. 1 የዚህን ግንብ ትልቅነትና ድምቀት ማንበብ እንችላለን።

ነህምያ በቤተ መንግሥት ሳለ ከኢየሩሳሌም ጥቂት ሰዎች ይመጣሉ። ከእነርሱ አንዱን 'ከወንድሞቼ አንዱ አናኒ' ይለዋል። በእውነት ወንድሙ ይሁን ወይም ከዘመዶቹ አንዱ አናውቅም። ወንድሙ ከሆነ ወይ ሊጎበኝ ሄዶ ተመልሶ ነው፤ ወይም ከተመለሱት ቡድኖች በኋላ በየጊዜው የሚመለሱ ሰዎች ኖረው ከነዚያ ጋር ሄዶ የመጣ ነው ማለት ነው። ጊዜው ከመቅደሱ መፍረስ በኋላ 140 ዓመት መሆኑን አንርሳ። በምዕ. 7፥2 ነህምያ ይህንን ሰው ይጠቅሰዋል። እውነተኛና እግዚአብሔርን የሚፈራ የሚለው ቃል ለአናኒ ይሁን ለሐናንያ አያስታውቅም። የዐረፍተ ነገሩ ባለቤት ይመስላልና ለአናኒ ሳይሆን አይቀርም። ከሆነ ይህ አናኒ የታመነ ሰው ነውና እውነተኛውን የኢየሩሳሌምን ሁኔታ ነው ለነህምያ የነገረው።

ለወይይት

ነህምያ ናፋቂ ሰው ነው። ሕዝብ አለው፤ አሳቢና ግድ የሚሰማው ሰው ነው። እኛስ እንዴት ነን? የምናስብና የምንናፍቅ ነን? ለመሆኑ የምናስባቸው፥ የምንናፍቃቸው አሉን? ቤተ ሰቦቻችንን ማለቴ አይደለም። እነርሱንም እንደሚገባ እንናፍቃለን። ቅዱሳንን ማለቴ ነው። የጌታ የሆኑትን በችግርናና በመከራ፥ በስደትና በጉስቁልና ያሉትን ቅዱሳን እናስባለን? የእኛ ምቹት ሌሎችን እንድንረሳ እንቅፋት ከሆነብን ሌሎችን ለማሰብ ምን ማድረግ ይኖርብናል?

2. ነህምያ ሚዛናዊ ሰው።

የነህምያ የመጀመሪያ ጥያቄ የልቡን ስፍራ፣ ልቡ የት መሆኑን የሚገልጥ ጥያቄ ነው። እኔም የዳኑትን ከምርኮ የተረፉትን የአይሁድን ነገር፣ የኢየሩሳሌምንም ነገር ጠየቅኳቸው። አንዳንድ ሰዎች ጉዳያቸው ስብእና ከሌለው ነገር ጋር፣ ከዕቃ፣ ከቁሳቁስ፣ ከሕንጻ፣ ከአፈሩ፣ ከሳር ከቅጠሉ፣ ከግድግዳው ከጣራው ጋር ነው። ከሰው ንክኪ ካለው ነገር ጋር ብዙም ግድ አይሰማቸውም። እነዚህ በአዎንታዊው ገጽታው ካየናቸው ጥሩ የግንባታና የልማት ሰዎች ሊሆኑ ይችላሉ። አንዳንዴ ግን አስተሳሰባቸውም ከሰውኛ ይልቅ ዕቃኛ ይሆናል።

በማገለግልባት ቤተ ክርስቲያን በአንድ ወቅት ይህን በመሰለ አንድ ጉዳይ ተነታርከን እስከ መከፋፋት ቀርቦን ነበር። የምንሰበሰብበትን ሕንጻ እንግዳ አንግዳ የሚል አሳብ ቀረበ። ቤተ ክርስቲያን ሕንጻ ሳትሆን አማኙ ማኅበር መሆኑን እና ያንን መገንባት ላይ ማተኮር አለብን የምንል በአንድ ወገን፣ የለም የራሳችን ማምለኪያ ቦታ ያሻናል የሚሉ በሌላ ወገን ሆነው ለሳምንታት አነጋገርን። በጊዜው የመሰብሰቢያ ችግር አልነበረንም፤ ቁጥራችንም ይህን አሳብ የሚያሳስብ አልነበረም። ጠያቂዎቹ ግን የራሳችን መሰብሰቢያ፣ ቢሮ፣ የሙዚቃ ዕቃዎች፣ ወዘተ እንዲኖረን ነበር ሕልማቸው። ይህ በራሱ ክፋት አልነበረውም። ወደ መቃቃር ያቀረብን የአሳብ አለመረዳዳት እና የሚዛናዊነት ጉድለት ነበረ። ነገሮችና ጉዳዮች ይነሳሉ። አንዳንዴ እስክንለያይ ሊያደርሱን ይችላሉ። ግን ሚዛናዊ ነን?

አንዳንዶች ደግሞ ለእንደዚህ ያሉ ሕንጻዎችና ቁሳቁሶችና ነገሮች ደንታቢሶች ናቸው። ለመንገድ፣ ለሕንጻ፣ ለውኃ ጉድጓድ ወዘተ፣ ጉዳይም የላቸው። ዐይናቸው ሁሉ ሰዎች ላይ ነው፤ ነፍሳት ላይ፣ የሰዎች አካላዊ፣ አእምሮአዊ፣ መንፈሳዊ እድገት ላይ ነው። ዛሬ ከበሉ፣ ከጠጡ፣ ከለበሱ፣ ከተማሩ፣ ካመለኩ የቀረውን ዕዳው ገብስ ነው ባዮች ናቸው።

ነህምያ ግን በሳል ሰው ነው። ሚዛናዊ ሰው ነው። ሁለት ነገሮችን ነው የጠየቀው፤ ሕዝቡን፣ ከተማዋን። ቅደም ተከተሉም እንደዚያ ነው። መጀመሪያ ከምርኮ የተረፉትን የአይሁድን ነገር ጠየቀ፤ የኢየሩሳሌምንም ነገር ጠየቀ። የአይሁድን ነገር፣ የኢየሩሳሌምንም ነገር። የሕዝቡን የአገሩን።

ለወይይት

እኛስ እንዴት ነን? ሚዛናዊ ነን? ሰዎችንና ነገሮችን ለይተን ሁለቱንም ጎን ለጎን ማስኬድ እንችላለን? ቅድሚያ መስጠት ከኖረብን ለየትኛው እንሰጣለን? ለምን?

3. ነህምያ የዒላማ ሰው

ከጥያቄው በኋላ ለነህምያ የሁለቱም ሁኔታ ተነገረው። ሰዎቹ እንዴት እንዳሉ ሰማ፤ በታላቅ መከራና በስድብ እንዳሉ ተረዳ። ከተማዋም ቅጥሮችዋ ፈርሰው በሮችዋ እንደተቃጠሉ ተነገረው። ቅጥሮቿ ያኔ የተወረረች ጊዜ እንደፈረሱ እንደዚያው ቀርተዋል፤ 2ነገ. 25፥8-10፤ 2ዜና 36፥19፤ ኤር. 52፥12-14። በሮችዋም ያኔ እንደተቃጠሉ ናቸው። የተመለሱት ምርኮኞችም ለቅጥሩ ትኩረት አልሰጡም፤ አልጠገኑትም። የእነዚህን ሁለት ነገሮች ሁኔታ ከሰማ በኋላ ነህምያ ጉዳዩ እነዚህ ሁለት ነገሮች ብቻ ሆኑ። ሌላ ተጨምሮ ተነግሮት ቢሆን ኖሮ ያንንም ማድረጉ አይቀርም ነበር። ብቻ እነዚህ ሁለቱ ጨምድደው ይዘውት ከዚህ በኋላ ያለው ታሪኩ ሁሉ ከኢየሩሳሌም ቅጥሮችና በሮች ጋር፤ እና ከከተማዋ ነዋሪዎች ጋር ተቆራኘ። ጠቅላላው የነህምያ መጽሐፍ እና ከዚህ በኋላ ያለው የራሱ የነህምያ ታሪክ ከእነዚህ ሁለት ነገሮች ጋር የተገመደ ሆኖ ቀረ።

ነህምያ ልክ ድኩላ እንደሚያባርር እንደ አቦ ሸማኔ የሆነ ይመስላል። አቦ ሸማኔ አንድ እንስሳ ማባረር ከጀመረ ዓይኑ ከዚያ እንስሳ ላይ አይነሣም፤ ከሚያባርራት የተሻለች ወይም በቀላሉ የምትያዝ ነገር እንኳ ቢያገኝ፤ ‘ምን አለፋኝ በቀላሉ የምትያዝ እያለች’ ብሎ የጀመረውን ማባረር አይተውም። አቦ ሸማኔ ፍጥነት ብቻ ሳይሆን ትክታውን ከተጣበቀበት ዒላማው ላይ ባለመንቀልም ይታወቃል።

አንዳንድ ሰዎች ጀማሪዎች ብቻ ናቸው። የጀመሩትን ይዘው እስከ መጨረሻው መዝለቅ አይችሉም። ድብ ሊያድን የወጣ አንድ አዳኝ የድብ ዱካ ያገኘና ውሻውን አስሸትቶ ውሻው ያን እየተከተለ እንዲመራው ያደርጋል። ከዚያ ውሻው እያሸተተ፤ እየተከለፈለፈ መምራት ይጀምራል። ጥቂት ርቆ እንደሄደ በማዕዘን ወደ ግራ እጥፍ ብሎ እያሸተተ ይሄዳል። አዳኙም ጠመንጃውን አስተካክሎ ይከተላል። ብዙ ሳይርቅ አሁንም ወደ ቀኝ እጥፍ ብሎ ይሄዳል። ሦስተኛ ጊዜ ያንኑ መታጠፍ ታጠፈና ፍጥነቱን ጨመረ። ከዚያም እመር ብሎ ሮጦ ጥሻ ውስጥ ገባ። አዳኙም ጠመንጃውን በጥንቃቄ ይዞ በርከክ ብሎ ማማተር ሲጀምር ውሻው አንዲት አይጥ ይዞ እየሮጠ ወጣ። ‘ምን ነበር የሆነው? ይህ እንዴት ሊሆን ቻለ?’ ብሎ አዳኙ መጀመሪያ ወደታጠፈበት ሄዶ ነገሩን ሲመረምር መጀመሪያ የድብ ዱካ ነበር አሸትቶ ሲከተል የነበረው፤ ከዚያ የታጠፈው የድቡን ዱካ አቋርጦ የሄደ የድኩላ ዱካ አግኝቶ ነው። ለውሻ ድብ ከማባረር ድኩላ ይሻላል። ድብ ተጠቂ ብቻ ሳይሆን አጥቂም ሊሆን እንደሚችል ደመ ነፍሱ አሳውቆታል። ከዚያ የታጠፈው ደግሞ የጥንቸል ዱካ አግኝቶ ነበር። አሁን ውሻው ኃላፊነቱን ትቶ ለሆዱ መሥራት ጀመረ። በመጨረሻ ደግሞ ያቺን የጥንቸል ዱካ አቋርጣ የሄደች አይጥ አገኘ፤ አይጥ። እሷን ይዞ መጣ። ድብ ማሳደድ ጀምሮ አደኑ በአይጥ ተደመደመ።

ደብረ ዘይት እኖርበት የነበረ ግቢ ልጆች ድብብቆሽ ሲጫወቱ አንዱ ልጅ በተደበቀበት ቦታ ጉንዳን ወይ ሸርረሪት ወይ ሌላ ነገር ካገኘ ድብብቆሽ መጫወቱን ረስቶ እዚያ ይቀራል። ልጆቹ ፈልገው ሲያጡትም ሲጠሩትም አይወጣም። “ይኸኔ ጉንዳን ወይ ቁጫጭ አግኝቶ እየተጫወተ ነው፤ እንደገና እንጀምር” ብለው አዲስ ድብብቆሽ ይጀምራሉ። አንዳንድ ሰዎች

ልክ እነዚህ ልጅ ወይም እንደ አዳኙ ውሻ ናቸው ጀምረው በቀላሉ ከመስመራቸው ይወጣሉ። እንዲህ ያሉት ዘላቂ፣ እልህ አስጨራሽ፣ ተግዳሮትን ተጋፋጭ ሥራ መሥራት አይችሉም። ነህምያ ግን እንደ አቦ ሸማኔ ነው። ጀምሮ የሚቀጥል፤ ቀጥሎ የሚጨርስ።

ለወይይት

እኛስ እንዴት ነን? ዒላማችንን አይተን እስክንጨብጥ የምንሮጥ ነን? ወይስ በሌሎች ነገሮች የምንሳብና በነዚያ ተይዘን ከጨዋታው ሜዳ፣ ከሥራው መስክ የምንወጣ ነን? ጀምረን ያቋረጥናቸው ነገሮች አሉ? ለምን ተቋረጡ? የጨረናቸውስ አሉ? እንዴት ጨረስናቸው?

4. ነህምያ የጸሎት ሰው

ነህምያ እንደ አቦ ሸማኔ ወዳየው የሚገሰግስ ነው። ነህምያ እንደ አቦሸማኔ ነው። ይሁንና፣ በአደን ስሜት እንደተለከፈ አቦ ሸማኔ ተነስቶ አልሸመጠጠም። ይህ ሥራ የነህምያ ብቻ አለመሆኑን ያወቀ ሰው ነው። ነህምያ የሚደንቅ የጸሎት ሰው ነው። ነህምያ የተሳካለት ገንቢ፣ የተዋጣለት መሪ፣ የተከናወነ፣ የተሳካለት ሰው ቢሆን ምን ይገርማል? የተዋጣለት መሪ ቢሆን ምን ያስደንቃል። እንደዚህ የጸሎት ሰው ሆኖ ባይከናወንለት ነው የሚገርመው! ቢከሸፍበት፣ ዕቅዱ ቢፈርስበት ነው የሚገርመው። ስኬታማ ቢሆን ግን አይገርምም። ለምን? ነህምያ የአምላኩን ሥራ በአምላኩ መንገድ ሊሠራ የተነሣ ሰው ነው። በአምላኩ መንገድ ለመሥራት ደግሞ የመጀመሪያው ቦታ የጸጋው ዙፋን ነው።

አንድን ነገር ለመሥራት ስንነሣ ሳንጸልይ ብድግ ብለን ተነሥተን ሠርተነው ከሚከናወንልን ጸልየን ባይከናወንልን ይሻላል። ይህ ከባድ አባባል ይመስላል፤ ግን እውነት ነው። ለምን? ሳንጸልይ ቢሳካልን ራሳችን ያደረግን መስሎን ልባችን ይኩራራል እንጂ አናመሰግንም። ጸልየን ከሠራንና ከተከናወንን አመስጋኞች እንሆናለን። ባይሆንና ባይሳካም ደግሞ ጸሎታችን ከአባታችን፣ ከአምላካችን ጋር ጊዜ ሰጥቶናልና ተጠቅመናል፤ ፊቱን ፈልገናል፤ ዙፋኑ ስር ቆይተናል። ያንን የመሰለ ጊዜ የትም አይገኝም።

የቀረው የምዕራፍ 1 ክፍል ጸሎቱ ነው፤

4፤ ይህንም ቃል በሰማሁ ጊዜ ተቀምጬ አለቀሰሁ፤ አያሌ ቀንም አዝን ነበር፤ በሰማይም አምላክ ፊት እጾምና እጸልይ ነበር፤

አራት ነገሮችን አደረገ። አለቀሰ፤ አዘነ፤ ጸመ፤ ጸለየ። ማዘንና ማልቀሱ የስሜቱን፣ የራሱን ሁኔታ የሚያሳይ ነው። መጾምና መጸለዩ ግን በአምላኩ ፊት የሆነውን ሁኔታ ያሳያል። አዝናና ተከዞ ብቻ አልቀረም። ስሜቱ ተነክቶ ብቻ አልቀረም። ስሜት መልካም ነው፤ እዚያ ከቆምን ግን ስሜታውያን ብቻ እንሆናለን። ነህምያ በአምላኩ ፊት ልቡን አዘነበለ፤ ደፋ፤ አፈሰሰ።

አለቀስሁ። ኀዘንና ልቅሶ የተቆራኙ ናቸው። ልቅሶ የልጆችና የሴቶች ነገር ብቻ አይደለም። ወንዶችም ማልቀስ ይችላሉ። ለትልልቆችም፣ ለአዋቂዎችም ማልቀስ ይፈቀዳል። ኤር. 9፥1 ተወግተው ስለ ምቱ ስለ ሕዝቤ ሴት ልጅ ሰዎች ሌሊትና ቀን አለቅስ ዘንድ ራሴ ውኃ፣ ዓይኔም የእንባ ምንጭ በሆነልኝ! አለ። ልቅሶ ቋንቋ ነው። ቃላት የሌለበት ለሰው ሁሉ የሚገባ ቋንቋ ነው። ለእግዚአብሔርም እጅግ ይገባዋል። በእነዚህ ጥቂት ጥቅሶች እግዚአብሔር የሰዎችን ልቅሶ እንዳደመጠና እንደመለሰ ይታያል፤ ዘጸ. 6፥5፤ 1ሳሙ. 9፥16፤ አስ. 4፥3፤ 9፥22 እና 31፤ ወዘተ።

ነህምያ ሌላ ምን አደረገ? ጾመ። የጾም ትልቁ ምስጢር ከእግዚአብሔር ጋር ሰፊና ያልተቋረጠ ጊዜ ማሳለፍ ነው። ከምግብ ብቻ ሳይሆን ከሌሎች አትኩረትን እና ጊዜን ከእግዚአብሔር ጋር ከመገናኘት ከሚቀንሱ ነገሮች መራቅ ነው። ከእነዚህ መራቅ ብቻ ሳይሆን ወደ ጌታ ደግሞ መቅረብ ነው። መጾም ለነህምያ ከባድ ይመስለኛል። የንጉሥ ጠጅ አሳላፊ ነው። ጠጅ አሳላፊ ምን መሆኑን በምዕራፉ መጨረሻ እናያለን። የንጉሥ ጠጅ አሳላፊ ስለሆነ ከሌሎቻችን ይበልጥ ለነህምያ መጾም ይከብዳል። እንዴት ያለ ጾም እንደጾመ አናውቅም፤ ግን ጾመ። አሳቡን፣ ትኩረቱን፣ ጊዜውን፣ ጉልበቱን በፊቱ አፈሰሰ።

የቀረው ክፍል ጸሎቱ ራሱ ነው። ግን ጸሎቱን ከማየታችን በፊት አንድ ነገር እናስተውል። ነህምያ እኮ የንጉሥ ባለሟል ነው። የቤተ መንግሥት ሰው ነው። ንጉሡን በየቀኑ ብቻ ሳይሆን በቀን ውስጥ ደግሞ ደጋግሞ የሚያይ ሰው ነው። ለምን ንጉሡን በቀጥታ ሄዶ አልጠየቀም? ለምን? ነህምያ ይህ በልቡ ሸክም የሆነበት ሥራ የማን መሆኑን ያውቃል። የራሱ አይደለም፤ ስለዚህ ተነሥቶ አልሄደም። የንጉሡም አይደለም፤ ስለዚህ በቀጥታ ወደ ንጉሡም አልሄደም። ሥራው የሰማይ አምላክ ሥራ ነው። ለዚህ ነው ወደ ሰማይ አምላክ ፊት የቀረበው። በሰማይም አምላክ ፊት እጾምና እጸልይ ነበር።

በቀውጢ ሰዓት የምንወስነው ውሳኔ፣ የምንሄድበት ቦታ፣ የምንራመደው እርምጃ ማንነታችንን ያሳያል። መርዶክዮስ አዋጁን በሰማ ጊዜ ልብሱን ቀደደና ወደ አስቴር ሮጠ። ወደ እግዚአብሔር አይደለም። አስቴርስ? ወደ ንጉሡ ሮጠች? ከመርዶክዮስ ይልቅ ልባም ናት! በጾም ወደ ሰማይ አምላክ። ዳንኤል ጽሕፈቱ እንደተጻፈ ባወቀ ጊዜ ምን አደረገ? ሊጸልይ ገባ። ኢዮብ የንብረቱንና የልጆቹን ማለቅ መርዶ በሰማ ጊዜ ምን አደረገ? አዘነ፤ ግን አመለከ።

ለወይይት

እኛስ? እኛስ እንዴት ነን? ስንታመም ወደ ዶክተራችን ወይስ ወደ ዋናው ሐኪም? ሲጎድለንስ ወደ ባንክ? ወደ አበዳሪ? ወይስ ወደ ፈጣሪ? ችግር ሲፈጠርስ? የግንኙነት፣ የትዳር፣ የሥራ፣ የአገልግሎት፣ የምንም ሲከሰት ወዴት መሄድ ነው የሚቀናን? ወደ አማካሪ? ወደ አለቃ? ወደ መንግሥትና ባለ ሥልጣን? ወደ የኔታ? ወይስ ወደ ጌታ? ወደ ጌታ ይሁን።

ነህምያ የወሰደው የጸሎት እርምጃ ስለ ተግባርና ጸሎት ቁርኝት ምን ያስተምረናል? ጸሎት በተግባራችን ብቻ ሳይሆን በሕይወታችን የሚፈጥረው ለውጥ ምን ይሆን?

የነህምያ ጸሎት አራት ትልልቅ ክፍሎችን የያዘ ነው። ሞዴል የሚሆን፤ ሁነኛ የሆነ የምንማርበት ጸሎት ነው። አራቱ የጸሎቱ ክፍሎች አምልኮ፤ ኑዛዜ ወይም ንስሐ፤ ተስፋን መጨበጥ እና ልመና ናቸው።

አምልኮና ውዳሴ

5፤ እንዲህም አልሁ። አቤቱ የሰማይ አምላክ ሆይ፤ ለሚወድዱህና ትእዛዝህን ለሚያደርጉ ቃል ኪዳንንና ምሕረትን የምትጠብቅ፤ ታላቅና የተፈራሪ አምላክ ሆይ፤

የሰማይ አምላክ ሆይ። ይህ የሰማይ አምላክ የሚለው መጠሪያ በምርኮው ዘመን መጻሕፍት የተለመደ መጠሪያ ነው። በመጽሐፈ ዕዝራ፤ በዚህ በመጽሐፈ ነህምያ፤ እና በመጽሐፈ ዳንኤል ተጠቅሶአል። ጠቅላላውን ይህ ስም 15 ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሲገኝ ከቡዱ በቀር (ዘፍ. 24፥7) የቀሩት በምርኮው ዘመን የተጻፉ ናቸው፤ 2ዜና 36፥23፤ ዕዝ. 1፥2፤ 6፥9-10፤ 7፥21-23፤ ነህ. 1፥5፤ 2፥4 እና 20፤ ዳን. 2፥17-18 እና 37-44።

ይህ የሰማይ አምላክ የሚል ቃል እንዴት ተጀመረ? እግዚአብሔር በስፍራ የማይገደብ የሁሉ አምላክ ቢሆንም ‘የሰማይ አምላክ’ የሆነበት ሁኔታ በሕዝቅኤል መጽሐፍ ይታያል፤ ሕዝ. 8፥6--9፥3--10፥4--10፥18-19--11፥23። ይህ በሳሙ. 4 ከታየው የእግዚአብሔር ታቦት ከተማረከችበት እውነተኛው ከዔሊ ዘመን ኢካቦድ ይልቅ የሚከፋው ኢካቦድ ነው። በሕዝቅኤል ራእይ የታየው እውነት መቅደሱ አለ፤ የመቅደሱ አምላክ ግን የለም። የመቅደሱ አምላክ መቅደሱን ትቶ ከምድር ከፍ ከፍ አለ። ከዚህ ጊዜ ጀምሮ ነው እግዚአብሔርን፤ ‘የሰማይ አምላክ’ ያሉት። ወደ ሰማይ ስለሄደ የሰማይ አምላክ ሆነ። ምድሪቱን ሰንበት ታድርግ ብሎ ተዋት። ከሰማይ እስኪወርድ ድረስ የሰማይ አምላክ ሆነ። ከዚህ በኋላ ብዙ ቆይቶ ከሰማይ ናዝሬት በምትባል ከተማ ወደ አንዲት ድንግል ማኅጸን ወረደ። በቤተ ልሔም ተወለደ። ስሙ የተባረከ አምላክ ይኸኔ የወረደው በመቅደሱ ሊያድር ሳይሆን በእኛ ሊያድር ሆነ።

ነህምያ እግዚአብሔርን የሰማይ አምላክ ብቻ አላለውም። አወደሰው። ቃል ኪዳንንና ምሕረትን የሚጠብቅ፤ ታላቅ፤ የተፈራ አምላክ መሆኑን ተናገረ። ውዳሴ የአምልኮ ቁንጮና አክሊል ነው። ውዳሴ በእግዚአብሔር በማንነቱ ላይ አተኩሮ መቆየት ነው። ከምስጋናም በላይ ነው። ምስጋና ስላደረጋቸው ነገሮች የሚቀርብ ነው። ውዳሴ ግን አድራጊ ስለሆነ ከፍ ማድረግ ነው። እግዚአብሔር ሲፈውስ ይመሰገናል፤ ፈዋሽ ስለሆነ ይወደሳል። እርሱ ሲሰጥ ይመሰገናል፤ ባለጠጋ፤ ሰጪ፤ ለጋስ ስለሆነ ደግሞ ይወደሳል። ምስጋና ድርጊቶቹን ያሳስባል፤ ውዳሴ እርሱን ራሱን ያሳስባል። ስለዚህ ውዳሴ የአምልኮ ቁንጮ ነው። ነህምያ ማን መሆኑን እያሰበ፤ እየተናገረ ቆየ።

ኑዛዜ

6-7፤ እኔ ባሪያህ ዛሬ በፊትህ ስለ ባሪያዎችህ ስለ እስራኤል ልጆች ሌሊትና ቀን የምጸልየውን ጸሎት ትሰማ ዘንድ ጆሮህ ያድምጥ፤ ዓይኖችህም ይከፈቱ፤ በአንተ ላይም ያደረግነውን የእስራኤልን ልጆች ኃጢአት እናዘዝልሃለሁ፤ እኔና የአባቴም ቤት በድለናል። እኛም በአንተ ላይ እጅግ ክፉ ሠርተናል፤ ለባሪያህም ለሙሴ ያዘዝኸውን ትእዛዝና ሥርዓት ሕግም አልጠበቅንም።

ኑዛዜው ራሱንም የጨመረ ነው። እውነተኛ ንስሐ እነርሱን ማራቸው አይደለም። እነርሱን ማራቸው የሚባለው በእኛ ላይ በደል ሲፈጽሙ ነው። ጌታ እንዳለው፤ እስጢፋኖስ እንዳለው። የቀረው ንስሐ ግን እኛንም የሚያካትት ነው። ነህምያ ከጽድቁ ጀርባ ተደብቆ የአባቶቹን በደል አልተናዘዘም። እነርሱ ባደረጉት ኃጢአት፤ በነርሱ ጦስ ነው ይህ ሁሉ በእኛ የደረሰው ብሎ አልጠቆመም። እስራኤልን ተናገረ፤ ራሱንና የአባቱን ቤትም ተናገረ። ያደረጉትን ሲናዘዝ ደግሞ ሁለት መደብ ነው። አንዱ ያደረጉት ነው፤ በድለናል። ሌላው ያላደረጉት ነው፤ አልጠበቅንም። ሕጉን አልጠበቅንም። ኃጢአት በግብር ሲገለጥ ሁለት ዓይነት ነው። የማድረግና ያለማድረግ። ኃጢአት መጥፎን ማድረግም፤ መልካምን አለማድረግም ነው።

ተስፋ

8-10፤ አሁንም ብትተላለፉ በአሕዛብ መካከል እበትናችኋለሁ፤ ወደ እኔ ብትመለሱ ግን ትእዛዜንም ብትጠብቁ ብታደርጓትም፤ ከእናንተ ሰዎች እስከ ሰማይ ዳርቻ ድረስ ምንም ቢበተኑ ከዚያ እሰበስባቸዋለሁ፤ ስሜም ይኖርበት ዘንድ ወደ መረጥሁት ሰፍራ አመጣቸዋለሁ ብለህ ለባሪያህ ለሙሴ ያዘዝኸውን ቃል እባክህ አሰብ። እነዚህም በታላቅ ኃይልህና በብርቱ እጅህ የተቤዝሃቸው ባሪያዎችህና ሕዝብህ ናቸው።

ተስፋውን መጥቀሱ ነህምያ ቃሉን የሚያውቅ ሰው መሆኑን የሚያረጋግጥ ነው። ቃሉን የማያውቅ ሰው ተስፋውን አያውቅም። ነህምያ በምርኮው ዘመን እንደነበሩት እንደ ዘሩባቤል መስፍን አይደለም፤ እንደ ዕዝራም ካህን አይደለም፤ እንደ ዳንኤል ነቢይ አይደለም። እነዚህ ሰዎች ቃሉን ቢያውቁ አያስደንቅም። ነህምያ ግን ተራ የመንግሥት ሠራተኛ ነው። ግን ተራ ሰው መሆኑ ቃሉን እንዳያውቅ፤ ታሪካቸውን እንዳይፈትሽ፤ ተስፋቸውን እንዳይጨብጥ አላደረገውም። የእግዚአብሔርን ቃል ለማወቅ ዋናው መንገድ ከጌታ ቃልና ከቃሉ ጌታ ጋር አብሮ መቆየት ነው።

ነህምያ የጠቀሰው ጠቅላላውን ነገር ሳይሆን አሁን ያሉበትን ሁኔታ የሚገልጠውን ቃል መሆኑ እውነትም የቃሉ ተማሪ መሆኑን ያሳያል። ይህ ነህምያ የጠቀሰው አሳብ ለሙሴ የተሰጠው ቃል ውስጥ ያለው ተስፋና ፍርድ ነው፤ ዘሌ. 26፥ 15፥16፥32፥39፤ ዘዳ. 28፥15፥36፥63-67፤ 30፥1-10። ቃሉን ስናውቅና ስናጠና ጸሎታችን የእውቀት ይሆናል። ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረን ግንኙነት መጠን የእውቀታችንን ያህል ነው፤ የምናውቀው ደግሞ በቃሉ ነው።

ልመና

ዘሀ፤ ጌታ ሆይ፥ ጆሮህ የባሪያህን ጸሎት፥ ስምህንም ይፈሩ ዘንድ የሚወድዱትን፥ የባሪያዎችህን ጸሎት ያድምጥ፤ ዛሬም ለባሪያህ አከናውንለት፥ በዚህም ሰው ፊት ምሕረትን ሰጠው።

ልመናው ልመና ነው። የልብ ልመና፤ አጭር ልመና፤ ግልጽ ልመና። ጸሎቱ እንዲደመጥለት፥ እንዲመለስለት፤ መከናወንና ምሕረት እንዲሰጠው። በዚህ ሰው ፊት ያለው ንጉሡን ነው። በእግዚአብሔር ፊት ሲሆኑ ሰዎች ሁሉ ሰዎች ናቸው። ንጉሥም የንጉሥ ጠጅ አሳላፊም ሰዎች ናቸው። ነህምያ በምርኮ አገር ይሁን እንጂ፥ ምርኮኛ አድርገው የገዟቸው ሰዎችና መንግሥት ባሪያ ይሁን እንጂ ራሱን እንደ ሰው ባሪያ ሳይሆን እንደ እግዚአብሔር ባሪያ አድርጎ ነው በአምላኩ ፊት ያቀረበው። ጆሮህ የባሪያህን ጸሎት፥ ስምህንም ይፈሩ ዘንድ የሚወድዱትን፥ የባሪያዎችህን ጸሎት ያድምጥ፤ ዛሬም ለባሪያህ አከናውንለት።

ነህምያ ለመነ፤ ጸለየ፤ ከዚህ በኋላ ቀጣዩን እርምጃ ሊራመድ ራሱን ስላዘጋጀ ምሕረትን ለመነ። ምሕረት የሚለው ቃል መራራት ነው። ንጉሡ ሲያየኝ፥ ስናገረው ይዘንልኝ፥ ይራራልኝ፤ ይለስልስልኝ ማለቱ ነው። ከዚህ ጸሎቱ የምንገነዘበው ጉዳዩን ወደ ንጉሡ ፊት ለማቅረብ እርግጠኛ ሆኖአል። ንጉሡ ወደ ኢየሩሳሌም ሊሄድ ይፈቅድለት ይሆን ወይ አይሆን አያውቅም። ተቆጥቶ ያሳስረው ወይ ምስጋናቢስ፥ ውለታቢስ አድርጎ ያባርረው እንደሆነ አያውቅም። ባርኮ ሸልሞ በቂ ጊዜ ሰጥቶ፥ አስፈላጊ ገንዘብ ሰጥቶ እንደሚሰድደው ወይም እንደ አሮጌ ዕቃ እንደሚወረውረው አያውቅም። እኛ ታሪኩን ስላነበብን እናውቃለን። ነህምያ በዚህ ጊዜ ግን ምን እንደሚሆን አያውቅም። ምሕረትን ለመነ።

ለወይይት

ነህምያ የጸኩት ሰው ብቻ ሳይሆን ጸኩቱ የክብ ግንኙነትን የሚያንጸባርቅ ሰው ነው። በጸኩቱ ውስጥ የተካተቱት አራት ትክክል ክፍሎች (አምክኮ፥ ኑዛዜ ወይም ንስሐ፥ ተስፋን መጨበጥ ሽና ክመና) ሞዴክ የሚሆኑቱን ናቸው። የእኛ ጸኩት ምን ይመስካል? ከነህምያ የጸኩት ሕይወት ምን እንገነዘብ? ቃሉን ማወቅ ጸኩታችንን ኪቀርጸው የሚችለው እንዴት ነው?

5. ነህምያ ትሑት ሰው።

ዘለ፤ እኔም ለንጉሡ ጠጅ አሳላፊው ነበርሁ።

በመጨረሻ፤ ከጸሎቱ በኋላ ማን መሆኑን ተናገረ። ማንና ምን ነበረ? የነበረበት ግንብ ግንብ ሳይሆን ሕንጻ ወይም ቤተ መንግሥት ከነበረ እንግዲህ ነህምያ በቤተ መንግሥቱ ውስጥ የነበረ ሰው ነው። **ገገጌጌ ገገጃጃ** ማሸቄክ ላሜለክ ነው ቃሉ። የንጉሡ አጠጪ ነበረ። የንጉሡ ጠጅ አሳላፊ። በተለምዶ የሌላ ሰው ጠጅ አሳላፊ ሥራው ጠጅ መቅዳት ነው፤ ጠጅ አሳላፊም ጠጅ ቀጂ ብቻ ነው። የንጉሥ ጠጅ አሳላፊ ግን ቀጂ ብቻ አይደለም፤ ቀማሽ ማለት ነው። ማሸቄህ ቃሉ ራሱ ቀማሽ ማለት ነው። አጣጣሚ ነው። በንጉሡ ላይ የሚያሴሩ ሰዎች ሊኖሩ ይችላሉና በዙሪያው የክብር ዘበኞች እንደሚቆሙት ያለ ሥራ ነው ነህምያ የሚሠራው። ልዩነቱ የክብር ዘበኞቹ የሰውነቱ፤ የአካሉ ዘበኞች ሲሆኑ ነህምያ የሆዱ ዘበኛ ነው። ንጉሡ ከመብላቱ በፊት፤ ከመጠጣቱ በፊት መብል መጠጡን ቀምሶ የሚያቀርብ ሰው ነው። ንጉሡን ፊት ለፊት መጥቶ በአደባባዩ ወይም በዙፋኑ በመደብደብ ወይም በመውጋት ብቻ ሳይሆን በስውርና በድብቅ መግደል ይቻላል። ከክብር ዘበኛ ጋር ግብግብ ሳይገጥሙ ማእድ ቤት ሆኖም መግደል ይቻላል። ያውም መሰሪ የሆነ አገዳደል። መርዝ በመብሉ ከትቶ፤ በአፍ፤ 'ንጉሥ ሺህ ዓመት ንገሥ' ብሎ በእርግጥ ግን፤ 'ንጉሥ ደህና ሰንብት' ማለት ይቻላል። ግን እንደ ነህምያ ያሉ አገልጋዮች ደግሞ አሉ። በመብሉ ውስጥ መርዝ ከኖረ ነህምያ ይሰናበታል፤ ንጉሥ ሺህ ዓመት ይንገሣል።

በቤተ ክርስቲያንም ሰይጣን ተመሳሳይ ነገር እንደሚያደርግ እናውቃለን? ፊት ለፊት ማሳደድ ሲያቅተው መርዝ አሰናድቶ መመገብ ይጀምራል። መብል የሚመስል ቃል፤ ግን የተመረዘ፤ የተበከለ ትምህርት። ልክ በለዓም በእርግጥን ሲያቅተው እስራኤልን በማርከስ እንዳሳታቸው ማለት ነው። ዘኁ. 22 እስከ 25 እና 31፤16፤ ይሁ. 1፤11። እዚህ ላይ የአገልጋዮች ሚና ቀላል አይደለም። መርዙን መቅመስ አይጠበቅባቸውም፤ የአሳቾችን መርዝ ማወቅ ግን አለባቸው።

ለወይይት

ሐሰተኛ ትምህርቶችና የሐሰት ትንቢቶች ከመርዝ ጋር የሚመሳሰሉት ጽንደት ነው? በቤተ ክርስቲያን አካባቢ የሐሰት ነቢያትና የሐሰት ትምህርት አስተማሪዎች የሚያዘጋጁትን የርኩሰት ትምህርቶች ከመቃወም ቤተ ክርስቲያን ምን ጽያደረገች ናት? በዚህ ውስጥ የእኛ ሚናስ ምን ከሆነ ይችላል?

ምን ዓይነት የታማኝነት ሥራ ነው! ምን ዓይነት ዋጋ የመክፈል ሥራም ነው! መርዝ በልቶ የመሞት አደጋ አለበት። ደግሞም፤ ምን ዓይነት የክብር ሥራም ነው! የንጉሥን ፊት በየቀኑ ማየት፤ ያውም ደጋግሞ ማየት። የንጉሥ ቀማሽ ወይም ጠጅ አሳላፊ በንጉሥ ፊት የሚቆም ሰው ስለሆነ መልክ መልካም፤ ቁመና ያለውና ነውር የሌለበት ይመረጣል ይባላል። ይህ ይባል እንጂ ስለ ነህምያ መልክና የሰውነት አቋም የምናውቀው የለም። ግን ነህምያ በተከለ

ሰውነቱ መልካም ሰው መሆኑን መገመት እንችላለን። ንጉሡን በየቀኑ የሚያይ ሰው ነው። በፈረቃ የሚለውጠው ሰው ካልኖረ በቀር በቁርስ፣ በምሳ፣ በእራት፣ በመቅሰስ ሁሉ ያየዋል። የወይን ጽዋውን መሙላት ስለሚኖርበት ሁሌም እዚያው ነው። ወደ ንጉሥ ፊት ለመቅረብ ያለው ደጅ ጥናት እኮ አያድርስ ነው። ነህምያ ግን በቀን 4ቴ 5ቴ ብቻ ሳይሆን ብዙ ጊዜ ንጉሡን ያየዋል። የንጉሡ አገልጋይ ነዋ! የንጉሥ አገልጋይ የንጉሥን ፊት የማየት ዕድል አለው።

እኛም እንደ ነህምያ ንጉሡን ጌታን በየቀኑ የምናይና ለማየት እድል ያለን ሰዎች መሆናችንን እናውቃለን? ይህ ንጉሥ እንደ አርጤክስስ የአንድ አገር ወይም የብዙ አገሮች ገዢ አይደለም። እጁ እንደ አርጤክስስ እጅ ውሱን አይደለችም። ጠጅ አሳላፊ ሆነን ሳይሆን መሥዋዕት አቅራቢ ሆነን፣ በቀን አምስቴ ወይም 10 ጊዜ ሳይሆን በቀን 24 ሰዓት በደቂቃው ብንቀርብ የሚቀበለን ንጉሥ ነው። የተመሰገነ ሰሙ እግዚአብሔር ይባላል።

አይደንቅም ነህምያ ይህንን የከበረ ሥራ እንደመታወቂያው በመጽሐፉ መክፈቻ ላይ አላውለበለበም። መግቢያው ላይ የሐካልያ ልጅ ነህምያ ነው ያለው። በጸሎቱ መጨረሻ ነው ይህንን ማንነቱን ሻጥ ያደረገው። አቤት ትሕትና! ይህ እኮ ጉንጭ አስሞልቶ የሚነገር የሚያኮራ ሥራ ነው። የንጉሡን መርዝ ለመቀበል ራሱን የሰጠ የታመነ ስፍራ ብቻ ሳይሆን ንጉሡን መርዞ መግደልም የሚቻልበት ቁልፍ ቦታ ነው። እንደሚባለው ከአልጋ ወራሹ ቀጥሎ ያለ የማዕረግ ስፍራም ነው። እንዲህ ያለ ማዕረግተኛ የሆነ ነህምያ ግን ኩራት ሲያልፍም ያልነካው ሰው ነው።

ይህ ብቻ ሳይሆን፣ በጸሎቱ ውስጥ እንደተመለከትነው፣ ይህን ምቹ ስፍራ ትቶ ሊሄድ ራሱን ያስናዳ ሰውም ነው። የእግዚአብሔር ጉዳይ ጉዳዩ የሆነ፤ ለሕዝቡ፣ ለወገኑ ያዘነ፣ ያለቀሰ፣ የጸመ፣ የጸለየ፣ ምቹቱ ተድላው መደላደሉ ሳያዘናጋው በችግር፣ በጭንቅ፣ በስድብ፣ በስደት፣ በመከራ ያሉቱ ወገኖቹ የታሰቡት ሰው ነው።

ለወይይት

ነህምያ ናፋቂ፣ ሚዛናዊ፣ የባካማ፣ የባካማ ሰው፣ የጸክት ሰው፣ ትሑት ሰው ነበር። ኸነዚህ የአንድ ኸውነተኛ አገልጋይ ሁኔታ ባህርያት ናቸው። በኸነዚህ መመዘኛዎች ለንክህ ኸኛስ ኸንደት ኸንሆን? ኸነዚህ ባህርያት የትኞቹን ነን?

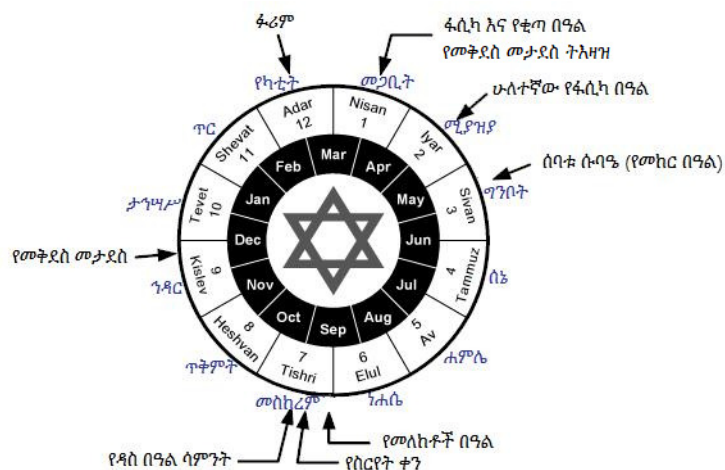
ነህምያ ምዕራፍ 2

የዕቅድ ሰው፥ የተግባር ሰው

በነህምያ ምዕራፍ አንድ ነህምያን ሰውየውን፥ ውስጡን፥ ጸሎቱን፥ ስብእናውን፥ ከአምላኩ ጋር ያለውን ቁርኝት፥ ሕዝቡ ያለውን ልብ አየን። ናፋቂና የልብ ሰው፤ ሚዛናዊና መቅደምና መከተል ያለበትን የሚያውቅ፤ የሚላማና የሚላማ ሰው፤ ሕይወቱ በጸሎት ዘይት የተለወሰ ሰው፤ እና የዋሃና ትሑት ሰው መሆኑን ተመለከትን። በነህምያ ምዕራፍ 2 ነህምያን ከውስጡ ወደ ውጪ ሲወጣ፥ የዕቅድ ሰው፤ እና የተግባር ሰው ሲሆን እናገኘዋለን። ነህ. 21-16፤ የዕቅድ ሰውነቱን፥ ከቁ. 17-20 ደግሞ የተግባር ሰውነቱን እናያለን። ከእነዚህ በተጨማሪ ነህምያ የማያቋርጥ ጸሎት ሰው፥ የልብ ሰው፥ የዕቅድ ሰው፥ የአምላኩን መልካምነት፥ የንጉሡን ለጋስነት የማይረሳ ሰው፥ ለቀኝም ለግራም፥ ለጠላትም፥ ለወገንም የሚሆን ቃል ያለው ሰው ሆኖ እናየዋለን።

ነህምያ የዕቅድ ሰውም ነው። ዕቅድ ሲነቁ የሚጠፋ የአፍላ እንቅልፍ ሕልም ማለት አይደለም። ዕቅድ በሰው ልብ፥ በአእምሮ ውስጥ የሚብላላ ነገር ነው። በነህምያ ውስጥ የኢየሩሳሌም ነገር፥ ወደ ኢየሩሳሌም መሄድና ጥገና የሚያስፈልገውን ነገር መጠገን እንደማይወጣ ቀስት ሆኖ ወደ ውስጡ የገባው ገና ጉዳዩን በሰማ ጊዜ ነው። በሰማ ጊዜ አዘነ፥ አለቀሰ፥ ጦመ፥ ጸለየ፥ በሰማይ አምላክ ፊት ቆየ። ከዚያስ ምን አደረገ?

1፤ በንጉሡ በአርጤክስስ በሀያኛው ዓመት በኒሳን ወር የወይን ጠጅ በፊቱ በነበረ ጊዜ ጠጁን አንሥቼ ለንጉሡ ሰጠሁት። ቀድሞ ግን በፊቱ ያለ ኃዘን እኖር ነበር።

ነህምያ የኢየሩሳሌምን ጉስቁልና ወሬ የሰማው በካሌሉ (ኅዳር) ወር ነው። ይህኛው ደግሞ በኒሳን (መጋቢት) ወር ነው። ከአራት ወራት በኋላ ማለት ነው። እዚህ ጊዜው የተጠቀሰልን ነህምያ ለአራት ወራት እየጸለየ መቆየቱን ለመናገር ብቻ አይደለም።

በዳን. 9፥25 ስለዚህ እወቅ አስተውልም ኢየሩሳሌምን መጠገንና መሥራት ትእዛዙ

ከሚወጣበት ጀምሮ እስከ አለቃው እስከ መሢሕ ድረስ ሰባት ሱባዔና ስድሳ ሁለት ሱባዔ ይሆናል እርስዎም በጭንቀት ዘመን ከጎዳናና ከቅጥር ጋር ትሠራለች ተብሎ የተጻፈው የቁጥር ጀማሪም መሆኑ እንዲታወቅ ነው። ይህ ጊዜ ሰባው ሱባዔ የሚባለው ቁጥር ጀማሪ ነው። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት ይህንን ጊዜ አስልተው መሢሕ ወደ ኢየሩሳሌም ከገባበት የሆሳዕና ቀን ጋር ያገናኙታል።

1. ነህምያ የጸሎት ሰው

ቀደም ሲል የጸሎት ሰው መሆኑን አይተናል። እዚህም ደግመን እናየዋለን። ነህምያ ከአናኒ ስለ ኢየሩሳሌም ከሰማ በኋላ እየጸለየ 4 ወራት ቆየ። መጀመሪያ ከተጠቀሰልን ከካሴሉ እስከ ኒሳን ድረስ 4 ወራት ናቸው። ካሴሉ የአይሁድ 9ኛ ወር ኒሳን ደግሞ 1ኛ ወር ነው። ወይም በኛ የወር አቆጣጠር ከካሴሉ እስከ ኒሳን ማለት ከኅዳር እስከ መጋቢት ማለት ነው። 4 ወር ሙሉ ሲጸልይ የከረመ የጸሎት ሰው ነው። ትጉህ የጸሎት ሰው። ንጉሡ ባይጠይቀው ኖሮ ጸሎቱን ይቀጥል ነበር። ረጅም ጸሎትን የሚያውቅ መሽጎ መዋጋት የተለመደ ሰው ነው ነህምያ። ጸሎት ትልቅ መሣሪያ ነው። ተንበርክኮ መዋጋትና መታኮስ የሚችል ሰው ነው በኋላ ቀና ብሎ መሄድ የሚችል። ያለዚያ የጠላት ቀስት ስለባ እንሆናለን። አንድ ሰው ሲንበረከክ በአምላኩ ዘንድ ከቆመ ሰው በላይ ይታያል። የነህምያ ጸሎት የስኬቱ ቁልፍ መክፈቻ ነው። ቀደም ሲል እንዳልኩት ነህምያ እንዲህ ያለ የጸሎት ሰው ሆኖ ባይሳካለት፣ ባይከናወን ኖሮ ነው የሚገርመው። የጸሎት ትልቅ ምስጢር ማን ተቆጣጣሪው መሆኑን ማወቁና ማረፉ ነው። ማን ነው ነገሮችን የያዘው? ቁልፉ በማን እጅ ነው?

ነህምያ ረጅም ጸሎት ብቻ ሳይሆን አጭር ጸሎትንም የሚያውቅ ሰው ነው። በነህ. 2፥4 እንደምናየው ነህምያ የቅጽበት ጸሎት ሰውም ነው። 4፤ ንጉሡም፣ ምን ትለምነኛለህ? አለኝ። እኔም ወደ ሰማይ አምላክ ጸለይሁ። ንጉሡ ሲጠይቀው፣ “ንጉሥ ሆይ ሺህ ዓመት ንገሥ፣ አምስት ደቂቃ እንዲሰጠኝ በአኩባኝና በትሕትና እጠይቃለሁ” ብሎ አስፈቅዶ በሩጫ ወደ እልፍኙ ሄዶ፣ “ታላቅና የተፈራህ ጌታ ሆይ፣ ስለሰማኸኝ ተመስገን፤ ይኸው ንጉሡ ጠየቀኝ፤ ምን ልበለው?” አላለም። ወዲያው ጸለየ፤ ወዲያው መልስ ሰጠ። ይህ የሚያሳየው ከአምላኩ ጋር ያለውን ቁርኝት ነው። ከሰው ጋርም እያወራን መንፈሳችን ከአምላኳ ጋር ሳታቋርጥ መገናኘትና መደሰት ከቻለች ከአምላካችን ጋር ቁርኝት አለን ማለት ነው። ያኔ ሁሉ ነገር አምልኮ ይሆናል። ሥራ አምልኮ፣ እረፍት አምልኮ፣ ምክር አምልኮ፣ አገልግሎት አምልኮ፣ ጨዋታ አምልኮ፣ ምግብ አምልኮ፣ አምልኮም አምልኮ ይሆናል። የእውነተኛ አምልኮ ምስጢር ይህ ነው። ሁሌ በእግዚአብሔር ፊት፤ ሁሌ ከእግዚአብሔር ጋር መሆን ነው። ነህምያ ከአምላኩ ጋር የተጣበቀ ሕይወትና ግንኙነት ያለው ሰው ነው። ነህምያ የጸሎት ሰው ብቻ ሳይሆን የማያቋርጥ ጸሎት ሰው ነው።

2. ነህምያ የልብ ሰው

2-3 ንጉሡም፣ ሳትታመም ፊትህ ለምን አዘነ? ይህ የልብ ኅዘን ነው እንጂ ሌላ ነገር አይደለም አለኝ። እጅግም ብዙ አድርጌ ፈራሁ። ንጉሡንም፣ ንጉሡ ሺህ ዓመት ይንገሥ፤ የአባቶቼ መቃብር ያለባት ከተማ ተፈትታለችና፤ በሮችዋም በእሳት ተቃጥለዋልና ፊቴ ስለ ምን አይዘን? አልሁት።

ነህምያ የልብ ኅዘንን የሚያዝን ሰው ነው፤ የልብ ሰው። ፊቱም አዝኖአል፤ ልቡም አዝኖአል። ምሳ. 15፥13 እና 15 ደስ ያለው ልብ ፊትን ያበራል በልብ ኅዘን ግን ነፍስ ትሰበራለች። ልቡ

የሚያዝን ሰው ዘመኑ ሁሉ የከፋች ናት የልብ ደስታ ግን ሁልጊዜ እንደ ግብዣ ነው። ይላል። የነህምያ ፊቱ አዝኖአል፤ ልቡም አዝኖአል። ፊቱ ያዘነው ልቡ ስላዘነ ነው። የንጉሥ ቀማሽ መሆኑን አንርሳ። የንጉሥ ቀማሽ ሆኖ መክሳት የተፈቀደ አይደለም። ንጉሡ፦ “እህ! ይህ ሰው ለምን ከሳ? ምግብ ውስጥ የሆነ ነገር እየተደረገ ነው እሱ የማይበላው?” ብሎ ሊጠይቅ ይችላልና ደግሞ ንጉሥ ፊት ተከፍቶ ጎስቄሎ መታየት ነውር ነው። ከፍትፍቱ ፊቱ የሚባለው በከንቱ አይደለም። የንጉሥ መብል እና መጠጥ እያቀረቡ የተከፋ ፊት ማሳየት በነህምያ የሥራ ዝርዝር ውስጥ የለም። ነህምያ እጅግም ብዙ አድርጋ ፈራሁ አለ። መፍራቱ የተጎሳቆለ ፊት ይዞ የንጉሥ ጠጅ አሳላፊ መሆን ተገቢ አይደለምና ለዚህ ነው።

የሚገርመው መልሱ ነው። ነህምያ መታወኩን ማዘኑን አልደበቀም። ያልሆነውን የሚመስልና የሆነውን የሚደብቅ ግብዝ ሰው አይደለም። ነህምያ ጭምብላም ሰው አይደለም። “አኦ ደህና ነኝ፤ ያዘንኩ እመስላለሁ እንዴ? ሽረ አላዘንኩም” አላለም። ወይም “አዎን . . . ግን ምንም አይደለም፤ ትንሽ ጉዳይ ነው፤ አሳሳቢ አይደለም።” አላለም። ፊቱ ለምን አይዘን? ብሎ እቅጩን ተናገረ። ደህና ሳይሆኑ ‘ደህና ነኝ’ የሚሉ ሰዎች አጋጥመውን ያውቃሉ? ነፍሳቸው እየተራበች የውሸት ያገሳሉ። ባረረ ምላስ ይዘምራሉ። እኛም አድርገን እናውቃለን። ፈውሳችንን እያራቅን፤ የእንባችንን መድረቂያ ጊዜ እየገፋን። ቁስላችንን አሳይተን ብንፈወስ ይበጅን ነበር።

2ኛ. 6፥30 ንጉሡም የሴቲቱን ቃል ሰምቶ ልብሱን ቀደደ በቅጥርም ይመላለስ ነበር ሕዝቡም በስተ ውስጥ በሥጋው ላይ ለብሶት የነበረውን ማቅ አዩ። ይላል። ከላይ የንጉሥ ልብስ ለብሷል ከውስጥ ግን ማቅ! አንዳንድ ሰዎች እንዲህ ናቸው። ነህምያ ግን ኃዘኑን አልደበቀም። ቴያትረኛ፤ ተዋናይ አይደለም። ልቡ ውስጥ ያለው ፊቱ ላይ ይነበባል። የአባቶቹ መቃብር ያለባት ከተማ ተፈትታለችና፤ በሮችዋም በእሳት ተቃጥለዋልና ፊቱ ስለ ምን አይዘን? አልሁት። ለምን አይዘን? ኃዘኑን አልሸሸገም፤ ፈውሱም አልራቀም። የልብ ኃዘን አይሸሸግም፤ ቢሸሸግም ተሸሸጎ አይቆይም፤ ተሸሸጎ አይቀርም። ነህምያ ኃዘንተኛ ፊት ማሳየት በማይገባው ስፍራ ነው ያለው። አንድ ጓደኛዬ ሪስቶራንት ውስጥ ረጅም ጊዜ የሠራ ሰው ነው። ቀድሞ ሲሰለጥንና ኋላም አሰልጣኝ ሆኖ ሲያሰለጥን በስልጠናው ውስጥ በጉልህ የሚነገረው ነገር፤ ለተስተናጋጅ እንደ ፀሐይ የፈካ ፊት ነው ማሳየት ያለብህ፤ ችግርህን፤ መከራህን ማስነብብ የለብህም። ነህምያ ያውም የንጉሥ አስተናጋጅ ነውና ይህንን ስልጠና በትክክል ወስዶአል። ግን ልብ ሊደብቀው የማይችል ኃዘን ገጠመው። ኃዘኑን አልሸሸገም፤ አስደሳቹ ነገር ደግሞ ፈውሱም አልራቀም።

ለወይይት ነህምያ የጸኩት ሕይወት ያከው፤ ከወራት ሽያጭ የሚጸክይ፤ ደግሞ ከንጉሥ ጋር ሽያጭም ከታካቂ ንጉሥ፤ ከሰማይ አምላክ ጋርም የሚነጋገር ሕይወቱ በጸኩት የተከወሰ ሰው ነው። የእኛስ የጸኩት ሕይወት ሽንይት ነው? ሰሜታችንን ከሰው ሁኑ ማሳየት ወይም ሽሜዳ ማስጣት አይኖርብን ይሆናል፤ ግን ሰሜታችንን ፈጽሞ የምንደብቅ ግብዣች ነን?

3. የዕቅድ ሰው

4-5 ንጉሡም፡ ምን ትለምነኛለህ? አለኝ። እኔም ወደ ሰማይ አምላክ ጸለይሁ። ንጉሡንም፡ ንጉሡን ደስ ቢያሰኝህ፤ ባሪያህም በፊትህ ሞገስ ቢያገኝ፤ እሠራው ዘንድ ወደ ይሁዳ ወደ አባቶቼ መቃብር ከተማ ሰደደኝ አልሁት።

የወራት ጸሎት መልስ መጣ። አንዳንድ ሰዎች የጸሎት ሰዎች ናቸው፤ መልሳቸው ሲመጣ ግን ምን እንደሚያደርጉ የተሰናዱ አይደሉም። ነህምያ ግን የጸሎት ብቻ ሳይሆን የእምነት ሰውም ነውና የእቅድ ሰው ነው። አጀንዳ ያለው። እቅድ፡ ዓላማ፡ ግብ ያለው ሰው። የቀን ቀጠሮም የሠራ ሰው። ዝርዝር ክንውን የነደፈ የንድፍ ሰው። እቅድና ውጥን መልካም ነው። የዕቅድ ሰው ማለት የእምነት ሰው ማለትም ነው። ያቀደው እኮ ጸሎቱ እንደሚመለስ አውቆ ብቻ ሳይሆን አምኖም ነው።

ነህምያ የጸሎት ብቻ ሳይሆን የእምነት ሰውም መሆኑን የምናውቀው ጸሎቱ እንደሚመለስ በመጠባበቅ ላይ ሳለ ያውጠነጥን የነበረው ውጥን፤ ያቅድ የነበረው ዕቅድ የነበረው መሆኑ ነው። ወደ አባቶቼ መቃብር ከተማ ሰደደኝ ብቻ አይደለም። ይህ የመጀመሪያው ነው።

6-8ሀ ንግሥቲቱም በአጠገቡ ተቀምጣ ሳለች ንጉሡ፡ መንገድህ እስከ መቼ ድረስ ይሆናል? መቼስ ትመለሳለህ? አለኝ። ንጉሡም ይሰድደኝ ዘንድ ደስ አለው፤ እኔም ዘመኑን ቀጠርሁለት። ንጉሡንም፡ ንጉሡ ደስ ቢለው፡ እስከ ይሁዳ አገር እንዲያደርሱኝ በወንዝ ማዶ ላሉት ገዦች ደብዳቤ ይሰጠኝ፤ በቤቱም አጠገብ ላለው ለግንብ በሮች፤ ለከተማውም ቅጥር፤ ለምገባበትም ቤት እንጨት እንዲሰጠኝ ለንጉሡ ዱር ጠባቂ ለአሳፍ ደብዳቤ ይሰጠኝ አልሁት።

የጊዜ ቀጠሮ፡ አጃቢዎችና ለአጃቢዎች የሚሰጥ ደብዳቤ፤ ለሠራው የሚሆን እንጨት እንዲሰጠው ለዱር ጠባቂ የትእዛዝ ደብዳቤ ጠየቀ። ዝርዝሩ ደግሞ ዝርዝር ነው፤ ለግንብ በሮች፤ ለከተማው ቅጥር፤ ለሚገባበት ቤት እንጨት እንዲሰጠው በዝርዝር ነው የጠየቀው። ይህ ሁሉ ወዲያው እንደመጣ የሚነገር ነገር አይደለም። እርግጥ የጸሎት መልስ ነው፤ ግን ዕቅድም እንዳለበት ይታያል። ማቀድ ውብ ነገር ነው። አንዳንድ ሰዎች በደመ ነፍስ ይመላለሳሉ። አንዳንዶች ግን ጠንቃቃ የዕቅድ ሰዎች ናቸው። ማቀድ ማለት በራስ መተማመን ማለት አይደለም። እግዚአብሔር የሌለበት ዕቅድ አለ። ያለበትም ዕቅድ አለ። ያዕ. 4፡13-15 አሁንም፡ ዛሬ ወይም ነገ ወደዚህ ከተማ እንሄዳለን በዚያም ዓመት እንኖራለን እንነግድማለን እናተርፍማለን የምትሉ እናንተ፤ ተመልከቱ፤ ነገ የሚሆነውን አታውቁምና። ሕይወታችሁ ምንድር ነው? ጥቂት ጊዜ ታይቶ ኋላ እንደሚጠፋ እንፍዋለት ናችሁና። በዚህ ፈንታ። ጌታ ቢፈቅድ ብንኖርም ይህን ወይም ያን እናደርጋለን ማለት ይገባችኋል ይላል። ማቀዱ አይደለም የተወገዘው። ያለጌታ ማቀድ ነው ትክክል ያልሆነው። ጌታ ቢፈቅድ፡ ብንኖርም ብለን ማቀድ ጥበብ ነው። ልመናን ወደ ጌታ አቅርቦ ፈቃድህ ቢሆን ማለት ድንቅ ነው።

እንደ ዕቅድ ሰው በሱሳ በጸሎቱ ጊዜ ብቻ ሳይሆን በኢየሩሳሌምም በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የሚታዩ በርካታ ነገሮች አደረገ።

ሀ. ዕቅድ እረፍትን ያካትታል። ቁጥር 11፤ ወደ ኢየሩሳሌምም ደረሰሁ፤ በዚያም ሦስት ቀን ያህል ተቀመጥሁ አለ። ዕረፍትን የማያውቅ ሰው ዘለቄታ ያለው ሥራ መሥራት አይችልም። ሲሮጡ መታጠቅ ይቻል ይሆናል፤ ግን እየተሮጠ ሳለ ይፈታል። ማር. 6፥31 እናንተ ራሳችሁ ብቻችሁን ወደ ምድረ በዳኑና ጥቂት ዕረፍ አላቸው፤ የሚመጡና የሚሄዱ ብዙዎች ነበሩና፤ ለመብላት እንኳ ጊዜ አጡ ይላል። ነህምያ የመጣው ለግንባታ ነውና ወዲያው ወደ ጥገናና ግንባታ፤ ወደ መልሶ ማቋቋም መግባት ይችል ነበር። ግን ሦስት ቀን ተቀመጠ።

እርግጥ ነው መንገዱ እሩቅ፤ ጉዞው ረጅም ነው። ወደ 1,300 ኪሎ ሜትር ተጉዟል። የሠራዊት አለቆችና ፈረሰኞች አብረውት ስላሉ በፈረስና ሰረገላ እንደሚሄዱ ብንገምት ከእረፍት ጋር 3 ሳምንት ይወስድባቸዋል። ሦስት ቀን ማረፉ ተገቢ ነው። ለማረፍ ብቻ አይደለም። ነህምያ ሦስት ሳምንት ባይጓዝም በቂ የእረፍት ጊዜ መውሰዱ የማይቀር ነበር። ዛሬ ሆኖ በመኪና ተጉዞ በሁለት ቀን ወይም በአውሮፕላን ተጉዞ በ2 ሰዓት ቢደርስም እንኳ እረፍት ሳይወስድ አይቀርም። ለጠቅላላው ሥራ ሰውነቱ ብቻ ሳይሆን አእምሮውም፤ ስሜቱም፤ መንፈሱም መዘጋጀት አለባቸው። አንዳንድ አገልጋዮች ባተሌኒት የአገልግሎት መታወቂያ ይመስላቸዋል። እነዚህ ሰዎች የእረፍትን አስፈላጊነት ከነህምያ ሊማሩ ይገባል።

ለ. ዕረፍት የዝግጅት ጊዜ ነው። ቀድሞ እንደታየው ነህምያ በጸሎቱ ጊዜ አቀደ፤ ያላቀደ ሰው ነህምያ የጠየቃቸውን ዝርዝር ነገሮች መጠየቅ አይችልም። ይህኛው የዕረፍት ጊዜም የዕረፍት ብቻ አይመስለኝም። ነህምያ በአምላኩ ፊት መሆንን የለመደ ሰው ነውና በአምላኩ ፊት ሆኖ ለቀጣዩ እርምጃው ምሪት እየፈለገም ሳይሆን አይቀርም። ቁጥር 11 ላይ ሦስት ቀን ያህል መቀመጡን ይናገርና ቁጥር 12 ላይ ነው በልቡ ስላለው ነገር የሚናገረው። እና በነዚህ ሦስት ቀናት ውስጥ እግዚአብሔር በልቡ ዕቅዱን ያረጋገጠለት፤ ያጸደቀለት ይመስላል።

የዕቅድ ዕረፍት ዲላማ ላይ የማለም፤ የማነጣጠር ልምምድ ጊዜ ነው። ሳያቅዱ መሥራት ዲላማ ላይ ሳይልሙ፤ ሳያነጣጥሩ መተኮስ ነው። ሳያነጣጥሩ ተኩሶ አንድ የሆነ፤ ያላለሙትን ነገር ከመምታት ዓልሞ መሳት ይሻላል። ሳያነጣጥሩ ከተኮሱ ምንም ነገር መምታት ይቻላል። አውሬም፤ እንስሳም፤ ጠላትም፤ ወገንም፤ እራስንም መምታት ይቻላል። ያልታቀደ ተኩስ ነው፤ መባረቅ ነው። አነጣጥረው ቢስቱ ግን በቀጣዩ ላይ መምታት ይከተላል። ብዙ ጊዜ መጀመሪያ ላይ የተሳተን ነገር ሁለተኛው ላይ ይመቱታል። የማቀድ ዕረፍት የዲላማ ልምምድ ነው።

ሐ. ዕቅድ የብቻነት ጊዜ ነው። ለጊዜው ለብቻ መሆንን፤ ዕቅድን ራሱንም እስከ ጊዜው ለብቻ መያዝንም ያካትታል። 12-16 በሌሊትም ተነሣሁ፤ ከእኔም ጋር አያሌ ሰዎች ነበሩ፤ እግዚአብሔርም ለኢየሩሳሌም አደርገው ዘንድ በልቤ ያኖረውን ለማንም

አላስታወቅሁም፤ ተቀምጬበት ከነበረው እንስሳ በቀር ከእኔ ጋር ምንም እንስሳ አልነበረም። በሽለቆውም በር ወጣሁ፤ ወደ ዘንዶውም ምንጭና ወደ ጉድፍ መጣያው በር ሄድሁ፤ የፈረሰውንም የኢየሩሳሌምን ቅጥር፤ በእሳትም የተቃጠሉትን በሮችዋን ተመለከትሁ። ወደ ምንጩም በርና ወደ ንጉሡ መዋኛ አለፍሁ፤ ተቀምጬበትም የነበረው እንስሳ የሚያልፍበት ሰፍራ አልነበረም። በሌሊትም በፈፋው በኩል ወጥቼ ቅጥሩን ተመለከትሁ፤ ዘወርም ብዬ በሽለቆው በር ገባሁ፤ እንዲሁም ተመለስሁ። ሹማምቱ ግን ወዴት እንደ ሄድሁ፤ ምን እንዳደረግሁም አላወቁም ነበር፤ ለአይሁድና ለካህናቱ፤ ለታላላቆችና ለሹማምቱም፤ ሥራም ይሠሩ ለነበሩት ለሌሎች ገና አልተናገርሁም ነበር።

ለብቻ መሆን ማለት መልለየት አይደለም። ለብቻ መሆን ብቸኝነትም አይደለም። ምናኔም አይደለም። በጉባኤና በግርግር ውስጥ ሆኖ መጥፋትና ማንነትን ማጣት፤ የማኅበርና የቡድን ሰው ብቻ መሆን ሊወርስን ይችላል። ከሰዎች መካከል ሳይወጡ ለብቻ መሆን አስፈላጊ የሚሆንበት ጊዜ ይኖራል። ያኔ እንሁን። ይህ ለብቻ መሆን በአካል ለብቻ መሆንንም ያካትታል። ግን ቤት መዝጋትና ከቅዱሳን ተለይቶ መጥፋት፤ መከረምና መባጀት አይደለም። ይህ መልለየት የእግዚአብሔር ፈቃድ አይደለም። ነህምያ በጉባኤ መሐል በዓላማ የብቻ ሰውም ነው። እንደመጣ ለግንባታ አለመሮጥ ብቻ ሳይሆን ለመናገርም እንኳ አልቸኮለም። እግዚአብሔርም ለኢየሩሳሌም አደርገው ዘንድ በልቤ ያኖረውን ለማንም አላስታወቅሁም፤ . . . ሹማምቱ ግን ወዴት እንደ ሄድሁ፤ ምን እንዳደረግሁም አላወቁም ነበር፤ ለአይሁድና ለካህናቱ፤ ለታላላቆችና ለሹማምቱም፤ ሥራም ይሠሩ ለነበሩት ለሌሎች ገና አልተናገርሁም ነበር። ነህምያ በመክ. 3፥7 ዝም ለማለትም ለመናገርም ጊዜ አለው የሚለውን ቃል ጠንቅቆ ያወቀ ሰው ነው።

በሌሊት ተነሥቶ ሌሎቹ እንደተጉ ትቶአቸው ሄዶ ፍርስራሽዋን ተመለከተ። ይህንን በቀን ማድረግ ይችል ነበር፤ እንዲያውም በብርሃን በግልጽ ሊያይ ይችል ነበር። ግን ብቻውን ማድረግ አይችልም። አጃቢው ተከታዩ አሸርጋጁ ብዙ ነው። እና እንቅልፉን መሠዋት ነበረበት። እንቅልፍ መሠዊያ ላይ የሚያደርጉት የአገልጋዮች መሥዋዕት ነው። ነህምያ በሌሊት፤ ለብቻው ፍርስራሹን ተመልክቶ ተመለሰ። ቃሉን ልብ እንበል፤ ቁጥር 13 እና 15 ተመለከትሁ። መመልከት ከማየት የጠለቀ ማየት ነው። ማየትና መመልከት የተለያዩ ነገሮች እንደሆኑ በኢሳ. 6፥9 እና ማቴ. 13፥14 የተጻፈውን፤ ‘ማየትን ታያላችሁ፤ አትመለከቱም’ የተባለውን ብናጤን ይገባናል። መመልከት በተወሰነ ደቂቃ ታይቶ ማለቅ እንዳለበት የችኮላ የሥራ ጉብኝት መጎብኘት ሳይሆን በማስተዋል ማየት ነው። ነህምያ ጊዜ ወስዶ ለብቻው ተመለከተ። ፈተሽ።

ፍርስራሽ በቡድን አይጎበኝም። በተለይ ለአገልጋዮች ይህ ትምህርት ይሁነን፤ መንፈሳዊ ፍርስራሽ፤ መንፈሳዊ ገመና በአደባባይ ሳይሆን በጓዳ ነው የሚጎበኘው። ከመድረክ፤ “እዚህጋ ያለህ እንዲህ ያደረግክ . . . እዚያ የተቀመጥሽ እንዲህ አድርገሽ የመጣሽ . . .” እንደሚሉት ተንባዮች የሚሠሩት ድራማ አይደለም። እንዲህ ያለው ነገር ከማነጽ ይልቅ የሚያፈርስ አገልግሎት ነው። እኔ ያየሁት ሲያፈርስ ነው። የነሲብና የግምት አገልግሎት

ሆኖ በውሸት ሰው ሲግነዳ፥ አገልጋዩ ልዩ አድናቆትና ክብር ሲሰጠው፥ ሲመለከት ነው። እውነት ከኖረበት እውነተኛው አገልግሎት፥ እውነተኛው አገልጋይ መርገሙን በአደባባይ ሲጎትት ሳይሆን ከሰውየው ጋር፥ ከፈረሰው፥ ከወደቀው ሰው ጋር ጊዜ ሲወስድ ነው። በግል ጊዜ ሲወስድ። በአደባባይ እና በመድረክ የተደረጉ ጥፋቶችና የሐሰት ትምህርቶች በዚያው መጠን ጉዳት ፈጣሪዎች ናቸውና ያንን የሚያህል ምላሽ መስጠት የሳቱትን መመለስ ይችላል። ግላዊና ግለሰባዊ ጉዳቶች ግን 'የሌሊት ጉብኝት' ነው የሚያስፈልጋቸው።

ለወይይት

ነህምያ የዕቅድ ሰው መሆኑ ሸንዴት ነው የታየው? ሳያቅዱ በዘፈቀደ አድርጎ ከመፈጸምና አቅዶ ሳይሳካ ቢቀር የትኛው የተሻከ ነው? ከምን? ዕቅድ የሸረፍት፥ የብቻነት ሸና የዝግጅት ጊዜ መሆኑ ምን ያስተምረናል?

4. የውለታ ሰው

ነህምያ የንጉሡን ለጋስነት፥ አምላኩንም መልካምነት የማይረሳ፥ ስጦታን በሁለት እጆች የሚቀበል ሰው ነው። አምላኩን የሚያስብ ሰው ነው። የንጉሡን መልካምነት ሲናገር አምላኩን አሰበ። የአምላኩን መልካምነት የማይረሳ፥ በየአጋጣሚው የሚያስታውስ ሰው ነው። ነህምያ የእምነት ሰው ነው፤ የአእምሮም ሰው ነው። እንደ ጤናማ መሪ የሁለቱንም ሚዛን የሚጠብቅ ነው።

ነህምያ የራሱን ዉሱንነት የተረፈ ዉሱንነቱን ያወቀ ሰው ነው። እንዲህ ያለ ሰው በአምላኩ ይታመናል፤ ይደገፋል። ለምሪት፥ ለጥያቄ መልስ፥ ለአስፈላጊ ነገሮች፥ ለሰዎች ልብ ለውጥ ይጸልያል። ነህምያ እነዚህን ነገሮች የተለማመደ ሰው ነው። እነዚህ ነገሮች መልሳቸው ሲመጣ የመልሱን ምንጭም አልረሳም።

81 ንጉሡም በእኔ ላይ መልካም እንደ ሆነችው እንደ አምላኬ እጅ ሰጠኝ። በኔ ላይ መልካም እንደሆነችው እንደ አምላኬ እጅ ሰጠኝ። የንጉሡን ውለታ አልረሳም። የንጉሡን ለጋስነት ያመሳሰለው ከአምላኩ እጅ ጋር ነበር። ንጉሡ እንዴት ያለ ቸርነት እንዳደረገለት ተናገረ። ቀድሞውኑ ከንጉሡ እጅ በፊት መልካሚቱ የአምላኩ እጅ በላይ ነበረች። የእግዚአብሔር እጅ መልካም ስትሆንልን የሰዎችን እጆች መልካም ይሆኑልናል። እግዚአብሔር መልካምነቱን በሰዎች እጆች ውስጥ አልፎ ይገልጣል። በሰዎች መልካም እጅ ውስጥ የተሰወረችውን የእግዚአብሔርን እጅ ሳናይ አይለፈን።

አንዲት ድኃ ሴት እና አንድ ከሐዲ አምላክ የለም ባይ በአንድ ግቢ ቤት ተከራይተው ይኖሩ ነበር። የሁለቱ ቤቶች ግድግዳው የሚገናኝ ስለሆነ አንዳንዴ አንዱ ቤት የሚናገሩት እሌላው ቤት ይሰማል። አንድ ጠዋት ሴቲቱ ወደ እግዚአብሔር ስትጸልይ ከሃዲ ጎረቤቷ ይሰማና በኋላ ሊቀልድባት ብሎ የለመነችውን ነገር ሁሉ ገዛና አምጥቶ ደጃፏ አስቀመጠላት። ከሄደችበት

ስትመጣ በሯ ላይ የጠየቀችው ሁሉ ተቀምጦላታል። ዕቃዋን ሁሉ ወደ ቤት አስገብታ ከፍታ አየችና አምላኳን ከልብ አመሰግነችው። ይኸኔ ተለጥፎ ከሚሰማበት ከግድግዳው አጠገብ ድምጹን ከፍ አድርጎ እያላገጠ፡ “ስሚ ባክሽ፡ አምላክሽ አይደለም፤ ጠዋት ስትለምኚ ሰምቼ እኔ ራሴ ነኝ የገዛሁት ይልቅስ አምላክሽን ትተሽ እኔን አመስግኚ” አላት። እሷም ሰማችና ምስጋናዋን እየቀጠለች፡ “እግዚአብሔር ሆይ፡ አንተ ተአምረኛ ነህ፤ የሚያስፈልገኝን ሁሉ ስለሰጠኸኝ፡ ስትሰጠኝ ደግሞ የሰጠኸኝን ነገሮች ከሃዲው ገበየሁን እንኳ እንደ ኩሊ ተሸክሞ እንዲያመጣ ስላደረክልኝ በጣም አመሰግንሃለሁ።” አለች። እግዚአብሔር ሥራውን ለመሥራት ማንንም ይገለገላል።

ነህምያ ንጉሡ ያደረገውን መልካምነት ሲያስብ አምላኩን አልረሳም። አምላኩን ሲያመሰግንም የንጉሡን ውለታም አልዘነጋም። ምንም መልካም ነገር ከማንም ብንቀበል የዚያን ሰው መልካምነትና ውለታ መዘንጋት ተገቢ ባይሆንም በመጀመሪያ ሊመሰገን የሚገባው እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር ነው የበጎ ስጦታና የፍጹም በረከት ምንጭ፤ ያዕ. 1፡17።

ከዚህ ተያይዞ መታየት ያለበት ሌላ ባህርይ ነህምያ ስጦታን መቀበልን የሚያውቅ የማይግደረደር ሰው መሆኑ ነው። ቁጥር 9፤ በወንዙም ማዶ ወዳሉት አለቆች መጥቼ የንጉሡን ደብዳቤ ሰጠኋቸው ንጉሡም ከእኔ ጋር የሠራዊቱን አለቆችና ፈረሰኞች ሰደደ።

ንጉሡ ደብዳቤ ብቻ አይደለም ፈረሰኞችንም ልኮአል። ነህምያ ከንጉሡ 'ይህ አያስፈልግም፤ ይህ ትርፍ ነው' ብሎ የተወው ምንም ነገር የለም። የሠራዊት አለቆችና ፈረሰኞችንም ተቀበለ፤ እንደ ዕዝራ ይሉኝታ አልያዘውም። በዕዝ. 8 ዕዝራና አብረውት የሄዱት ወገኖች በአኅዋ ወንዝ አጠገብ እንዴትና ለምን እንደጸሙ ተጽፎአል። ንጉሡንም፡ የአምላካችን እጅ በሚሹት ሁሉ ላይ ለመልካም ነው ኃይሉና ቀጣው ግን እርሱን በሚተዉ ሁሉ ላይ ነው ብለን ተናግረን ነበርና በመንገድ ካለው ጠላት ያድኑን ዘንድ ጭፍራና ፈረሰኞች ከንጉሡ እለምን ዘንድ አፍሬ ነበርና አለ፤ ዕዝ. 8፡22። ዕዝራ በእግዚአብሔር መጓደዱ ታውቆ ነበርና ንጉሡን ጭፍራና ፈረሰኞች መለመን አፈረ። ስለ ጥበቃ ጸልዮአል፤ ጸሎቱም ተመልሶአል። ከአጻጻፉ የምረዳው ነገር ግን ጥበቃና ፈረሰኞችና ጭፍራ ተመኝቶ ግን ይሉኝታ ይዞት፡ 'እንዲህ ብዬ እንዴት አድርጌ' ብሎ የተወው ይመስላል። ነህምያ ግን የሚያስፈልጉትን ነገሮች ጠየቀ፤ ተጨማሪ ነገሮች ሲመጡም እጁን ዘርግቶ ተቀበለ። በአንድ ወቅት ወይ በሌላ ለሌሎች እጃችንን መዘርጋት ይጠበቅብናል። ሁላችንም ማለት እስኪቻል ድረስ የሰዎች እጅ ሊዘረጋልንም ግድ ነው። መስጠት ብጽዕና ነው፤ መቀበልም በረከት ነው። ተቀባዮች መሆንን ጥገኝነት አይደለም፤ ትሑታን ያደርገናል፤ ባለ ውለታም እንሆናለን።

ለወይይት

ነህምያ አመሰግኗል፡ ውክታን አሳቢና ተቀባይ ነው። ግድርድር አይደለም። ከዚህ ባህርይው ምን እንቀሰማከን? ከኬኩች እርዳታን መቀበል የበታችነት ሰሜትን መፍጠር ያከበት ይመስለክና? ከምን? ከኬኩች ጊዜያዊና ደራሽ እርዳታ ወይም ዘካቂ ድኅሣ ተቀብክን እናውቃከን? ምን ተሰማኝ? የመስጠት ብጽዕና እንዴት ነው?

5. ነህምያ ቃል ያለው ሰው ነው። የቀኝም የግራም ቃል ያለው ሰው ነው።

ሀ. ተቃውሞ ይመጣል።

በክርስትና ሕይወትና በጌታ ሥራ ስለ ተቃውሞ ስናስብ፣ ተቃውሞ ይመጣ ይሆናል ወይም ሊመጣ ይችላል ብለን ሳይሆን መምጣቱ የታወቀና የተረጋገጠ ነውና መጠበቅ አለብን። ሲመጣ ደግሞ ለተቃውሞ ምላሽ መስጠት አለበት። አጥቂ በሚነሣና በሚመጣበት ጊዜ ምላሽ መስጠት ግድ ነው። በ911 (09/11/2001) በሽብርተኞች 3ሺህ ሰዎች ያለቁበት ሕንጻ በፈረሰ ጊዜ የአሜሪካው ፕሬዚዳንት ጆርጅ ቡሽ፣ “ይህን ፊት አልባ አሸባሪ በጢስ አፍነን ከተደበቀበት እናወጣለን” ብሎ ነበር። ቆይቶ በአባማ ፕሬዚዳንትነት ዘመን የአባማ መገደል ተነገረ። በቡሽ ዘመን አልሆነም። በአባማ ዘመን ነበር ይህ የተፈጸመው። ተግዳሮቱ ዝም ተብሎ ያልተተወ ተግዳሮት ነበር። ያ የቡሽ ቃል ቃል ነበረ፤ ቃል ብቻ ሆኖ ግን አልቀረም። ተግባር ሆነ።

ነህምያም ቃል ያለው ሰው ነበረ። ሠራተኛን የሚያበረታታ ቃል፣ ተቃዋሚን የሚቃወምና አፍ የሚያስዘጋ የቁርጥ ቃል ያለው ሰው ነው። ለወገንም ለጠላትም የሚሆን ቃል አለው። ጠመንጃው አንድ ነው ጥይቱ ግን የተለያየ ነው። ለነዚህ የደስታና የማበረታቻ ርቶት ነው፤ ለነዚያ ግን የመርዶና የኃይል ተኩስ ነው።

የእግዚአብሔር ሥራ የሚያበሳጭቸው ሰዎች አሉ። ቁጥር 10 ይህን ይነግረናል። 10፤ ሐሮናዊውም ሰንባላጥና ባሪያው አሞናዊ ጦብያ ለእስራኤል ልጆች መልካምን ነገር የሚሻ ሰው እንደ መጣ በሰሙ ጊዜ እጅግ ተበሳጩ።

ከዚህ የምንቀስመው ጉልህ ትምህርት በጌታ ሥራ ውስጥ ተግዳሮት መኖሩን ነው። የእግዚአብሔር ሥራ ከቶም ያለ ተቃውሞ ተሠርቶና ተከናውኖ አያልቅም። መንፈሳዊ ሕይወት ያለ ፈተናና ያለ ተግዳሮት ሄዶ አያውቅም። አንዳንዶቻችን ገና ጨቅላ እያለን ይጀምራል፤ አንዳንዶቻችን ቆይቶ እንደ ጎርፍ ይመጣብናል። ፈተናና ተግዳሮት የሌለበትን ክርስትና እየኖራችሁ ያላችሁ ካላችሁ ወይ ሕይወታችሁንና ክርስትናችሁን ፈትሹ፣ ወይም ትንሽ ቆዩ። በክርስትና ሕይወት ምንም ተግዳሮት ካልኖረ ወይ ሁሉን እያስደሰታችሁ ከሁሉ ጋር እየተመሳሰላችሁ ናችሁ፤ ወይም እግዚአብሔር የእድገትና የዳዴ ጊዜ እየሰጣችሁ ነው። በሕይወት ብቻ ሳይሆን በአገልግሎት ላይም ጠላት ይበሳጫል ይነሣል።

ለ. ጠላት ጠላትነቱን አይረሳም።

ሰንባላጥና ጦብያ ተበሳጭተው ተነሡ። እነማን ናቸው እነዚህ ሰዎች? ሰንባላጥ ሐሮናዊ ነው። ሐሮናዊነቱ የምን ወገን መሆኑን አይገልጥም። ምናልባት መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰ ሐሮናይም የተባለ ቦታ አለ (ኢሳ. 15፥5፤ 48፥3፤5፥34) የዚያ ቦታ ሰው ይሆናል። የዚህ አገር ሰው ከሆነ ሞዳባዊ ነው፤ ሐሮናይም የሞዳብ ከተማ ናት። ስለዚህ ሰንባላጥ ሞዳባዊ ሰው ነው ማለት ይቻላል። ጦብያ ደግሞ የሰንባላጥ ባሪያ ሆኖ አሞናዊ

መሆኑ በግልጽ ተጽፎአል። ሰንባላጥ እና ጦቢያ እነማን እና የማን ሰዎች ናቸው? የሞግብና የአሞን ሰዎች! ሞግብና አሞን እነማን ናቸው?

ሞግብና አሞን ሎጥ ከሁለቱ ሴት ልጆቹ የወለዳቸው ልጆቹ ናቸው። ነውረኛው ታሪክ በዘፍ. 19፥30-38 ይገኛል። አብርሃም ለሎጥ መልካም ነበረ። ሎጥ በተማረከ ጊዜ ነፍሱን በእጁ ይዞ ነበር ሄዶ ከነገሥታት ጋር ተዋግቶ ነው የመለሰው። አብርሃም የሎጥ አጎት ነው። አብርሃም ለአባታቸው መልካም ነበረና የሎጥ ልጆች ለአብርሃም እና ለዘሩ እንዲህ ሊሆኑ በተገባ ነበረ። ታሪካቸውን ተከታትለን ስናጠና ግን የሎጥ ልጆች ለአብርሃም፣ ለይስሐቅ፣ ለያዕቆብ ልጆች መልካም አልነበሩም። ከግብጽ ባርነት ወጥተው ገና ወደ ተስፋዋ ምድር ሊገቡ በጉዞ ሳሉ፣ እስራኤል ገና ጮርቃ ሳለ በመንገድ የተቃወሙና ሊያጠፉት የፈለጉ፣ በለዓምን የጠሩባቸው እነዚህ ነበሩ። እዚሁ ነህ. 13፥1-2ን ተመልከቱ ከዘዳ. 23 ጋር አስተያየት፤ በለዓምን የገዙበት ዋናው ታሪክ ደግሞ ዘኁ. 22-25 ይገኛል። የቆየ ጥላቻና ቂም አለ። ቂርሾና በቀልን መፈለግ አለ። የምር ጠላት የሁሌም ጠላት ነው። ሞግብና አሞን እንደገና ተነሡ። ጠላትነታቸው አልረሱም። ለእስራኤል ልጆች መልካምን ነገር የሚሻ ሰው መምጣቱ አበሳጫቸው።

አይሁድ በራሳቸው ክፋት ምክንያት መከራ ጠግበው ከርስታቸው ተነቅለው፣ ትውልዶች አልፈው ከተመለሱ በኋላም እነዚህ የጥንት ጠላቶች መልካም እንዲሆንላቸው አልፈለጉም። አሁን አይሁድ ጎስቋላ ሕዝብ ናቸው። እንዲያንሰራሩ ግን የምር ጠላት የሁሌም ጠላት ነው። እኛም የምር ጠላት አለን። የኛም ጠላት እስከ ወዲያኛው የሚጠላን የሁልጊዜ ጠላት ነው። የማንታረቀው የማንስማማው የዘላለም ጠላት ነው። የኛ ጠላት ሁሌም ጠላት ነው። ጠላት እንዳለን ማወቅ እንዳንዘናጋ ያደርገናል። እንድንዘጋጅ ያደርገናል፤ ለምሳሌ እንድንሰናዳ፣ የምንመልሰውን እንድናውቅ ያደርገናል። እንደ ክርስቲያኖች እና እንደ አገልጋዮች በውጊያ ወረዳ ያለን ሰዎች መሆናችንን ከቶም መርሳት የለብንም።

ሐ. የጠላት ምኞት የጌታ ሕዝብ ጉስቁልና ነው።

ጎስቋላ ሕዝብ ቢያልፍለት ምን አለ? መከረኛ ሕዝብ መልካም ነገርን ቢጠግብ ምን አለበት? ጠላት ግን ሁሌም ጠላት ነውና የሚጠላው ሕዝብ ምንም አሳዛኝ ቢሆን እንዲያልፍለት፣ እልፍ እንዲል አይፈልግም። ጎስቋላ፣ ደካማ፣ አቅመቢስ፣ ስንካላ፣ ፉት ቢሉት ጭልጥ ዓይነት ብቻ ሆነው እንዲኖሩ ይፈልጋል።

የኛም ጠላት እንዲህ ሆነን እንድንቀር እንደሚፈልግ እናውቃለን? እኛም ጠላት አለን፤ የሰው ጠላት አይደለም። የሰው ጠላቶች ከኖሩን ጠላቶቻችንን እንድንወድድ ነው የተነገረንና እንወድዳቸዋለን። ግን በማይጠፋ ጥላቻ የሚጠላን ደመኛና ባላጋራ አለን። ከሮጥን ቀስ ሊያደርገን፣ ቀስ ካልን ሊያቆመን፣ ከቆምን ሊጥለን፣ ከወደቅን ሊረግጠን የሚወድ ጠላት አለን፤ ኤፌ. 6። አንዳንዴ መንፈሳችንንና አሳባችንን ይዋጋል፤ ሌላ ጊዜ በሰዎች አድርጎ አሳባችንን ሊጎዳም ይሞክራል። የሚጠቀምባቸው ሰዎች አውቀውት

ወይም ሳያውቁት መሣሪያው ሊሆኑ ይችላሉ። እዚያ ሰንባላጥና ጦብያ ነበሩ። እዚህ ደግሞ እንቶኔና እገሊት ሊሆኑ ይችላሉ። አንርሳ! የጌታ ሥራ ሲሠራ ጠላት ይነሣል። የጌታ ሥራ ሲሠራ ተቃውሞ አለ። ተቃውሞው ከሰይጣን ከራሱ ሊመጣ ይችላል፤ ከሰይጣን ጭፍሮች ሊመጣ ይችላል፤ ከሰዎች ሊመጣ ይችላል፤ ከሐሰተኛ ወንድሞች ሊመጣ ይችላል፤ ብቻ ይመጣል።

ተግዳሮት እንደሚመጣ እርግጠኛ መሆን ብቻ ሳይሆን የሚመጣበትንም ጊዜና መልክ አውቀን መሰናዳት እንችላለን። ተግዳሮት የሚመጣው እርምጃ ሲጀመር ነው። ተግባር ሲጀመር ተግዳሮት ይጀመራል። ለመራመድ ስናስብ ሳይሆን ስንራመድ፤ ክርስትናን ለመኖር ስናስብ ሳይሆን ስንኖር ፈተና ይመጣል። ራስህን ደብቀህ፤ እምነትህን ደብቀህ፤ ክርስትና በልብ ነው ብለህ የምትኖር ከሆንክ ፈተና የለብህም። ስትታይ ግን፤ ስትናገር፤ ስትራመድ፤ ስትወስን፤ ስትቆም፤ ሌላው በማይሄድበት ጥስህ ስትሄድ፤ ወይም ሌላው በሚሄድበት አልሄድም፤ ይህ መንገድ ጥፋት አለበት፤ ሞት አለበት ስትል፤ እንቢ አሻፈረኝ ለምስሉ አልሰግድም ስትል ፈተና ይመጣል። አንዳንድ ሰዎች ይህን ፈርተው ሳይታዩ ሳይታወቁ መኖር ይፈልጋሉ። ዋጋ መክፈል አይፈልጉም። ስለዚህ ተመሳሳይነት፤ ተደባልቀው፤ ቀጥነው ጨውነታቸው በውኃ ተበርዙ፤ ብርሃናቸው ደብዝዞ በጨለማው ውስጥ መብራት አቅቶት ይኖራሉ። ለምን? 'መነቀፍን ፈርቶ ማመን አፍሮ፤ ውድ አምላኩን ትቶ ቃል ኪዳኑን ሰብሮ፤ እኒ ስንቱ ስንቱ ሰመጠ ባህር ገብቶ፤ ጌታ ቶሎ ድረስ እርዳኝ ብሎ እጁን ዘርግቶ ተጸጽቶ።' ብሎ ወንድማችን እንደዘመረው፤ መነቀፍን ፈርተው ኢየሱስን ሳያሳዩ ተደባልቀው፤ መሰስ ብለው ገብተው እንደ ጴጥሮስ እሳት ይሞቃሉ። 'አንተ ከርሱ ጋር ነበርክ' ሲባሉ፤ 'አንተ ከርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ነህ' ያለው ወዛም አፉ ደርቆበት፤ 'ሰውዬውን አላውቀውም' እንዳለው ጴጥሮስ ይሆናሉ። የተዘናጋ ደቀ መዝሙር ያልተሰናዳ ጦረኛ ነው። በቀላሉ ስለባ ይሆናል።

ነህምያ መራመድ ሲጀምር በመንገዱ የሚቆሙ ጋሬጣዎች መጡ። ሊያደናቅፉ የሚፈልጉ እንቅፍፋቶች መጡ። አላሳልፍ የሚሉ ኬላዎች መጡ። አንዳንዶቹ አይገርምም መልካም ስም ያላቸው መልካምነት ግን የሌላቸው ሰዎች ናቸው። የሰንባላጥ ስም ዕብራዊ አይደለም። ጦብያ ግን የዕብራይስጥ ስም ነው። ነጥጋጋጋጋ ቶውብያህ ወይም ቶውብያሁ፤ ማለት በዕብራይስጥ እግዚአብሔር መልካም ማለት ነው። እንዴት ዕብራዊ ስም ሊኖረው እንደቻለ አናውቅም። ሆኖም ስሙ ብቻ እንጂ ግብሩ ከቶም አምላካዊ አይደለም። በእግዚአብሔር ስም እየተጠሩ ጸረ እግዚአብሔር የሆነ ሥራ መሥራትም አለ። ይህ የሰይጣን አንድ አሠራር ነው።

ትልቁ እስክንድር ቢያገኘው ኖሮ ጥሩ መልስ ይሰጠው ነበር። አንድ ጊዜ በሌሊት ሠራዊቱን ሲጎበኝ ንጉሥ እስክንድር አንድ እንቅልፍ የሚያንጎላጀው ዝርክርክ ወታደር ያገኘና፤ 'ስማ አንተ! ማነው ስምህ?' ይለዋል። 'ስሜ እስክንድር ነው' አለው። ትክ ብሎ ከእግር እስካናቱ አየውና፤ 'ወይ አኳኋንህን ቀይር፤ ያለዚያ ስምህን ቀይር' አለውና ሄደ። በእስክንድር ስም እየተጠሩ መዝረክረክ ያሳፍራል። ይልቁንም ጦብያ ብሎ ስምና የእግዚአብሔርን ሕዝብ መጥላት አብረው አይሄዱም።

በኛም ዘመን እንዲህ የመሰሉ ነገሮች አሉ። የክርስቲያን አሳዳጆችን ብቻ ሳይሆን ራሳችንንም በዚህ መነጽር ብናይ ጥሩ ነው። ክርስቲያን የሚለውን ስም መያዝ አንድ ነገር ነው። ክርስቶስን መምሰል ሌላ ነገር ነው። ክርስቲያን የሚባለው ስም በቃሉ ውስጥ ሦስቴ ተጽፎአል፤ ሁሌም ከሕይወት ጋር ነው፤ ሐዋ. 11፥26፤ 26፥28፤ 1ጴጥ. 4፥16። ክርስቲያን መባል መሆን ካልሆነ ባንባል ይሻላል። ጦብያ ተባለ እንጂ አልሆነም።

እነ ጦብያ ተበሳጭተው አላቆሙም። ውጊያ ሊጀመር ነው። የመዋጊያ ስልታቸውን ተመልከቱ። ጠላት ሲመጣ አንዳንዴ በጥሬ ጉልበት ይመጣል፤ አንዳንዴ ግን በስላቅ፣ በንቃት፣ በማስፈራራት፣ በውሸት ሊመጣ ይችላል። አንዳንዴም ፖለቲካም ሊጨመርበትና ከኃይለኛው ጋር ለማጋጨት ሙከራ ይደረጋል። ጌታን እንኳ ከቁሳር ጋር ሊያጋጨት ሞክረው ነበር። 19፤ ሐሮናዊውም ሰንባላጥ፣ ባሪያውም አምናዊው ጦብያ፣ ዓረባዊውም ጌሳም በሰሙ ጊዜ በንቃት ሳቁብን፣ ቀላል አድርገውንም፣ ይህ የምታደርጉት ነገር ምንድር ነው? በውኑ በንጉሡ ላይ ትሸፍቱ ዘንድ ትወድዳላችሁ? አሉ።

መ. የጠላት አንድ ስልት ንቃትና ስላቅ።

የመጀመሪያው ስልት ንቃት፣ ሳቅና ስላቅ ነው። በንቃት ሳቁብን፣ ቀላል አድርገውንም . . . አለ። ንቃት ወኔን፣ ድፍረትን (ሞራልን) የሚነካ ነገር ነው። አጋጥመዎችሁ ያውቃሉ በሞራላችሁ ላይ በቆሻሻ ጫማቸው የሚረማመዱበት ሰዎች? ሊያዋርዱላችሁ ይፈልጋሉ። ሆን ብለው ወይም በቀልድ ሊሆን ይችላል፤ ግን ዓላማው መሳቂያ ማድረግና፣ ከሚሳቅብኝ ይቅርብኝ እንድንል ነው። ጌታን መከተልን መጃጃልና ቁልነት አድርጎ ጠላት ተረበኞች ሊያስነሳብን ይችላል። ሰዎች ሊስቁብንና ሊቀልዱብን ይችላሉ። አዲስ ክርስቲያን ሳለሁ ከነርሱ ጋር እንደፈለጉ የማልሆንላቸው ጓደኞቼ፣ “ቄሱ የት ነበርክ? ቄሱ የት ሄደህ መጣህ?” ይሉኛል። እኔም ለቀልዳቸው የውሸት ጺም እያሻሽሁ፣ “እይህ ገበያ ጥምጥምና ምርኩዝ እገዛ ብዬ ሄጅዬ ነው” እላቸዋለሁ። ከቀጠሉም፣ “እናንተ ስትሞቱ ግዚዬ እንድፈታላችሁ ፍታት ልማርላችሁ ሄጅዬ ነው” እላቸዋለሁ። ቀልድ ያቆማሉ።

እነዚህም በስላቅ ጀመሩ። ከስላቅና ከፌዝ ቀጥሎ ኮስታራ ጥላቻ ይጀመራል። ይህንን በምዕ. 4 እናገኘዋለን። ክስ ይጀመራል። የሚገርመው እነዚህ በንቃት የሚስቁ ከሳሾች ንጉሡ የማን ወገን መሆኑን አላወቁም። ሌላው ጨርሶ ያላወቁት ደግሞ ከንጉሡ ሥልጣን በላይ የሆነ የሰማይ አምላክ የሚባል ሌላ ባለሥልጣን፣ ሌላ የነገሥታት ንጉሥ መኖሩን ነው። ነህምያ ሁለቱንም ያውቃቸዋል፤ ሁለቱም ደግሞ የእርሱ ደጋፊዎች ናቸው። የንጉሥ ፈቃድ ከእርሱ ጋር ነው። ይዞት የመጣው ደብዳቤ አለ፤ አብረውት የመጡ የሠራዊት አለቆችና ፈረሰኞች አሉ፤ ይሁን እንጂ ነህምያ መታወቂያውን አውጥቶ አላውለበለበም። የፋርስ ንጉሥ ያከናውንልናል አላለም። መከናወን ከሰማይ አምላክ ነውና ምንም ንጉሡ ሙሉ ፈቃድ ቢሰጠውም ከንዋኔና ስኬት ከሰማይ ነውና፣ የሰማይ አምላክ ያከናውንልናል አለ። ለንቃታቸውና ለቃል ተግዳሮታቸው የቃል ምላሽ ሰጠ።

ሠ. ለቃል ተግዳሮት የቃል ምላሽ መስጠት ተገቢ ነው።

በመጀመሪያ ለትምህርት ወደ ካናዳ የመጣሁበት ዓመት Sept. 1990 በአገሪቱ ምሥራቅ የOka Crisis የሚባል ውዝግብ ነበረ። የሞሆክ ህንዶች በመሬታችን ተሠራ በሚሉት የጎልፍ መጫወቻ ምክንያት የተፈጠረ ሁከት ነበረ። የጊዜው ሁኔታና በተለይ ይህ አንድ ፎቶ ግራፍ በፊት ተስሎ አለ። Private Patrick Cloutier እና Brad "Freddy Krueger" የተፋጠጡት ፍጥጫ ነው። እኛ ጊዜው የደርግ የመጨረሻ ዘመን ላይ ስለነበረ የመጣሁት በጊዜው የዘመናዊው ዓለም ሕዝባዊ ፍልሚያ መልክ አስገረመኝ። መጋደል አልነበረም፤ ግን ልክህን እወቅ፤ ከመስመርህ አትለፍ የሚል ፍጥጫ ነበረ።

አይገርምም? ነህምያ አስቀድሞ ለወንዝ ማዶ ገዥዎች ደብዳቤውን መስጠቱን ነግሮ፤ “ከፈለጋችሁ ይኸው የደብዳቤው ቅጅ” አላለም። ወይም የኢየሩሳሌምን ታላላቆች ሰብስቦና ኮሚቴ አቋቁሞ፤ “በሉ ጎበዝ ምክሩ፤ ለዚህ ዛቻ ምን እንመልስ?” አላለም። ሥራው የሰማይ አምላክ ሥራ ነውና አላስፈላጊ መቀባጠር ተገቢ አይደለምና አልቀባጠረም። አይቀባጥር እንጂ ዝም ብሎም አልተቀመጠም።

ተቃውሞ ሲመጣ ዝም ብሎ መቀመጥ ስንፍና ነው። ሽላይ ሲፎከር፤ ጠላት ሲነሣ መልካው ሲናጋ፤ አሳብሮ ገዳይ ቆላ ከደጋ አለ። ጠላት ሲነሣ ወይ ለጊዜው ማፈግፈግ አለ፤ ወይ መጋፈጥ አለ፤ እንጂ ዝም ብሎ መቀመጥ ግን የለም። በተለይ መሪ። ደግሞ የመጀመሪያ ምላሽ የማንነት መግለጫ ነው። መጀመሪያ ካፈገፈጉ ከዚያ ማንሰራራት ከባድ ነው። መጀመሪያ ጀርባ ከሰጡ ከዚያ ዞሮ መመከትና ማሳደድ አይቻልም። አራዊት ሲጣሉ፤ ሲፋጠጡ አንዱ ዐይኑን ከሰበረ፤ ካዘቀዘቀ ተሸነፈ ማለት ነው። ከዚያ ጭራውን የሚቆላ ተገዢ ነው፤ ወይም ጭራውን እግሮቹ ማሐል አስገብቶ አቀርቅሮ፤ አጎንብሶ ካፈገፈገ በኋላ እግሬ አውጪኝ ብሎ መሸሽ አለበት።

ነህምያ የተቀደሰ ድፍረትን ተሞልቶ መለሰላቸው። የእብሪትና የጉራ ነገር አልተናገረም። ግን በአምላኩ ድፍረት ተሞልቶ መለሰ። 20፤ እኔም መልሼ፤ የሰማይ አምላክ ያከናውንልናል፤ እኛም ባሪያዎቹ ተነሥተን እንሠራለን፤ እናንተ ግን በኢየሩሳሌም እድል ፈንታና መብት መታሰቢያም የላችሁም አልኋቸው።

መልሱን ስናጤን ቅደም ተከተሉ ድንቅ ነው። በመጀመሪያ አምላኩ ላይ፤ ቀጥሎ ሕዝቡ ላይ ያተኮረ ነው። በመጨረሻ ነው ስለ እነርሱ የተናገረው። መከናወንን የሚሰጠን አምላክ አለ። እኛ የዚህ የሰማይ አምላክ ባሪያዎች፤ የኢየሩሳሌም ጠጋኞች ነን፤ እኛ ይከናወንልናል፤ ይሳካልናል፤ እናንተ ግን በኢየሩሳሌም ስፍራም መታሰቢያም የላችሁም፤ አትታሰቡም። ነህምያ ተቃዋሚዎችን አፍ የሚያስዘጋ ሰው ነው። ቲቶ 1፡11 እነዚህም ስለ ነውረኛ ረብ የማይገባውን እያስተማሩ ቤቶችን በሞላው ስለ ሚገለብጡ፤ አፋቸውን መዝጋት ይገባል ይላል። አፋቸውን እንዳያላቅቁ ማቆም ይገባል ማለቱ ነው።

የፈረስ ሕይወት በስውር እንደሚጠገን ግልጽ ተገዳዳሪዎች ደግሞ በግልጽ ይወገዛሉ። የሰሐተት ትምህርቶችን እና ሐሰተኛ ነቢያትን በመናገር መታወቂያ ያለኝ ሰው እንደመሆኔ መጠን ይህ ጉዳይ ቀላል አለመሆኑን ለመናገር እችላለሁ። ይህ አዳንዶችን ያስቆጣል፤ ያስከፋል። ሌሎችን በቃል እንዲዋጉ፤ እንዲያስፈራሩ፤ እንዲራገሙ ያደርጋቸዋል። ጥቂቶች ከዚያም አልፈው ሥጋዊ እርምጃ ይወስዳሉ። እስካሁን ሐሰተኛ አስተማሪዎችን እና መዝሙሮቻችንን በተመለከተ በሁለት መጽሐፎችና በሁለት ሲዲዎች፤ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ደግሞ በማኅበራዊ ሚዲያ የተሳሳቱ ትምህርቶችን፤ ሐሰተኛ አስተማሪዎችንና የሐሰት ነቢያትን አምርሬ በመናገሪያ ስሕተቶችን በግልጽ በመቃወሜ ቁጡዎች የሆኑ በርካታ ሰዎች አሉ። ስሕተቶች በአደባባይ ከተነገሩ በአደባባይ ሊወቀሱ ይገባል። ይህ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው። ዝም መባልም የለባቸውም፤ እነርሱ በሹክሹክታ አልተናገሩትምና በሹክሹክታ ሳይሆን በግልጽና በጭክታ መነገር አለበት። የእግዚአብሔር ሥራ ሲከናወን የማፍረስ ሥራ የሚያከናውኑ ሰዎችን በዝምታ ማለፍ ራስን ሊጠብቅ ይችል ይሆናል፤ አካሉን ግን ይጎዳል።

ስናገለግል በዛቻና በተግዳሮት ጊዜ ምላሽ ከመስጠታችን በፊት ማወቅ ያለብን ትልልቅ ነገሮች አሉ። 1. የአምላካችን ማንነት፤ 2. የእኛ ማንነት፤ 3. የሥራው ምንነት፤ እና ከዚያ በኋላ 4. የጠላት ምንነት። ቅደም ተከተሉም እንደዚያ መሆን ያለበት ይመስለኛል። እነዚህን ነገሮች ካላወቅን ከሥራው መስክና ከመስመራችን እንወጣና ርቀን ሄደን ለመመለስ ጊዜ ይወስድብናል። አንዳንዴማ መራቅ ብቻ አይደለም በዚያው ሟሙተን እንጠፋለን። ነህምያ እነዚህን ሁለት ሰዎች አሳምሮ ከለካቸው በኋላ ልካቸውን ነገራቸው። ልክ ከእግር እስከ ራስ ገርምሞ፤ “በቃ አንተ 100 ተኩል ብቻ ነህ፤ ሌላ ምንም ማለት አይደለህም” እንደማለት ነው። ማንነቱን ለማያውቅ ሰው ማንነቱን መናገር ተገቢ ነው። እጅግ ተገቢ ነው። ምሳ. 26፥4 አንተ ደግሞ እርሱን እንዳትመስል ለሰነፍ እንደ ሰንፍናው አትመልሰለት ይልና ቁጥር 5 ላይ ለራሱ ጠቢብ የሆነ እንዳይመስለው ለሰነፍ እንደ ሰንፍናው መልሰለት ይላል። ሐሰተኞችን ሐሰተኞች ካላልን ለሌሎችም ለራሳቸውም እውነተኞች ይመስላሉ።

ለሰይጣንም እቅጩን የሆነ መልስ መስጠት አለብን። “እኔ የጌታ ነኝ፤ በኔ ላይ እድል ፈንታና መታሰቢያ የለህም፤ እኔ የእርሱን ሥራ እሠራለሁ፤ እርሱም ያከናውንልኛል፤ አንተ ግን ፍጻሜህ ውርደት ነው፤ የእኔ ፍጻሜ ያማረና ተስፋ ያለው የከበረም ነው” እንበለው። ከፊታችን ዘወር ይላል። ግን ለጊዜው ነው። ትንሽ ቆይቶ ይመጣል። ይሁን እንጂ አይሳካለትም። እነ ሰንባላጥ አላቆሙም ግን አልያዘላቸውም፤ አልተሳካላቸውም።

ነህምያ ‘እኛና እናንተ’ የሚል ግልጽ ድንበር ነበር ያሰመረው። እኛ ተነሥተን እንሠራለን፤ እናንተ ግን ቦታ የላችሁም። እኛና እናንተ የሚለውን ልዩነት ካላወቅን ድብልቅ ሰዎች እንሆናለን። እስራኤል ከግብጽ ሲወጡ ድብልቅ የተባሉ ሰዎች አብረዋቸው ወጥተው ነበር። ዘጸ. 12፥38 ደግሞም ሌላ ብዙ ድብልቅ ሕዝብ መንጎችና ላሞችም እጅግ ብዙም ከብቶች ከእነርሱ ጋር ወጡ ይላል። በዘኁ. 11፥4 በመካከላቸውም የነበሩ ልዩ ልዩ ሕዝብ እጅግ ጎመጁ የእስራኤል ልጆች ደግሞ ያለቅሱ ነበር የሚል ቃል አለ። እነዚህ ድብልቅ እና ልዩ ልዩ የተባሉ ሰዎች በኋላ ችግር የፈጠሩባቸው ናቸው። ልዩነት በሚያስፈልግበት

ቦታ መለየት ከሌለ፤ እኛ ይህ ነን፤ እናንተ ይህ ናችሁ መባል ካልተቻለ ችግር ነው። መልካሙ ነገር ነህምያ ይህን ልዩነት የሚያውቅ ሰው ነው። እኛስ እናውቃለን? ድንበሩ የቱጋ መሆኑን እናስተውላለን? ቁርጥ መልስ አለን?

ረ. ለወገንም የሚያበረታታ ቃል ያስፈልጋል።

ነህምያ ሌላው የሚያስደስተው ነገሩ ለተቃዋሚዎች ብቻ ሳይሆን ለወገኖችም ቃል ያለው ሰእው መሆኑ ነው። ወደ ዘለልነው ወደ ቁ. 17-18 እንመለስ። 17፤ እኔም፤ እኛ ያለንበትን ጉሰቀልና ኢየሩሳሌም እንደ ፈረሰች፤ በሮችዋም በእሳት እንደ ተቃጠሉ ታያላችሁ፤ አሁንም ከእንግዲህ ወዲህ መሳለቂያ እንዳንሆን ኑና የኢየሩሳሌምን ቅጥር እንሥራ አልጓቸው። 18፤ የአምላኬም እጅ በእኔ ላይ መልካም እንደሆነች፤ ንጉሡም የነገረኝን ቃል ነገርጓቸው። እነርሱም፤ እንነሣና እንሥራ አሉ። እጃቸውንም ለበጎ ሥራ አበረቱ።

ለነዚያ የኃይል፤ የድፍረት፤ ቆፍጠን፤ ቆምጨጭ ያለ መልስ እንደመለሰ ሁሉ ለወገኖቹ ደግሞ ጉስቁልናን እንዲያዩ፤ መሳቂያ፤ መሳለቂያ እንዳይሆኑ ኢየሩሳሌምን እንዲያድሱ የማበረታቻ፤ የማደፋፈሪያ፤ የማጽናናት ነገር ነገራቸው። ለነዚያ ለከሳሾቹ ያልነገራቸውን የንጉሡን ቃልም ነገር ለወገኖቹ ነገራቸው።

የንጉሡ ነገር ለእነዚያ ማስፈራሪያነት መጠቀም አልነበረበትም ወይ? ይልቅስ፤ በንጉሡ ላይ ትሸፍቱ ዘንድ ትወድዳላችሁን? ላሉት መናገር አልነበረበትም? ነህምያ ከጠላቶች ጋር ወሬ የሚያወራበት ጊዜ የለውም። ለጠላቶቹ ምን ማለት እንዳለበት ያውቃል። ትርፍ ዘገባ አያስፈልጋቸውም። በምዕራቡ ዓለም ያልተጠየቁትን ወይም ከተጠየቁት በላይ የሚናገሩ ሰዎች ፈቃደኛ ዘጋቢዎች ወይም volunteer information አቅራቢዎች ይባላሉ። ነህምያ የንጉሡን ነገር ለወገኖቹ ግን ነገራቸው፤ ቁ. 18። ውጤቱ ምን ሆነ? እንነሣና እንሥራ አሉ። እጃቸውንም ለበጎ ሥራ አበረቱ። ድንቅ መነሣሳት ሆነ፤ እንነሣና እንሥራ።

የእኛ ጊዜም እንደ ነህምያ ዘመን ነው። ይህም የሥራ ጊዜ ነው። የፈረስ ቅጥር የሚታደስበት፤ የተቃጠሉ በሮች የሚጠገኑበት የእድሳት ዘመን ነው። ያላረጀውና ያልፈረሰውም በታደሰ ሕይወት የሚቀጥልበት ነው። የክርስትና ሕይወት ራሱ አንድ ትልቅ የመታደስ ሕይወት ነው፤ አዲስ በመሆን ይጀመራል፤ በመታደስ ይቀጥላል። አዲስ ፍጥረት በመሆን ይጀምራል፤ 2ቆሮ. 5፤17፤ ስለዚህ ማንም በክርስቶስ ቢሆን አዲስ ፍጥረት ነው፤ አሮጌው ነገር አልፎአል፤ እነሆ፤ ሁሉም አዲስ ሆኖአል። በማያቋርጥ መታደስ ይቀጥላል፤ ቆላ. 3፤10 የፈጠረውንም ምሳሌ እንዲመስል እውቀትን ለማግኘት የሚታደሰውን አዲሱን ሰው ለብሳችሁታል ይላል። የፈረሰው ብቻ ሳይሆን ያልፈረሰውም በአዲስነቱ እንዲኖር ሳያቋርጥ ይታደሳል።

ቤተ ክርስቲያን ከቀድሞ ዘመናት ባላነሰ መልኩ ከውጪ ይልቅ ከውስጥ የሚያፈርሷት ነገሮች እየበዙም እየጠነከሩም መጥተዋል። የሐሰት ትምህርት አስተማሪዎች እና ሐሰተኛ ነቢያት እጅግ በዝተዋል። በብዙ አብያተ ክርስቲያናት እና አብያተ እምነት ቢሮዎች ግን

ቅዱሳን ለሐሰተኞች ተገቢ ምላሽ እንዲሰጡ፤ 1ጴጥ. 3፥15 ዳሩ ግን ጌታን እርሱም ክርስቶስ በልባችሁ ቀድሱት። በእናንተ ሰላለ ተስፋ ምክንያትን ለሚጠይቁአችሁ ሁሉ መልስ ለመስጠት ዘወትር የተዘጋጃችሁ ሁኑ፤ የሚለውን ቃል ተግባራዊ እንዲያደርጉ የሚያስተምሩ የሉም፤ ወይም ብዙ አይደሉም። ከዚህ የተነሣ ቤተ ክርስቲያን የገሃነም ደጆች የማይችሏት ተሰላፊ በመሆን ፈንታ ተከላካይ፤ አንዳንዴም አፈግፋጊ ሆና ትታያለች።

በዚህ ዘመን የእግዚአብሔርን ሥራ በትጋት እና ባለመልፈስፈስ ለመሥራት እንደ ነህምያ ያለን አምላካችንን ያወቅን፤ ራሳችንን ያወቅን፤ ጥሪና ሥራችንን ያወቅን፤ ጠላታችንንም ያወቅን ሰዎች መሆን የግድ ይላል።

ለወይይት

ነህምያ ተግዳሮት ሲመጣ ያካገነበሰ ሰው ነው። በሕይወት በጠቅካካው ጎና በክርስትና ሕይወት በተከይደ ተግዳሮት አካ። ተግዳሮት ባይኖር ክርስትና ምን ይመስል ነበር? የምር ጠካት ጎና የማይተኛ ተገዳዳሪ ጎናዳክን ማወቅ ሕይወታችንን የሚቀርጸው በምን መንገድ ነው? የተዘናጋ ደቀ መዝሙር ጎናዳክተሰናዳ ጦረኛ ሰከባ የሚሆነው ጎናደት ነው? ጠካት የሚመጣባቸው ስኬቶች የተከያዩ መሆን ምን ያስተምረናል? ከተገዳዳሪዎች፤ ከተቃዋሚዎች በቃል ለከመመከስ ከነህምያ ምን ጎናዳክን? ተቃዋሚ ጠካት ኪፈታተነን ከፊታችን ሲቆም ቁርጥ መክስ አካ? ጎና ይህ ነኝ፤ አንተ ደግሞ ይህ ነህ የሚል የተሰመረ መስመር አካ? በዘመናችን ሐሳውያንን መቃወምና በሐሰተኛ ነቢያት ካይ ምክሽ መስጠት የጥቂቶች ብቻ የሆነው ከምንድን ነው? አብያተ ክርስቲያናት ጎና የአብያተ ጎምነቶች ጽሕፈት ቤቶች ይህንን ጉዳይ ከማትጋት ምን ማእድረግ አካባቸው?

ነህምያ ምዕራፍ 3

ከበግ በር እስከ በግ በር

ነህ. 3 በሥራው ውስጥ እነማን ምን እንደሠሩ የተጻፈ ዝርዝር ነው። ሥራው እንዴት እንደተሠራ ዝርዝሩ የሚገኘው በምዕ. 4 ነው። በጊዜው ቅደም ተከተል ብንጽፈው ምዕ. 4 ከምዕ. 3 ይቀድማል። ይህ ምዕራፍ ሥራውን የሠሩት ሰዎች ዝርዝር ሰሌዳ ነው። ይህንን ቅደም ተከተል መረዳት ይጠቅማል።

1. ሁሉም ድርሻ አለው።

“ሁሉን አካባቢውን ቢያጸዳ አዲስ አበባችን የጸዳች ትሆናለች” የሚል ማስታወቂያ በየስፍራው የነበረበት ጊዜ ነበረ። ቃሉ የተወሰደው ሁሉም ፓሪስን ቢያጸዳ ፓሪስ ትጸዳለች ከሚል የጥንት የፈረንሳዮች አባባል ነው። ይህ አባባል ለትልቅ ነገር መሠራት በነጠላ ትናንሾቹም ትላልቆቹም እና በወል ሁሉም ሚና እንዳላቸው ያስተምረናል።

በነህምያ ምዕራፍ 3 የሰዎች ዝርዝር ነው የምናገኘው። የቤተ ሰቦች፣ የቡድኖች፣ የግለሰቦች ሰዎች። ጥቂት የግንብ እና የአናጺነት ሙያተኞች መኖራቸው የታወቀ ቢሆንም እነዚህ ሰዎች አናጺዎች አይደሉም፤ ግንቦችም አይደሉም፤ የሕንጻ ሙያተኞች አይደሉም። የበርና መወርወሪያ ሥራ አዋቂዎች አይደሉም። ነህምያ ራሱም ግንብኛ ወይም አናጺ ሳይሆን የንጉሥ ጠጅ አሳላፊ ነው።

ነገር ግን እነዚህ ሰዎች አንድ ነገር ተረድተዋል። ይህን ከሚያህል ሩቅ አገር 1300 ኪሎ ሜትር ተጉዞ መጥቶ እንሥራ የሚለው ነህምያ ልክ መሆኑ ገብቷቸዋል። ነህምያ ጥሩ መሪ ነው፤ ግን ብቻውን መሥራት አይችልም። ይህ የታወቀ ነው። ጥሩ መሪ በመጀመሪያ ማድረግ ያለበትን ነገር አድርጎአል። ራዕዩን በእነዚህ ሰዎች ልብ ውስጥ ተከሷል። እነዚህ ደግሞ የሥራው ጠቢባን ባይሆኑም እንኳ መሥራት ይችላሉ። ከሰዎቹ ውስጥ ለምሳሌ፣ ካህናት አሉ፤ የወርቅ አንጥረኞች፣ ሽቱ ቀማሚዎች አሉ። እነዚህ፣ ‘ይህ የኛ ሙያ አይደለም’ ብለው አላፈገፈጉም። በሙያቸው በሚሰማሩበት ሊሰማሩ ይችላሉ፤ በግንባታ ግን ሁሉም ተሳትፎ አለው። እንጨት መጥረብ ባይችሉ መሸከም ይችላሉ። ድንጋይ መጥረብ ባይችሉ የተጠረበውን ማጓጓዝ ይችላሉ። ስለዚህ ፈቃደኞች ሆኑ። በድርሻ ውስጥ ፈቃድ ወይም ፈቃደኝነት በመጀመሪያ የምንሰጠው ስጦታ ነው። ሌላው ሁሉ ያንን ነው የሚከተለው።

ሰዎቹ እንደመሰላቸው ተነስተው ክፍል ክፍል ወስደው የሠሩ ሳይሆን ነህምያ አስቀድሞ ለክቶ የሰዎቻቸውን ቁጥር አውቆ የመደበ ይመስላል። እርሱ እንደሰጣቸውና እንደመደበላቸው አልተጻፈም። ግን ይህን የሚያህል ሥራ ሳይጠናና ሳይለካ እንደማይጀመር የታወቀ ነው። ደግሞም የሚያስተባብርና የሚመራ ሳይኖር ሁሉም በየፊናው ቢሠራ ሥራ ሳይሆን ሁከት

እንደሚሆን የታወቀ ነው። ደግሞም ነህምያ የፍርስራሹን መጠን አስቀድሞ አይቶ መርምሮ እንደነበረ ቀደም ሲል አይተናል። በዚህ ላይ ነህምያ የተዋጣለት መሪ ነውና ኃላፊነቶችን መስጠት ተግባሩ ነው። ስለዚህ ነህምያ የሥራ ድርሻ መድብክል። ነህምያ ይህን እንዳደረገ ከገመትን ለሁሉም ሥራቸውን ደልድሎ ከሰጠ ከአቅማቸው የበለጠ እንዳልሰጣቸው እናውቃለን። ምክንያቱም ሁሉም ሥራቸውን ጨርሰዋል። ደስ ይላል!

ጌታም እንዲህ ነው የሚያደርገው። ከአቅማችን የሚበልጥ ሥራ አይሰጠንም። መከሊታችን በአቅማችን ነው። ድርሻችን በልካችን ነው። የሚሰጠንን ሥራ ያስጨርሰናል። ያልጨረሰን ቢመስለን እንኳ እርሱ የፈለገው ያን ያህል እንድናደርሰው ነው ማለት ነው። ሙሴ ያልጨረሰ ይመስላል ግን ጨርሶአል፤ የተመደበለትን። ጳውሎስ ተክሎ አጽሎስ ቢያጠጣ ጳውሎስ ያልጨረሰ ይመስለን ይሆናል፤ ግን አይደለም፤ 1ቆሮ. 3፥6። የተመደበለት ወይም የሚችለውን አድርጎአል። ጌታ ስለዚያ ሴት ሲናገር፡ ‘የተቻላትን አደረገች’ አለ፤ ማር. 14፥8። የሚጠበቀውም፡ ተፈላጊውም ያ ነው። እግዚአብሔር ከአቅማችን የሚበልጥ አይሰጠንም። ፈተና እንኳ በአቅማችን ልክ ነው የሚታዘዝልን፤ 1ቆሮ. 10፥13። ጌታ በማቴ 25 ያስተማረው የመከሊት ምሳሌ ይህንን ያስረዳል። ማቴ. 25፥15 ለእያንዳንዱ እንደ ዓቅሙ፡ ለአንዱ አምስት መክሊት ለአንዱ ሁለት ለአንዱም አንድ ሰጠና ወደ ሌላ አገር ወዲያው ሄደ። ይላል። እንደ ዓቅሙ።

ነህምያ ለሁሉም መድብ የሰጠውን ሁሉም ጨረሱ። በመጀመሪያ የተጻፉት ካህናት ናቸው። ይህ ማለት ጀማሪዎቹ ካህናት ነበሩ ማለት ሊሆንም ላይሆንም ይችላል። ሁሉም ድርሻ ተሰጥቶት በአንድ ጊዜ ነው እየተሠራ የነበረው። ምዕ. 4፥19-20 ይህን ያስተምረናል። ሰዎቹ በቅጥሩ ላይ ተበታትነው እንደነበረ ይናገራልና ሁሉም በአንድ ጊዜ የየራሱን ድርሻ እየሠራ ነበር። ካህናቱ መጀመሪያ መጻፋቸው አክብሮት ሊሆን ይችላል ወይም የሥራው ዝርዝር ከተጀመረበት ከበግ በር እስከተጀመረበት የበግ በር መድረሱንና መጠናቀቁን ለማሳየት ይሆናል። ካህናቱ የሠሩት የበግ በር የተባለውን በር ነው።

ከካህናት ቀጥሎ የተዘረዘሩት አንዳንዱ በነጠላ፤ አንዳንዱ በቤተ ሰብ፤ አንዳንዱ በቡድን ሆነው በጠቅላላው 42 ወገኖች ተሳታፊ ነበሩ። አንዳንዴ ስሞችና ተደጋጋሚ ዝርዝሮች የሚበዙባቸውን ምዕራፎች ጨክነን ካላነበብንና ተቀምጠን ካልቆጠርን ማለፍ ያምረናል። ዝርዝሮቹ አላስፈረጉ ቢሆኑ ኖሮ በቅዱስ ቃሉ ውስጥ ባልተጻፉም ነበር። በዝርዝር መጻፋቸው የሚያሳየን ለሥራው ሁሉም ተሳታፊዎች መሆናቸውን ነው። ሁሉም ተሳታፊዎች ነበሩ።

በዚህም ዘመን በእግዚአብሔር ቤት ሥራ ውስጥ አማኞች ሁሉ ተሳታፊዎች ናቸው። እኛ ሁላችን የአካል ብልቶች ነን። መጽሐፍ ቅዱስ ቤተ ክርስቲያንን የሚመስልበት አንድ ምሳሌ ክርስቶስ እራስ ቤተ ክርስቲያን አካል እኛ ደግሞ ሁላችንና እያንዳንዳችን ብልቶች ነን። ሮሜ 12፥4-5 በአንድ አካል ብዙ ብልቶች እንዳሉን፤ የብልቶቹም ሁሉ ሥራ አንድ እንዳይደለ፤ እንዲሁ ብዙዎች ስንሆን በክርስቶስ አንድ አካል ነን፤ እርስ በርሳችንም እያንዳንዳችን የሌላው ብልቶች ነን። 1ቆሮ. 12 በሙሉ በተለይ ከቁጥር 12 ጀምሮ ይህንን እውነት ያስተምራል። ከአካል ብልቶች የማይጠቅመን የትኛው ነው? የቱም። የሚበልጠውስ የትኛው ነው? የቱም። ሁሉም ጠቃሚ ነው፤ ሁሉም አስፈላጊ ነው፤ ሁሉም ድርሻ አለው። የኢየሩሳሌምን ቅጥር

ለማደስ ሁሉም ድርሻ እንደነበረው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ድርሻ የሌለው፤ ጸጋ የሌለው አማኝ የለም።

‘በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ ምንድርነህ? ምን እየሠራህ ነህ? ስንባል መልሳችን፤ ‘ምንም? ከሆነ ችግር አለብን። እጅ አፍንጫን፤ ሰላም አፍንጫ፤ ምንድነህ? ምን እያደረግህ ነህ? ቢለው፤ ‘ምንም? ይላል? እንደዚያ ካለ፤ ወይ ልክ አይደለም፤ ወይም ከሐዲ ነው፤ በሁለቱም ከተሄደ ችግር አለበት።

ለወይይት

በጋራ አገልግሎት ድርሻ ውስጥ ፈቃድ ወይም ፈቃደኝነት በመጀመሪያ የሚቀርበው መሆዋት የሆነው ሽንገትና ከምንድን ነው? እግዚአብሔር በአካሉ ውስጥ ብክት አድርጎ ሽንገን ማስቀመጡ በአካሉ ውስጥ ስካክን ሚና ምን ያስተምረናል?

ይህ ማለት ግን ሁሉም እኩል ተሳታፊ ነበሩ ማለት አይደለም። ፈቃደኛ ታታሪዎች ነበሩ፤ አልማጮችና ምክንያት ፈላጊዎች ነበሩ። ትጉሃን ነበሩ፤ ዳተኞችም ነበሩ።

ሀ. ትጉሃን

ለምሳሌ፤ በቁጥር 20 የምናየው ባሮክ የራሱን ድርሻ ተግባራዊ አደስ ተብሎ ተጽፎአል። ትጋት በዚያ ዘመን የተወደደ ቃል ነበረ፤ ዕዝ. 5፥8፤ 6፥8፤ እና 12። ትጋት የልብ አገልግሎት ምልክት ነው። በዕዝራም መጽሐፍ በመጀመሪያ በሄደው ቡድን ሥራው በትጋት ተደረገ፤ በተለይ ዕዝ. 5፥8 የተጻፈው በተቃዋሚዎች ለንጉሡ በተላከ ደብዳቤ ነው። በዚያ ጥቅስ ከሳሹቻቸው ያሉት ይህንን ነው፤ ወደ ይሁዳ አገር ወደ ታላቁም አምላክ ቤት እንደ ሄድን ንጉሡ ይወቅ፤ እርሱም በትልቅ ድንጋይ ተሠራ፤ በቅጥሩም ውስጥ እንጨት ተደረገ፤ ያም ሥራ በትጋት ይሠራል፤ በእጃቸውም ይከናወናል። እንዴት ያለ ምስክርነት ነው! ትጋት በሥራ ላይ፤ በአገልግሎት ላይ ልብን መጣል ነው።

ትጋት ውብ ነገር ነው። ምሳ. 12፥27 ለሰው የከበረ ሀብት ትጋት ነው ይላል። ሮሜ 12፥8 የሚመክርም ቢሆን በመምከሩ ይትጋ፤ የሚሰጥ በልግሰና ይስጥ፤ የሚገዛ በትጋት ይግዛ ይልና እዚያው ቁጥር 11 ላይ ለሥራ ከመትጋት አትለግሙ ይላል። ኤር. 48፥10 የእግዚአብሔርን ሥራ በቸልታ የሚያደግ ርጉም ይሁን፤ ሰይፉንም ከደም የሚከለክል ርጉም ይሁን ይላል። ቆላ. 3፥23 ለሰው ሳይሆን ለጌታ እንደምታደርጉ፤ የምታደርጉትን ሁሉ በትጋት አድርጉት ይላል። ሌሎችም ብዙ አሉ፤ ስለ ትጋት አንድ ተጨማሪ ጥቅስ፤ ዕብ. 6፥11-12 እንዲህ ይላል፤ በእምነትና በትዕግሥትም የተሰፋውን ቃል የሚወርሱትን እንድትመሰሉ እንጂ ዳተኞች እንዳትሆኑ፤ ተስፋ እስኪሞላ ድረስ እያንዳንዳችሁ ያን ትጋት እስከ መጨረሻ እንድታሳዩ እንመኛለን። የትኛውን ትጋት? ቁጥር 10 ላይ ያለውን ትጋት? የምን ትጋት ነው እርሱ? የአገልግሎት ትጋት። አገልግሎት በትጋት ተደረገ ማለት ልብ በአገልግሎት ላይ መኖሩን ይመሰክራል።

ለ. አንገት ያላዋረዱ ኩራተኞች

ኩራተኞች! በትጋት የሠሩ ሰዎችን ስላየን እነዚህ የታታሪዎችና የትጉሃኑ ተቃራኒ ይመስሉናል። እርግጥ ነው ኩራተኞች ስለሚንቁና ስለማይሠሩ እነዚህ ሰዎች ዳተኞችና ቸልተኞችም ነበሩ። የትጋት ተቃራኒ ዳተኝነት ወይም ስንፍና ነው። ነገር ግን እነዚህ በቁጥር 5 የምናያቸው ቴቂሐውያን አንገታቸውን ያላዋረዱ ሰዎች ሰነፎች ወይም ቸልተኞች ወይም ዳተኞች ሳይሆኑ ኩራተኞች ነበሩ። ቁጥር 27 ላይ ከነዚህ ውስጥ ተጨማሪ ሥራ የሠሩ ደግሞ እንደነበሩ እናያለን። እነዚህ እዚህ የተጠቀሱት ግን ራሳቸውን እንደ ትላልቅ የቆጠሩ የጉልበት ሥራ ውርደት የመሰላቸው፤ ከማዕረጋቸውና ከክብራቸው በታች የሆነባቸው ሰዎች ናቸው።

ለጌታ ሥራ መኩራት አይገርምም! አንዳንዴ እኛም የምናሳብብበት ጊዜ ይኖራል። ጌታ አስደናቂ ክብሩን ትቶ፣ ከዘላለም ዙፋኑ ወርዶ፣ ሥጋ ለብሶ፣ ሰው ሆኖ፣ የባሪያን መልክ ይዞ ሊያገለግለን፣ ነፍሱን ስለ እኛ ስላልተገባን ኃጢአተኞች ሊሰጥ ወድዶ ሳለ እኛ እርሱን ፈጣሪን፣ ጌታን፣ አምላክን፣ መገዛታችንና ማገልገላችን የተገባውን ለማገልገል የምንኮራበት ጊዜ አለ።

ይህን አንድ ነገር እንወቅ፤ ሁላችንም ለማገልገል ነው የዳንነው። ለመዳን አናገለግልም፤ የዳንነው ግን ልናገለግል ነው። ከዳንን በኋላ እግዚአብሔር በረጅም ይሁን በአጭር ዕድሜ የባረከን ልናገለግል ነው፤ ማገልገላችን ያልዳኑት እንዲድኑ ምክንያት ነው፤ ማገልገላችን የዳኑት እንዲያድጉና እንዲታነጹ ምክንያት ነው፤ ማገልገላችን እንድንበስል፣ ጌታን እንድንመስል ነው፤ ማገልገላችን የአክሊል ዕድል እንድናገኝ ነው፤ ማገልገላችን ከሁሉም በላይ ጌታ እንዲከብር ነው።

እንግዲህ በመንፈሳዊ ዕድሜ የተባረከነው የኖርነውን ያህል ለማገልገል ነው። መዳናችን የዘላለም ሕይወትን አቀዳጅቶናልና ማገልገላችን በዚያ ላይ የሚጨምረው ምንም ነገር የለም። መዳናችን በመስቀል ላይ በተፈጸመው የቤዛነት ሥራ የተደረገ ነው። የጎደለው ነገር የለምና በማገልገላችን የምንጨምርበትም ነገር የለም። ግን ስለዳንን እናገለግላለን። ስናገለግል በትጋት እናገልግን እንጂ በዳተኝነት አይሁን። በኩራት ራስን በማግዘፍ አይሁን።

ለወይይት

ትጋት በአገልግሎት ካይ ጠብቅን መጣል የሚሆነው ምንድን ነው? የጌታ አገልግሎት በዳተኝነትና በንፃህነት ካይ ሊደረግ ይችላል? ከሆነ ውጤቱ ምን ይሆናል? ስኬት ትሕትና አገልግሎት ምሳኔ ካይ የሚችሉ የመጽሐፍ ቅዱስ ሰዎች አኩ? ምንድን? ኩራት ከአገልግሎት፣ ያከማገልገልም ከበረከት ካይ ሊደረግ ይችላል? ምንድን?

2. ሁሌም የሚታደስ ቅጥር አለ። ሁሌም የሚታደሱ በሮች አሉ።

የቅጥርን ምንነት የነህምያን መግቢያ ባየን ጊዜ በመጠኑ ተመልክተናል። ከጥንቶቹ የባቢሎንን፣ እስካሁን ካሉት የቻይናን፣ ከአገራችን የጀጎልን ማሰብ ይቻላል። ቅጥር በጥንት ከተማዎች ዙሪያ የሚሠራ የድንጋይና የግንብ ምሽግ ነው። በተለምዶ በቤት ዙሪያ እንደሚደረግ አጥር በአንድ መስመር ብሎኬት የሚገነባ አይደለም። በጣም ሰፊና ወፍራም ግንብ ነው። እንደ ባቢሎን ቅጥር ያለው የአንዳንዱ ውፍረት ሠረገላዎች ያስኬዳል ይባላል። ካልሆነም ወፍራምና ድርብ ነው። በላዩ ቃፊሮችና ዘበኞች ይመላለሱባቸዋል። አልፎ አልፎም ማማዎች አሉባቸው። ቀን ቀን የሚከፈቱ፣ ማታ ማታ የሚዘጉ በሮችም አሉአቸው። አንዳንድ የከተማዎች ሰዎች ቤታቸውን ከቅጥሩ ጋር አያይዘው ይሠራሉ። የረዓብ ቤት እንዲህ ከቅጥር የተጋጠመ ነበረ። በብሉይ ኪዳን ዘመንም ቅጥር የነበራቸውና ያልነበራቸው ከተሞች ነበሩ። ቅጥር ያላቸው የተመሸጉ ከተሞች ይባላሉ። የሌላቸው መንደሮች ይባላሉ። ባልተመሸጉ ከተሞች ዙሪያ ያለው ክፍት ስፍራ መስምሪያ ይባላል። ቅጥር ከጠላት መከላከያ ነው። ጥንት አንዱ ከተማ አንዱን እየወረረና እያሸነፈ ሰፋፊ አገር ከመሆናቸው በፊት መንግሥታት የከተማ መንግሥታት ነበሩ። የከተማ መንግሥት ለመሆን ከተሞቻቸው የተመሸጉ ሊሆኑ ግድ ነው። ቅጥር ያላት ከተማ ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች ወይም ቅጥር ያላቸው ሰዎች አንድ ዓይነት ዋስትና ይሰማቸዋል።

የኢየሩሳሌም ቅጥሮች መቼ፣ በነማንና እንዴት እንደፈረሱም አይተናል። እስካሁን ወደ 140 ዓመታት ፈርሶ ነበር የቀረው። ቀደም ብለው ከምርኮ በተመለሱት በነዘሩባቤልና በነዕዝራ ሊታደስ የተሞከረ ይመስላል፤ ዕዝ. 4፡12-16፤ 5፡3 እና 9፤ 9፡9። ግን አልታደሰም። አሁን ለኢየሩሳሌም ቅጥር ለመጠገንና ለመታደስ ጊዜው ደረሰ። በዚህ ምዕራፍ አደስ እና አደሱ የሚሉት ቃላት 35 ጊዜ ተጽፈዋል፤ በ32 ጥቅስ ውስጥ 35 ጊዜ! አቆሙ፣ ሠሩ፣ ጠገኑ፣ አደረጉ የሚሉት ግሦች ሲጨመሩ 53 ይሆናሉ። በምዕራፉ ድርጊት ነው የሚታየው። እነዚህ ሰዎች በርትተው የሠሩና ድርሻቸውን የተወጡ ሠራተኞች ሰዎች ናቸው።

ሰዎቹ ሠራተኞች መሆናቸውን ብቻ ሳይሆን ሠራተኞች የሆኑት የሚሠሩ ሥራ በመኖሩ መሆኑንም እናስብ። ሥራ ኖሮ ጎበዝ ሠራተኛ አለመሆን አለ። ጎበዝ ሠራተኛ ሆኖ ሥራ ሊጠፋም ይችላል። ከነህምያ በፊት በዘሩባቤል ዘመን ቅጥሩ እንዳይታደስ ሊከለከል የተሞከረው ቅጥር የኃይልና የጥበቃ፣ የመንግሥትነትም ምልክት ስለሆነ ነው፤ ዕዝ. 4፡13፤ 16።

የሚታደስ ቅጥር ሁሌም አለ። የሳሳ ወይም ያዘመመ፤ የፈረስና የወደቀም ይኖራል። እግዚአብሔር ቅጥርን የሚጠግንን በዘመናት ሁሉ ይፈልጋል። የምናየው ስለ ነህምያ ቅጥር ቢሆንም እኛ መንፈሳዊ ግንብና ቅጥር፣ በርና ሳንቃ እየገጠምን ሊሆን ይችላል። እነዚህን ሁለት ትልልቅ ነገሮች እንደ ምሳሌ ልንወስድ እንችላለን። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ቅጥር ብዙ ይናገራል።

ቅጥር የምን ምሳሌ ነው? በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ምሳሌ የሆኑና ያልሆኑ ነገሮችን ጠንቅቀን ካልለየን የአተረጓጎም ስሕተት ውስጥ እንገባለን። በመጀመሪያ ማወቅ ያለብን እነዚህ

በመጽሐፈ ነህምያ የምናገኛቸው ቅጥርና በሮች ምሳሌዎች ሳይሆኑ በእርግጥ ትክክለኛና የተጠገኑ በሮች መሆናቸውን ነው። የሚፈቱ፣ የሚተረጎሙ ምሳሌያዊ በሮች አይደሉም፤ ግን የሚያመለክቱት ነገር ይኖራልና ከዚያ አንጻር ስንመለከት የግድ እንደዚህ ነው ሳንል የምንማርባቸውን እንቅስም። ቅጥር የጥበቃ ክልላችን ምሳሌ ነው። ወደኛ የሚወረወረው ፍላጻ እንዳይነካን፣ እንዳይወጋን የተሸፈንንበት መሸፈኛ ምሳሌ ነው፤ ኤፌ. 6፥11፤ ዘካ. 2፥5። ቅጥር ወጥተን እንዳንኮበልል የተደረገልን የፍቅር ክልል ነው፤ ሰቆ. 3፥7 (የመከራ)፤ ሆሴ. 2፥8 (እነሆ አባብላታለሁ . . . ከማለቱ በፊት በቅጥር ዘግቶአት ነው)። ቅጥር የምናይበት ማማ ያለበት የጸሎት ምሳሌ ነው፤ ጉበኛ - ኢሳ. 21፥6፤ ሕዝ. 33፥6-7። ቅጥር ለሌሎቹ የምንማልድበት የምልጃችን ምሳሌ ነው። በሕዝቅኤል ዘመን ይፈልግ ነበር፤ ሕዝ. 22፥23-31። ሕዝቅኤል ቅጥሩ በፈረሰበት ዘመን ያገለገለ ነቢይ ቢሆንም እዚህ የሚናገረው ስለ ድንጋይና ግንብ ቅጥር ወይም ስለ አፈር ድልድል አይደለም። ምሳ. 25፥28 ቅጥር እንደሌላት እንደ ፈረሰች ከተማ፣ መንፈሱን የማይከለክል ሰው እንዲሁ ነው ይላል። መንፈሱን የሚከለክል? የተቀጠረ፣ ቅጥር ያለው፣ ጠላት በቀላሉ የማያጠቃው ሰው ነው ማለት ነው። ለፈረሰባቸው የሚቆምና የሚማልድም ይህ ቅጥር ያለው ሰው ነው።

እንደ ቅጥር ሆነው የሚያገለግሉ ሰዎችንም ይፈልጋል፤ በኤርምያስ ዘመን ሰው ነበረው፤ ኤርምያስ በዚህ የቅጥር መፍረስ ዘመን ያገለገለ ሰው ነው። ቅጥሩ ሲፈርስ ዓይኖቹ አይተው አልቅሶአል። ሰቆቃወ ኤርምያስ የኢየሩሳሌም መፍረስ ልቅሶ ነው። ግን አምላኩ ስለ ሌላ ቅጥር ደግሞ ተናገረው፤ ኤር. 1፥18፤ 15፥20። እግዚአብሔር ለኤርምያስ ለዚህ ሕዝብ የተመሸገ የናስ ቅጥር አደርግሃለሁ ሲል ከጥፋት ለመከላከል እንደ መከታ ሆኖ በመካከል የሚቆም፣ ጉዳት ቢመጣም ለመቀበል ራሱን የሚሰጥ ሰው ምሳሌን መናገሩ ነው።

በልጅነቴ ከአባቴ ጋር ወደ ቆላ እርሻው ሄደን ስንሰነብት ባሌላ የሚባል የታወቀ የገበያ መንደር ሄደን ነበር። ከአባቴ ጋር አብሮት ሄዶ የነበረ አንድ ሰው ለካስ የከሰሰውና ያሳሰረው ወንጀለኛ ነበረ። አናሳ መንደር ነበረችና አንድ ትንሽ ወኅኒ ቤትና አንድ ፖሊስ ብቻ ነው ያለው። ፖሊሱ ከአባቴ ጋር ነው። ይህ ከኛ ጋር የሄደው ሰው ፖሊሱ አለመኖሩን አይቶ ያ ሰው መታሰሩን ለማረጋገጥ ወኅኒውን እየዞረ በቀዳዳ እያጮለቀ ያያል። ፖሊሱ ይህን አይቶ ወዲያው በሩጫ ሄዶ ካርባይን ጠመንጃውን ደረቱ ላይ አነጣጠረ። እግሬ አውጭኝ ብዬ ከመሸሸ በፊት ያየሁት አንድ ነገር አባቴ በፖሊሱና በሰውየው መሃል ገብቶ ሁለት እጆቹን ሲዘረጋ ነው። ትንሽ ሮጬ ቆምኩና ሰሰማ ምንም ተኩስ የለም፤ ከሸሸሁበት ስመለስ አገር ሰላም ነው። ያ ደሙ የፈላ ፖሊስ እንዳይገድለው አባቴ በመሃል ገባለት። ቅጥር የሚሆን ሰው እንዲህ ስለሌላው የሚገባ፣ የሚማልድ ሰው ማለት ነው።

ለወይይት

ቅጥርና በር በመንፈሳዊ ጽዕታ የምን ምሳሌዎች ናቸው? ጽኑ ሰዎች የቅጥር ዓይነት ሰዎች ነን? በመካከል የምንገባና የምንከካከል ሰዎች ነን? የምንማከድ፣ ስከከኩች የምንጸከድ፣ የምንተጋ

ሰዎች ነን?

አሥሩ በሮች

የኢየሱሳም ቅጥር ሲጠገን አብረው የተጠገኑ 10 በሮች ነበሩ። ከ10ሩ 6ቱ የታደሱ ነበሩ። 4ቱ ያልፈረሱ ሆነው፤ ተጠብቀው በግራ ቀኛቸው ካለው ቅጥር ጋር ተሠርተዋል። ከላይ የቅጥርን ምሳሌነት ተመልክተን ነበር። እነዚህ በሮች ምሳሌያዊ ሳይሆኑ የእውነት ቁሳዊ በሮች መሆናቸውን ሳንዘነጋ በርን በምሳሌነት በመመልከት ትምህርት እናግኝባቸው። በር የምን ምሳሌ ነው? በር ወደ ውስጥ የሚገባ ነገርን ማስገቢያ፣ ከውጪ መግባት የሌለበትን ነገር እንዳይገባ ዘግቶ መከልከያ፣ ከውስጥ የሚወጣ ነገርን ማስወጫም ነው። ሁሌም የሚታደስ ቅጥር እንዳለ ሁሉ ሁሌም የሚታደስ በር አለ።

1. የበግ በር፦ የበግ በር ከመቅደሱ በሰሜን በጎች፣ በተለይ የመሥዋዕት በጎች የሚገቡበትና የሚሸጡበት በር ነው። እነዚህ የብሉይ ኪዳን በጎች አንድ ቀን አንዱ የእግዚአብሔር በግ መጥቶ ለአንዴና ለመጨረሻ ተሠውቶ እኛን የማዳኑ ምሳሌዎች ናቸው። ይህ የበጎች በር ለአንዴና ለሁሌ የመዳናችን ምክንያት የሆነው የእግዚአብሔር በግ አስታዋሽ ነው። ይህ በር መዳናችንን ያስታውሰናል። መዳናችን እንዴት ነው? ድነናል? በመዳናችንስ የምንደሰት ነን?

2. የዓሣ በር፦ የዓሣ በር ዓሣ ከታላቁ ባህርና ከዮርዳኖስ፣ ከገሊላም መጥቶ ሊሸጥ የሚገባበት በር ነው። የሚሸጥበት ገበያም ጥንት በበሩ አጠገብ ይገኛል። ዓሣ ለአይሁድ ተወዳጅ ምግብ ነው። ማጥመድም የተለመደ ሙያ ነው። ጌታ የመጀመሪያ ደቀ መዛሙርቱን የጠራው ከዓሣ ማጥመድ ነበር። በተለይ ጴጥሮስን የተናገረው (ሉቃ. 5፥10) ሰውን የምታጠምድ ትሆናለህ ብሎ ነበር። የዓሣ በርን ስናስብ እኛም ልናጠምድ፣ ሰዎችን ልናጠምድ የተጠራን መሆናችን ይታሰባል። ወንጌልን፣ የምሥራቹን ቃል ለሌሎች ማካፈልን፣ ሰዎችን ወደ ጌታ የመጥራታችን ኃላፊነት ያስታውሰናል። ይህ በራችን እንዴት ነው? ተሰብሯል? ወልቋል? ወድቋል? ደህና ነው?

3. አሮጌው በር፦ ይህ በር ምናልባት የመጀመሪያው በር ሳይሆን አይቀርም። በዘመናት ውስጥ ቢታደስም አሮጌው እየተባለ መጠራት ፈንታው የሆነ በር ነው። አሮጌ መባል አንዳንዴ ንቀት፣ አንዳንዴም ሞገስ ነው። ይህ በርም ታደሰ። ይህ ዘመን ሁሉ አዲስ የሚሻበት ዘመን ነው። ልብስና ፋሽን አዲስ፣ መኪና አዲስ ሞዴል፣ ቤት አዲስ፣ ዕቃ አዲስ፣ ቅራቅንቦ አዲስ፣ ትምህርት አዲስ፣ መንፈሳዊ ትምህርት እንኳ አዲስ። ኤር. 6፥16፤ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፦ በመንገድ ላይ ቁሙ ተመልከቱም፤ የቀደመችውንም መንገድ ጠይቁ፤ መልካሚቱ መንገድ ወዴት እንደ ሆነች እውቁ፤ በእርስዎም ላይ ሂዱ፤ ለነፍሳችሁም ዕረፍት ታገኛላችሁ፤ እነርሱ ግን፦ አንሄድባትም አሉ። አዲስ ነገር አዲስነቱ ከፋት የለበትም። ግን 'ኦርጂናሌው' አዲስ ስለተገኘ ብቻ በአዲስ መተካት የለበትም፤

4. የሸለቆው በር፦ ይህ በር በቄድሮን ሸለቆ በኩል ሳይሆን በምዕራብ በኩል ያለ የዝቅታ ቦታ በር ነው። የሸለቆ በር ሸለቆን፣ ዝቅታን የሚያስታውሰን ነው። ሸለቆ የመዋረድና የጉስቁልና፣ የመውረድ፣ የዝቅታ፣ የትሕትና ምሣሌና ምልክት ነው። የዚህ በር መታደስ የራሳችንን የዝቅታ፣ የትሕትና ሕይወት እድሳት ሊያሳስበን ይችላል። የትሕትና ሕይወታችን እንዴት ነው? የትእቢትና እብሪት ሐረግ እየዋጠውና እያፈረሰው ይሆን? የጌታ ትሕትና ይታሰባል?

5. የጉድፍ መጣያው በር፤ የጉድፍ መጣያው በር ወደ ቄድሮን ፈፋ፤ የሄኖም ልጅ ሸለቆ ወደሚባለው የሚያወጣው በር ነው። የሄኖም ልጅ ሸለቆ ወይም የሄኖም ሸለቆ ገሃነም የሚለው ቃል የተሠራበት ነው። በግሪክ ቋንቋ γέννα Ge Henna ወይም Ge Hennom - ገሃነም) የከተማዋ ጉድፍ ሊቃጠል የሚወጣበት በር ነው። የገሃነም ምልክት የሆነውም ቆሻሻ ተጥሎበት የማይጠፋ እሳት ሳያቋርጥ የሚቃጠልበት ስለሆነ ነው። ይህ የጉድፍ መጣያ በር የጉድፋችንን መገፈፍ ሊያስታውሰን ይችላል። የኛስ ቆሻሻችን፣ ጉድፋችን፣ እድፋችን የሚወጣበት በራችን ጤና ነው? በኃጢአታችን ብንናዘዝ ኃጢአታችንን ይቅር ሊለን ከዓመፃም ሁሉ ሊያነጻን የታመነና ጸድቅ ነው። 1ዮሐ. 1፥9። የኑዛዜ፣ የንስሐ በራችን ደኅና ነው?

6. የምንጨፎ በር፤ በሕዝቅያስ ዘመን የውኃ መስኖና ኩሬ እንደተሠራ፤ ውኃውም ወደ ከተማ እንደመጣ ተጽፎአል፤ 2ዜና 32፥30። የንጉሥ መዋኛም በአጠገቡ አለ። የሰሊሆም መጠመቂያ የሚባለው መጠመቂያ ያለውም እዚያ ነው። ይህ የውኃ ሰፈር ነው። ይህ በር የምንጨፎ በር ነው። ሰዎች ወደ ምንጨፍ ለውኃ የሚሄዱበት በር ነውና የተወደደ በር መሆን አለበት። ምንጭ የሚያረካ፣ የሚያጸዳ ውኃ የሚገኝበት ስፍራ ነው። ይህ በር መፍረስ የለበትም፤ ከፈረሰ መጠን አለበት። ሕይወታችንን ስናስብ ይህ በር የሚያሳስበን፣ የሚያስታውሰን ነገር አለ፤ ይህ ውኃ ሳያቋርጥ ወደኛ መግባት፣ ከእርሱም ጠጥተን መርካት አለብን። መርካታችንም ለሌሎች መታየት አለበት። ሌሎችም ጠጥተው እንዲረኩ የአርኪው ምንጭ በር የሚታይ መሆን አለበት። የሕይወታችን እርካታ ምንጭ ሌላ ማንም ሳይሆን ክርስቶስ ነው፤ 1ዮሐ. 4፥13-14 እና 7፥38። ሕይወታችን ይህን ያሳያል?

ቀጥሎ ያሉት 4 በሮች የታደሱ ሳይሆኑ ቆመው የኖሩ ናቸው። ቅጥሩ ከግራ ቀኛቸው ስለፈረሰ መኖራቸው እንደመኖር አይቆጠርም። በጎናቸው ያለው ቅጥር የፈረሰ ቅጥሩ

7. የውኃው በር፤ ይህ በር ምናልባት በምንጨፍ በር አጠገብ የሚገኝ በር ሳይሆን አይቀርም። ካህኑ ዕዝራ ቃሉን ያነበበት ቦታ ይህ በር ነበር፤ ዕዝ. 8፥1-3። ይህ በርም የሚያስታውሰን ነገር አለው። ውኃ በሚያረካ፣ በሚያጥብና በሚያነጻ በቃሉ ይመሰላል፤ ኤፌ. 5፥25-26። እንዴት ነው የውኃ በራችን? የሚያነጻን የቃሉ ንባባችን፣ ጥናታችን?

8. የፈረሱ በር፤ ይህ በር እንዲህ የተጠራው ምናልባት ለጦርነት ተሰልፈው የሚወጡበት ሳይሆን አይቀርም። ይህ በርም ተጠገነ፤ ታደሰ። ይህ በር ምን ያሳስበናል? ፈረሰ የጦርነት፣ የውጊያ የመጋደል ምልክት ነው። እኛም የመንጋደል ሰዎች ነን። ከሥጋና ደም ጋር አይደለም እንጂ እንጋደላለን። ታዲያ የውጊያ በራችን እንዴት ነው? ይህ መጋደላችን እንዴት ነው?

9. የምሥራቁ በር፤ ይህ በር የምሥራቁ የተባለው በቅጥሩ ምሥራቅ ቅጥር ስለሚገኝ ነው። በሕዝቅኤል ዘመን (በትልቁ ኢካቦድ ዘመን) የጌታ ክብር ከመቅደሱ ወጥቶ ሲሄድም (ሕዝ.8-11 ባሉት ምዕራፎች) በመጨረሻ ከከተማይቱ ተነሥቶ በዚህ አቅጣጫ በምሥራቅ ባለው ተራራ ነበር የቆመው፤ ሕዝ. 11፥23። የምሥራቅ በር የጌታ መምጫ ምሳሌም ነው፤ ሕዝ. 43፥2። ይህ በርም የሚያሳስበን ነገር አለ፤ የጌታን መምጣት። የምሥራቁ በራችን እንዴት ነው? ለጌታ ምጽአት የተዘጋጀን ነን? የቀን ቀጠሮ አንስተን፤ ግን ዝግጁዎች ነን?

10. የሐሚፍቃድ በር፥ ሚፍቃድ ቆጠራ፥ ፍተሻ፥ ጉብኝት፥ ምዝገባ ማለት ነው። ምናልባት የሕዝብና የሌላም ምዝገባና ቆጠራ የሚደረግበት አደባባይ በር ሳይሆን አይቀርም። ይህንን በር ስናስብ ሕይወታችንን ፍተሻና ቆጠራ፥ ጉብኝትና ዳሰሳ የሚደረግበት እንደሆነ እናስብ። የአሁኑን ሕይወታችንን ከቀድሞው ጋር በየጊዜው ስናነጻጽር እድገት ይታይበታል? ባለበት የሚሄድ ነው? ወይስ እያደገ ነው?

በሮች መጠበቅ አለባቸው። በጥንቃቄ መጠበቅ አለባቸው። ታላቁ የቻይና ግንብ የተገነባው የቻይናን ግዛት ከወራሪ ዘላኖች ለመከላከል ተብሎ ነው። በብዙ ዓመታት ውስጥ የተሠራ ቢሆንም የመጀመሪያው ከክርስቶስ ልደት በፊት በ7ኛው ምዕት ዓመት፥ አይሁድ ወደ ባቢሎን በተማረኩበት ገደማ ነበር። ከዚያ በኋላ ሌሎች ነገሥታትም በየጊዜው ጨምረውበታል። በተለይ ከክርስቶስ ልደት በፊት ከ220-206 ባሉት 15 ዓመታት የተገነባው ከሌሎቹ ዘመናት የበለጠ ነው። የቻይና ግንብ ከተሠራ በኋላ ግን ቻይና ብዙ ጊዜ በወራሪዎች ተደፍራለች። ሁሉንም ጊዜ ወራሪዎቹ የገቡት ደግሞ ግንቡን አፍርሰው ሳይሆን በበር ነው። ያም አብዛኛውን ጊዜ ዘበኞቹን በመደለልና ጉብ በመስጠት ነው። የበር ጥንካሬ የበረኛውን ጥንካሬ ያህል ነው።

አንድ የእግር ኳስ ግብ ጠባቂ ወይም በረኛ ግቡን ክፍት ትቶ ሜዳ ለሜዳ እየተሯሯጠ ቢጫወት በመጫወቱ ከሚያስገባው ግብ ይልቅ በሩን እንደ በረኛ ባለመጠበቁ የሚቆጠርበት ግብ እንደሚበልጥ ጥርጥር የሌለው ጉዳይ ነው። የበር ጥንካሬ የበረኛውን ጥንካሬ ያህል ነው።

በነህ. 3 በመጀመሪያው እና በመጨረሻው ጥቅሶች የበግ በሩ ተጠቅሶአል። በበግ በር ተጀምሮ በበግ በር ተፈጸመ። ይህ የሚያሳየው ቅጥሩና በሮቹ በሙሉ ምንም ሳይቀር ሙሉ በሙሉ ተጠናቅቆ ታድሶአል ማለት ነው። ከፊል ሥራ፥ ከፊል እድሳት አይደለም፤ ሙሉና ጥንቅቅ ያለ ሥራ ነው የተሠራው።

ለወይይት

የኛ መንፈሳዊ በር ምን ይመስላል? ከካይ ካየናቸው በሮችና ከሕይወታችን ጋር ካመሳሰሉናቸው ምስክርነታቸው አንጻር ሲታይ በሮቻችን እንዴት ናቸው? እንፈትሻቸዋለን? መወርወሪያዎቹን ዘይት እንቀባቸዋለን? የሚከፈቱት ይከፈታሉ? የሚዘገቡት ይዘጋሉ? ተከካካይ በረኛና ዘበኛ አካቸው?

3. እግዚአብሔር ልፋትን አይረሳም

እግዚአብሔር አሰልፎ የሚመስሉ ዝርዝሮችን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንዲጻፍ ሲያደርግ ለምን ይህ ተጻፈ ብለን እናውቃለን? ሚሊ. 3፡16 የዚያን ጊዜ እግዚአብሔርን የሚፈሩ እርስ በእርሳቸው ተነጋገሩ እግዚአብሔርም አደመጠ፤ ሰማም፤ እግዚአብሔርንም ለሚፈሩ ሰሙንም ለሚያሰቡ የመታሰቢያ መጽሐፍ በፊቱ ተጻፈ ይላል። እግዚአብሔር መታሰቢያን የሚጽፍና ጽፎ የሚያስቀምጥ አምላክ ነው።

ሰው እንኳ ማስታወሻ ጽፎ ያስቀምጣል። ነገሥታትም የክብር መዝገብ የሚባል አላቸው፤ በዚያ ጽፈው ታሪክን ያስቀምጣሉ። በአርጤክስስ ዘመን መርዶክዮስ ለንጉሡ ያደረገው መልካም ነገር በጊዜው የታሰበው በእንዲህ ያለው መዝገብ ጉዳዩ ተጽፎ ስለተቀመጠ ነበር፤ አሲ. 6፡1።

እግዚአብሔር እንደ አርጤክስስ ረስቶ ሲነበብለት የሚያስታውስ ስላልሆነ መጽሐፍና መዝገብ አያስፈልገውም። ግን ሕዝቡ እርሱ አስታዋሽ እንደሆነ እንዳይረሳ ስለሚፈልግ እዚህም እዚያም ታሪክና አሰልፎ የሚመስል ዝርዝር ተጽፎ ሲቀመጥ ይታያል። ነህ. 3 ሥራ የሠሩ ሰዎች ዝርዝር የተጻፈበት ምዕራፍ ነው። ስማቸውና ሥራቸው ተመዝገበና ተቀመጠ። ለኛም ሳይቀር ትምህርትና መጽናናት ሊሆንልን ተመዝግቦ ተቀመጠልን። የጌታን ሥራ የሚሠሩ ሰዎች ዋጋ ከቶም አይጠፋም። ሰው እንኳ ውለታን አይረሳም። እንኳን ሰው እንሰሳም የዋለለትን ያውቃል።

ዱሮ ልጅ ሆኜ ያነበብኩት አንድሮክሊስና አንበሳው የተባለ ታሪክ አለ። ታሪኩን አንዳንዶች የኤዘፕ ልብ ወለድ ተረት ነው ይሉታል። አፒሮን የተባለ ሮማዊ ግን ራሱ በዐይኖቹ ያየው መሆኑን መናገሩ የተጻፈበት ታሪክ ከሌሎቹ ቀድሞ የተጻፈ በመሆኑ ተረት ሳይሆን እውነት ያደርገዋል። አንድሮክሊስ የአንድ በሰሜን አፍሪቃ የሮም ባለሥልጣን የነበረ ሰው ባሪያ ነበረ። ባርነት መርሮት ኮበለለና በአንድ ዋሻ ውስጥ ሊያድር ገባ። ለካ ያ ዋሻ የአንድ አንበሳ ዋሻ ነው። ያ አንበሳ ግን በትልቅ የግራር እሾህ እግሩ ተወግቶ ቆስሎ አብጦ መራመድ ስላልቻለ እዚያው ሆኖ ሞቱን ይጠባበቅ ነበር። አንድሮክሊስ መጀመሪያ ቢፈራም በኋላ ሁናቴውን ተረድቶ ቀስ ብሎ ሄደ፤ ደባብሶት እሾሁን አውጥቶ፤ መግሉን አፍስሶ፤ በጨርቅ ጠምጥሞ አስታመመው። ቆይቶ አንበሳው ዳነና ወጥቶ ማደንና አምጥቶ ለአንድሮክሊስም መስጠት ጀመረ። ወዳጆች ሆኑ።

ከብዙ ጊዜ በኋላ አንድሮክሊስ ከሰው ተለይቶ መኖር ስለቸውና ወደ ከተማ ተመልሶ ጌታውን ይቅርታ ጠየቀ። በዚያን ዘመን የኮበለሉ ባሪያዎች ቅጣት መጫወቻ መሆን ነበረ። አራዊት እንዲጫወቱባቸው ይደረጉ ነበር። እነዚህ ባሪያዎች እንደ ክርስቲያኖች በኮሎሲየም ለተራብ አውሬ ተሰጥተው ሲበሉ ማየት የተለመደ እስፖርት ነበርና ወደዚያ እንዲሄድ ተወስኖ ወደ ሮም ተላከ። ወደ ጌታው ዘንድ ሲመለስ በመንገድ ላይ ክርስቲያኖችን አግኝቶ ጌታን ተቀብሎ ክርስቲያን ሆኖ እንደነበርም ይነገራል። ከሆነ የኮበለለ ባሪያ ብቻ ሳይሆን ክርስቲያንም ነውና ቅጣቱ እጥፍ ነው። ቀኑ ሲደርስ አንድሮክሊስ በሜዳው ተደረገና የተራብ አንበሳ ተለቀቀበት። አንበሳው ቀስ ብሎ እየተራመደ መጣ። አንድሮክሊስ ወደቀብኝ ሰበረኝ ብሎ ሲጠብቅ

አሽትቶት በሙበላት ፈንታ አጠገቡ ቆመ። ያ አንበሳ ያኔ እሾህ ያወጣለት አንበሳ ነበር። ለካስ አዳኞች ያንን አንበሳ አጥምደው በመረብ ይዘው ወደ ሮም ወስደውት ኖሯል። የሚያየት ሁሉ ተገረሙ። ከዚያ በኋላ ቄሳር የጓደኝነት ኃይል እንዲህ ያደርጋል ለካ ብሎ በመገደል ፈንታ ከአንበሳው ጋር በነፃ ለቀቀው።

ሰው ውለታን ካሰበ፣ እንሰሳ እንኳ ውለታን ካስታወሰ እግዚአብሔርስ? ውለታ ሲባል እግዚአብሔር ውለታ የሚዋልለት አምላክ አለመሆኑ መታወቅ አለበት። ውለታ የሚለው ቃል ራሱ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የለም። እንደ ውለታ የሚቆጠሩ በጎ ሥራዎች አሉ፤ ደጉ ሳምራዊ ያደረገው ጥሩ ምሳሌ ነው። ውለታ ማለት ለባልንጀራ ወይም ለጎረቤት፣ ለሚያውቁት ወይም ለማያውቁት የሚደረግ ቀን ጠብቆ በዓይነት ወይም በመጠን ሊመለስ የሚችል ወይም የማይመለስ በችግር ጊዜ የተደረገ ወይም የተዋለ ቸርነትና በጎነት ነው። እንዲህ ያለው ውለታ ለእግዚአብሔር አይዋልም።

እግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል ያደረገልን የደንበኝነት ሥራ ማንም ሰው ለሌላ ሰው ሊሠራው የሚችለው ነገር አይደለምና ውለታ አይባልም። ደግሞ ነጻና ያለ ዋጋ የሆነ ቸርነቱን እንዲያው እንቀበላለን እንጂ በዋጋም፣ በዓይነትም፣ በመጠንም ልንከፍለው ወይም ልንመልስ አንችልም። እንድንከፍለውም አልተጠበቀብንም። ብንሞክርም ዋጋው የማንችለው ብቻ ሳይሆን የማንገምተውም ነው። ጌታ ለኛ ያደረገው ዓለም ሳይፈጠር የታቀደ የፍቅርና የእርቅ ሥራ ነው፤ የጸጋና የነጻ ስጦታ ነው እንጂ የሚከፈል ወይም የማይከፈል ውለታ አይደለም። አንድ ቀን የምንከፍለውን ውለታ ማለታችን ከሆነ ግን የመስቀሉን ገድል በኛ አቅም ሊከፈል የሚችል የተራ ሰው ገድል እንደሆነ ሁሉ ዝቅ ማድረጋችን ነው። ለእግዚአብሔር ውለታ እንደምንከፍል ሰዎች አድርገን ራሳችንን ከቆጠርን ደግሞ ለራሳችን የምንሰጠው ስፍራ ያለቅጥ አጉልተን ወደ አምላክ ተራ አድርሰናል ማለት ነው። ሁለቱም ስሕተት ነው።

ለሌላው የሚደረገው መልካም ነገር ለእርሱ እንደተደረገ ያህል እንደሚቆጠር ጌታ ከመናገሩ በቀር እንዲህ ያለው ውለታ ለእግዚአብሔር አይዋልም። በማቴ. 25፥34-40። *ከሁሉ ከሚያንሱ ከእነዚህ ወንድሞቼ ለአንዱ እንኳ ሰላደረጋችሁት ለእኔ አደረጋችሁት የሚለው ውለታ ይመስላል። ግን ይህ የአገልግሎት እድል ነው። ጌታ ጸጋን፣ ስጦታን፣ በረከትን፣ ሰጥቶን ለሌሎች እንድንተርፍ እድል ሰጥቶናል። ይህንን እንድናደርግ ይፈልጋል።*

ፊል. 4፥3 *አንተም ደግሞ በሥራዬ አብረህ የተጠመድህ እውነተኛ ሆይ፤ እንድታግዛቸው እለምንሃለሁ፤ ሰሞቻቸው በሕይወት መጽሐፍ ከተጻፉት ከቀሌምንጦስና ደግሞ ከእኔ ጋር አብረው ከሠሩት ከሌሎቹ ጋር በወንጌል ከእኔ ጋር አብረው ተጋድለዋልና። ይህ ስለ ኤዎድያንና ሲንጠኪን የተሰጠ ቃል ነው፤ በሕይወት መጽሐፍ ከመጽጻፋቸው ጋር አብሮ መጋደላቸው ተጽፎአል። እግዚአብሔር ለማስታወስ መጽሐፍና ማስታወሻ አያስፈልገውም። በኋላ አስልቶ እንዲከፍለን እየመዘገበ የሚያስቀምጠው የሠራንበት የሥራ ሰዓት መመዝገቢያ time card አያስፈልገውም። ግን ለኛ እንዲገባን የተጻፈ እውነት አለ። ራእ. 20፥12 መታንንም ታናናሾችንና ታላላቆችን በዙፋኑ ፊት ቆመው አየሁ፤ መጻሕፍትም ተከፈቱ፤ ሌላ መጽሐፍም ተከፈተ እርሱም የሕይወት መጽሐፍ ነው፤ መታንንም በመጻሕፍት ተጽፎ እንደ ነበረ እንደ ሥራቸው መጠን ተከፈሉ። ይህ ስለ ቅጣት የሚናገር ነው። የኛ ትልቁ ዋጋ*

በሥራችን የምናገኘው አይደለም። ሥራችን ተሠርቶልናልና፤ የኃጢአታችን ዋጋ ተከፍሎአልና የሥራ ክፍያ አንቀበልም። ጌታን ከተቀበልን በኋላ ለፈጸምናቸው ኃጢአቶችም ይቅርታን ስላገኘን ቅጣታችን ስለተወሰደ አንቀጣም። ግን ሽልማት አለን።

ዕብ. 6፥10 እግዚአብሔር፥ ቅዱሳንን ስላገለገላችሁ እስከ አሁንም ስለምታገለግሉአቸው፥ ያደረጋችሁትን ሥራ ለሰሙም ያሳያችሁትን ፍቅር ይረሳ ዘንድ ዓመፀኛ አይደለምና ይላል።

ማቴ. 10፥40-42 እናንተን የሚቀበል እኔን ይቀበላል፤ እኔንም የሚቀበል የላከኝን ይቀበላል። ነቢይን በነቢይ ሰም የሚቀበል የነቢይን ዋጋ ይወስዳል፤ ጳጳሩንም በጳጳሩ ሰም የሚቀበል የጳጳሩን ዋጋ ይወስዳል። ማንም ከእነዚህ ከታናናሾቹ ለአንዱ ቀዝቃዛ ጽዋ ውኃ ብቻ በደቀ መዝሙር ሰም የሚያጠጣ፤ እውነት እላችኋለሁ፥ ዋጋው አይጠፋበትም ይላል። እግዚአብሔር ዋጋን የሚያስብና ሽልማትን የሚሰጥ አምላክ ነው።

ራእ. 22፥12 እነሆ፥ በቶሎ እመጣለሁ፥ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ ይላል።

በነህ. 3 ውስጥ የተጻፉት እነዚህ ሰዎች ከሥራቸው ጋር ስማቸውም፥ ከስማቸው ጋር ሥራቸውም እንዲጻፍ አደረገ። እግዚአብሔር ስማቸውና ሥራቸው በዝርዝር እንዲጻፍና በቃሉ ውስጥ ሆኖ እንዲቀመጥ አደረገ። እርሱ አይረሳም፤ ይረሳ ዘንድም ዓመፀኛ አይደለም። ግን ሌሎቹም እንዲያውቁት፤ እንዲያስታውሱት እንዲጻፍ አደረገ። ለጌታ ተብሎ የሚደረግ ነገር ወደ ጌታ ባንክ እንደገባ መዋዕለ ንዋይ እንጂ እንደተጣለ ነገር መቆጠር የለበትም። ለጌታ የተሰጠ ስጦታ ማለት ብልና ዝገት በማያበላሽው፤ ሌባ ቆፍሮ በማይሰርቀው ዘንድ ማዋል ነው። እግዚአብሔር መልካም ሥራን ማሰብን የሚያስብ አምላክ ነው። የለፋን ሆነን ማንም የማያመሰግነን ስንሆን፤ ድካማችን የማይታይ ሲሆንና ጎሽ የሚል በማይኖርበት ጊዜ ያልታየ አይምሰለን። ታይቶአል፤ ተመዝግቦአል።

ለወይይት

እግዚአብሔር ክፋትን የማይረሳ አምላክ መሆኑ ምን ያስተምረናል? ይህ እውነት ያስደስተናል? ያሳርፈናል? ሰዎች አይተው የማያመሰግኑንን አገልግሎት ስናገለግልና ስኬተመሰገንን እንታክታክን? ወይስ ዋጋችን ነዋጋ ሰጪው ዘንድ መሆኑን አውቀን እንደሰታክን?